merita glorificauit.

Vedã eiã mulier deuilla nuncupata sto phonhen uocabõlo geila cũ aduenisset festũ dedi cationis illius eccle annuus dies omib; uulta regi one sollepnizantib; illa sola peccatrix animo parum pen dens suã inmemalẽ ingressã Zerã cupaboldũ quẽ ad texendũ prius erectũ habuit. flexus coepit te xere digitis. S; cũ duob; uicib; ex glomere siue trama quã manu tenebat uicissim transponeret. cohesit illi miserrime infectus manu glomes. in tumescente toto lacerto. Sed que adfuerant mu lieres que ẽptrauer inclusũ glomẽ singillatim Vnda nomine Erchenboldus ia ex Illi diffuere mbus. plenis. xxc. vii. ebdomadibus. dum nullius generis cybi potu aliquatenus uesci potuisset. nec tamen pedũ incessu fraudaret nisi languidus pgeret quo uellet. tantũ ouoru rarissime dapsilis. modicissimoq; legumnis suffragio uix pendula re foculabat anxius uita. gerens imbecillissimũ et macilentis simũ cũ uita sibi ingratũ corpusculũ. nec unu nec sycerae gustu ore ullatenus contingere delectaret. Tesibi egre dientem uox blanda eũ ita affat. Cur inquit desidia lan guescis.

Paris BN. lat. 10853, fol. 9v

Duo monachi quidā de oriente p fidei cupien
tesq; ꝑuisse crucifixi & gloriosi sepulchri eius.
q̄ pro salute hominis factꝰ mortē sustinuit. p quā
nob data immortalitatēq; largitꝰ ē. necnō re
surrectionis eiꝰ & ascensionis in celū loca conspi
cere. hierosolymā ꝑueneꝝ. Hoc uni p cursor
aduentꝰ dñici & baptista regis ꝑmissionis ap
parum. assistensq; ei ait. Venientes addomū
quondā regis herodis. auferte uobis caput
meū. quod inuenietis intra defossū. Cūq;
mane fuisset exorti uisionē quā mona
chꝰ uiderat recolit sibi. Quidā illusionē phan
tasie suspicatꝰ. p suasit illi eum misterium
reuelatū fuerat. ut idē q̄ ipse sentiret. Cūq;
rē neglectui tradidisset. postero die ꝑcu
rator adfuit utrisq; sequestratis & simulter
apparens eis ait locutꝰ ē. Omnem dubitationis
infidelitatē deuris cordib; effugantes ad ue
ritate uisionis cognitione ipsā in claudicē. du
q; consonantiā reuelationis alter alteri re
lusse. gemina uisione firmati. & in obediēn

tes

Paris BN. lat. 10853, fol. 14v

peccatis miseri. ambo mūm ēsecuti. Sic etiā sacramētū corporis et sanguinis dñi. imō honorando. nō audet quotidie sumere. altē honorando nō audet ullo die pētractare. XXXVII. SI POST ILLVSIONĒ QVE PER SŌNV SOLET ACCIDERE DEBEAT QVISQ; MISSAS CELEBRARE;

NON utat beatus GREGORIUS. mipsa illusione que per somnū solet accidere. necessaria ē valde discretio que subtilē pensare debet. exquare accidat nīi dormientī. Aliquando enī ex crapula. aliquando ex natura superfluitate: et infirmitate. aliquando ex cogitatione ēmingit. Cui dē cui ex natura superfluitate. et infirmitate euenerit. omīno hec illusio nē unda. Unde ait pphēta. Qui dns cognouit fragilitatē nr̄am. Et quando hoc acciderit. tot tantūmō aqua. ualet sero tarde dumnī sacramēta. Cui ūo appetit gule ultra modū insimulās alimēta rapit. atq. ido humore crapula grauant. habet exinde anim aliquē reatū. nīm usq. ad pximā ionē sacramēta percipendi. et missarū solēnia celebrandi. cui forte sē aut festus dies exigit. aut exiberi mysterii peo qd sacēdos alius in loco deē. ipsa necessitas cōpellit. Nīsi ads alu q̄ implere mysterii ualeant. illusio pcrapula facta apceptione sacri mysterii pximbere ēde bet. set ab immolatione dumm sacramēta. abstinere ut arbitror humilit debet quo usq. dignus fletib. recipiat. et aquarū effusione lotus. accedere ueri ualeat ad sacra mysteria. Siuō ex tarpi cogitatione uigilanti. orā illusio

Paris BN. lat. 10878, fol. 39r

TL. 103, Sp. 6263 - 627A

Latin 10878 F 39 r

Scriptorium 37 (1983)

nequam usus conualuit. Cuius etiam detestans elogium paucis heroicis prosaui.

Anno post dnm terni de uirgine natū. Millesimo grauib; hominē erroribꝫ; acti.

Dum cupimus rerū species intendere plures. Pretia placēt et fraudes cōponere mores.

Obiectat sese nouitas incauta periclis. Ecce prona sibi rident cū tempora niti

Iudicia quęq; pbris sociant tūq; usib; aptant. Turpia nec horrent animis & seua calcar

Quę iustos rexere uiros & honesta refutant. Corpore puerso creat haec nē uita tyranno

Truncaue feminos sine federe pacis ineptos. Consilia muliebre gemit res publica laxa

Fraus rapt̄ qdcūq; nefas dominant̄ in orbe. Null' honor sciꝰ. nullaē reuerentia sacris

Hinc gladius pestisq; fames populant̄ ubiq. Nec tam impietas hominū correcta pepercit

Nisi magnadi pietas prendere ira. Infern̄ hos increpo consumeret ore.

Hoc habes infelix peccandi consuetudo. Qd plus quis peccat min̄ hic peccare pauescit

Quisq; minus peccat. magis hic peccare tremescat.

INCIPIT LIBER QVARTVS.

POST MVLTIPLICA PRODIGIORŪ SIGNA QVĘ TAM ANTE QVAM POST

circa tam annum xpi dni millesimum in orbe tarum contigere plures

fuisse constat sagaci mente uiros induisti. qui non his minora ppinquante

eiusdem dominicae passionis anno millesimo fore p̄dixere. Qd utiq; euidentissime contigit. Moriuo quoq; ut iam diximus HEINRICO piissimo imperatore. cui felicis nulla fides extitit qui in regnū post illū succedens. nonnulli sese inferre temptantes deprimatibus. qui tamen potius ut regni corona fulgerent quā pfectū rei publicę moderamq; iustitiaq; exercerent. Praecauens g quidā chounradus quē superius taxauimus audax animo & uiribus ingens. sed fide nonnullā firmus. Cum enī diu multumq; deconsitaendo regni principe ac p̄cipuo int̄ p̄sules retractū fuisset. usum est eis ipsū chounradum debere eligere. nisi qd unū int̄ erat propt̄ quod heinricus etiam illū ualde exosum habuerat. habebat enī coniugem quę illi erat affinis. quam etiam primitus quidam cognatus ipsius duxerat. Preterea inmouerunt ei pontifices quid potissimū uelle aut tale coniugium

Pl. 1. — Paris, B.N. lat. 10912, fol. 36v°. (*Photographie Bibliothèque nationale, Paris*).
(Voir p. 5-28 et plus spécialement p. 9-10).

Rodulf Glaber Saint-Germain d'Auxerre
Mitte 11. Jh. ?

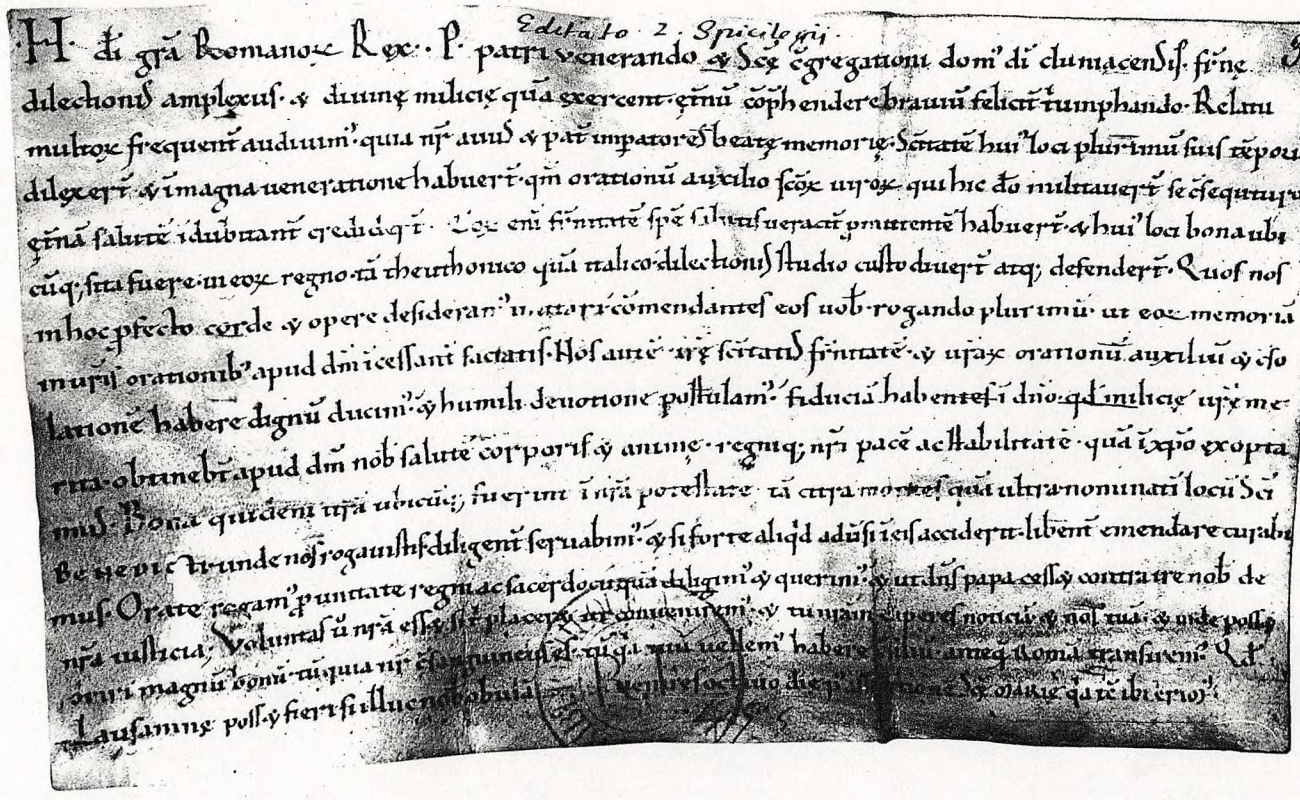
INCIPIT PROLOCVS

ORTATVR nos lex diuina ad deferendū dño dona nec accipere aliquē sed abomīb; spontanea expetat oblationē cū moysi dns p̄cepit ita dicens Loquere filiis isr̄. ut tollant mihi p̄micias abomī homine q̄offert uoluntas accipitas tas Vbi nullus extat locus datur quando uoluntas prompta quiritē & nō necessitas imponit sed unius cuiusq; pro arbitrio relinquit Vnde ipse hyeronimus animū deuotū impendens offerebā has p̄micias in laudē sc̄e crucis expensas. quæ columna celestis ædificii. inq̄ uidelicet constructa dom̄ xp̄i. ipsi arbitri nō quime conspicit non supba mansione sed humili deuotione quicquid sua grā possū inch laudē uelle conferre. q̄ non sedm̄ factum sed sedm̄ cor iudicans. non estimat quantitatē munerū. sed quantitatē deuotionis. Nec enī arbitror me posse aliquid scē cruci deuote conferre. quę claritate sua cuncta clarificat. sed claritatē ei & maiestatē ppetuā laudib; quibuscūq; possū conseruus meus p̄dico. ut ipse tā legentes. ac sedulo conspicientes nr̄am inter redēptionē al sidus cognatam. redemptoq; nr̄o incessanter gratias agant. Quia cū nullus egerit. sempiternumq; regnū una cū patre & spū sco habeat. semel ipse exinanuit formā serui accipiens. factus obediens patri usq; ad mortē mortē autē crucis. semel quoq; propter eas. nisi moriatur. iustus p iniustis ut nos offerret deo. sacerdos. nos regnū & sacerdotes deo & patri suo. Qua propē rogo ut quicūq; textū huius operis ip̄e exerit. non statim p̄ter aratiē utilitatē spernendo abiciat. sed si uelit & possit legat. & oculo sanę fidei intuendo. atq; p auctoritatē diuinarū scripturarū diiudicando. quod intro catholicę & recte reperierit. disputatū. ei hoc tribuat aequo animo bonū. Si quid autē min̄ recte atq; inconsiderate inuenerit prolatū. magistre imperitię quā malicię deputet. q̄ catholicę fidei quantū possū rectitudinē semp desidero. & inhiando discere. cupio; cura quantū supna grā p̄cedit seruare contendo. atq; ideo cui erratū uidetur humilit̄ suggero. ut uel una uoce si p̄sens sim. uel p̄scripta si absens. errorem meū mihi inmanē non tardet. Si uero aut̄ ppē longinquitatē terrarū. seu propē aliam aliquā impossibilitatē neutrum horum facere possit. sint tamen mē aperta uera constiterit excusisse. p̄ces ut pro tanto meo clementissimū iudicē deprecē. quatin̄ ipse quę humanę infirmitatis nichil latet. errorīs mei uinculā dissoluat. & suę remissionis grā peccatoso mihi ueniam donet. hoc q; idem me quā diu uixero in hoc corpore acturum exopto. idest promeris & aliorū erratib; eodem pectē fundere ut ipse pius sua grā & errantes corrigat. & errantium indulgentiā tribuat. De cętero autē monco lectorem ut huic conscriptionis ordinē teneat. & figuras inco factas ubiq; seruare non negligat. ne operis p̄cium pereat. & ualitas lectionis minuatur. quod ut facilius possit unus cuiusq; figurę rationem insequens sibi pagina. p̄scripto stilo inmanet curabā subter nectens expositionem ei simul & uersus qui intra conscripsa sunt. Si quę autē mouet cū unus cuiusq; pagine uersus eiusdem numeri describere decreuerim. cur aliquas notas siue punctos aut inter seruerim. agnoscat me hoc non tam necessitate quā uoluntate fecisse. ut lucidior sensus & locutio meis fieret. Nec hoc quidem uulgo usq; frequentē feci. neq; sine auctoritate maiore. Nam non recordor alicubi me fecisse inpsis uersib; punctos. nisi ubi. quę. pronomen. uel que coniunctio fuit. uel. us. finalis syllaba dictionis. quod idem & porphyrius fecit. sedm̄ cuius exemplar literas spargere didici. & pro. m. litera alicubi uirgulā sup ante cedentem sibi uocalem notaui. Feci quoq; & synalipham aliquando inscripta inoportunis locis synalipharum. quod & tuis lucretius non raro fecisse inuenitur. o. quoq; inter. q. & aliquam uocalem posita aliquando inter corripi. similit̄ & h. aspirationē maxime cum. o. taliter posita agrammatos nichil esse iudicatur. & h. non litera sed nota aspirationis uocatur. Si autē metrici omnib; qui solummodo metri genus & pedum regulā seruare poterat non minima datur p̄metaplasmos & schemata atq; tropos & cętera quę potest abundantissime agrammatos concessa sunt. cur non mihi qui non solū genera certa metrorum & pedes legimus sed etiā seriem & numerū literarū & figurarū modū diligenter seruare curaui. Ante omnia quoq; obsecro unum quemq; qui hoc opus legerit. Ne inuidiae stimulis corrodente me exercatur. ut laborem meū dissipare contendat. Ne dum hoc quod ego ad laudē dei parare satago. ille delere studet sibi magis noctat quā mihi & dum sanctae crucis gloriam per meam humilitatem audire non sustinet. ipse crucifixi regis offensam incurrens redemptionis gratiam quę in cruce est non consequatur.

EXPLICIT PROLOCVS

BIBL. NAT. PARIS SERVICE PHOTOGRAPHIQUE 5506 Lat. 11685 fol. 6v

Arnulfia Historica. FS f. P. Acht zum 90. Geb. (2001)

Edita a. 2. Spicilegii.

H. dei gra Romanor Rex. P. patri venerando & Sce egregationi dom' dei cluniacensis fine
dilectionis amplexus & diuine milicie qua exercent ginu coph endere brauiu feliciter triumphando. Relatu
multor frequenter auditum' quia nr' auus & pat' imperatores beate memorie Sanctate hui' loca plurimu suis repoub'
dilexer' & magna uenerationc habuer' qm orationu auxilio sce uir' qui hic do militauer' se esse quamplos
ginu salute idubitanter credidit. Ego enim fiducialiter spe salutis ueracit' premuente habuer' & hui' loci bona ubi
cuq; situ fuer' in eor regno ta theutonico quia italico dilectionis studio culto dilexer' atq; defender'. Quos nos
in hoc precipue corde & opere desideram' unde ta precomendantes eos uob rogando plurimu ut eor memoria
in pris orationib' apud dm iocundi faciatis. Hos autem ut & Sanctis fiducialiter & ut ipsor orationu auxiliu & eos
lationc habere dignu ducim' & humili deuotione postulam' fiducia habentes i dno qd imitic ut ipse me-
ritis obtinere apud dm nob salute corporis & anime regnq; nri pace ac habilitate qua ixpo exopta-
mus. Bona quidem nra ubicuq; fuer' im i nra potestate ta extra monte qua ultra nominati loci Sci
Be sepulc trunde nos rogauistis diligenti seruabim' & si forte aliqd adusi ei accider' libenter emendare curabi-
mus. Orate regem' p unitate regni ac sacerdocio quia diligim' & querim' & ut dns papa cessa contra re nob de
nra iustitia. Voluntas u nra esse si placeat ut conueniremi & tu iuxta ip' es notitia & nos tua & unde possi-
mus magnu bonu inquia ut ei gratum esset. Quia nra uellem habere [illegible] anteq domu transiremi. Ut
Lausanne possi & fieri si illuc nob obuia [illegible] uenire loco huic die p[illegible] & oratie qa re ibi erio[illegible]

Abbildung 24

Paris BN. lat. 11826 no. 3

10,5 x 18 cm

C. Erdmann, Amtsschreiben [illegible] d. Briefen H[einrich] IV., in:
AUF. 16 (1939)

Edita to. 2. Spicilegii

H. dīgā Romanoꝝ Imp[er]ī duc[i] V. Venerabili clumacensi abbati. eccl̄e licet peccator tam̄ spiritali filiō
deuotus & humilius suo desideratissimo & dilecto spirituali patri. Ctis p̄familiares monachos & fres
nestros. tribulationis. & adfecto inaudite horribilis traditionis nr̄e omnē ordinē uob ꝑpl̄ scripsi
sic̄ cōtigit significare & mandare disposui. tam̄ nolui p̄ mittere q̄n hos nuntios nr̄e p̄uitatis
ut sentiatis. ut pupilcan̄ peccatoꝝ suoꝝ refugiū & naufragan̄ salutis portū desideratissima deuotione
deposcerem. Rogam̄ q̄ uenerande p̄r̄ nr̄e sentatis memorabile ꝓbitatē. q̄n audita & intellecta nr̄e
monstruose traditionis detestabili materia. tua caritas di q̄e nuob ē. accendat ꝓ lolo do ad defensionē
execrabilis iniurie nr̄e. qd manifeste appareat sentatē nr̄e p̄uitatis solo domino respectu tollerari
p̄ inaudita tribulationib; nr̄is. Nō enī cora romano nuntio de causa q̄e inter nō & papā cōstito re
fugiosoꝝ iniuriosoꝝ uolumꝰ plenē agere. uerū qd disposueram nō ōino de hac causa p̄de. nullom̄ uolue
nos recipere. Ire tam̄ aliē cuiq; tractatum ponim̄ nō in cōsilio uro patris nr̄i. aliosq; refugiosoꝝ iniuriosoꝝ
quos ad hoc habe nulla ra ut salvo honore uro erga papā facia qd disposuerimus. Decreto eraciones
uri mi. p nuntio uenerande p̄r̄. ꝑ quos sic̄ cōsolationē ure plenarie rogam̄ & cor nr̄m desideratissime cōsolari.

Heinrich IV. Brief 38 (1106). Original 21,9×14,8 cm

Tafel VI

Paris BN. lat. 11826 Nr. 7

rich IV. in Gebrauch waren, ersehen wir aus einer Erzählung Brunos, der von einem »mit dem Bilde des Königs besiegelten Brief« spricht, dessen Siegel zwecks Kenntnisnahme vom Inhalt »zerbrochen« wurde, also aus Wachs, nicht etwa aus Metall bestand [1]. Man kennt das Ansehen des Siegels im Hochmittelalter. Zudem war das zusammengefaltete Pergament in der Regel kleiner als das Siegel [2], an dessen Rückseite es befestigt war, und fiel demnach wenig ins Auge. So begreift man es, wenn sich etwa in einem an Heinrich IV. gerichteten Brief die Bitte findet, der Kaiser möge eine gewisse Sache »mit seinem Siegel verbieten« bzw. »mit dem Siegel seines Briefs befehlen« [3].

Daß man auch Kopien in solcher Weise für die Besiegelung hergerichtet hätte, ist in hohem Maße unwahrscheinlich; jedenfalls ist bisher kein solcher Fall nachgewiesen. Man wird demnach, da eine Fälschung aus inhaltlichen Gründen nicht in Betracht kommt, die Originalität der drei Briefe Heinrichs IV. nur beim Vorliegen zwingender Gründe bestreiten können. Sind solche vorhanden?

Die drei Briefe sind von drei verschiedenen Händen geschrieben, aber die Schrift zeigt in allen Fällen einen Typus, wie er in den Rheinlanden im beginnenden 12. Jahrhundert zu finden ist. Daß man eine dieser Hände selbst in den Diplomen wiederfände, ist nicht zu erwarten angesichts der Desorganisation der Kanzlei in jenen Jahren, die auch für die Diplome keine Feststellung regelmäßiger Schreiberhände mehr ermöglicht [4]. Auch ist die Zahl der erhaltenen Originaldiplome damals zu gering: insgesamt neun aus den Jahren 1100—1106 [5], dabei von

NA. 13, 215 ediert hat). Lothar III. an den Erzbischof von Arles 1136, DLoth. III. 94, Original in Marseille, Archives Départem. Friedrich I. an den Erzbischof von Trier 1152—54, St. 4531, Original Koblenz Staatsarchiv. Friedrich I. an den Abt von Schaffhausen c. 1188—89, St. 4573b, Original Schaffhausen Staatsarchiv (Facsimile KUiA. 10, 16f). Heinrich VI. an die Pisaner 1194, St. 4886, Original Pisa Kapitelsarchiv. Von den Briefen Heinrichs V. und VI. liegen mir Photokopien der Vorderseite vor.

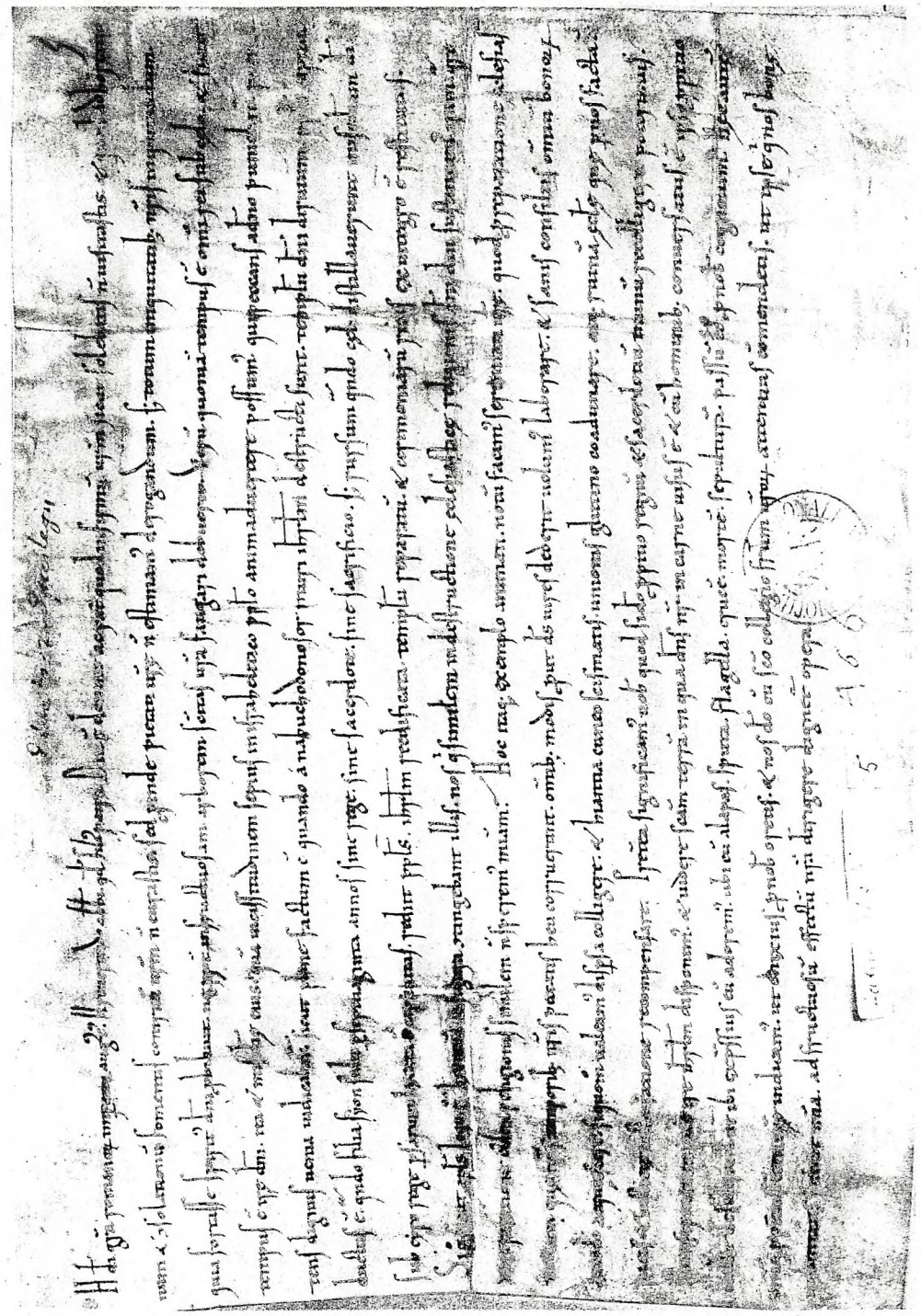
[1] Bruno de bello Saxon. c. 13 ed. Lohmann, DMA. 2, 21: *protulit Sclavus epistolam regis imagine sigillatam. Ille nil moratus sigillum fregit, clericum suum, quid illae litterae vellent, exponere sibi praecepit.* Auf die Glaubwürdigkeit der von Bruno erzählten Geschichte kommt hier wenig an, sondern nur auf seine Vorstellungen vom Aussehen eines Königsbriefes.

[2] Ich zweifle nicht, daß für die Briefe dieselbe Art von Siegelstempeln benutzt wurde wie für die Diplome. Denn hätte man einen andern — etwa kleineren — Stempel für sie gehabt, dann wäre anzunehmen, daß ein Abdruck dieses Stempels irgendwann auch auf einem Diplom oder offenen Mandat zu finden wäre, wie wir denn im späteren Mittelalter, als es verschiedene Stempel nebeneinander gab, ein derartiges Durcheinandergehen des Gebrauchs häufig feststellen können.

[3] CU 201/87 (d. h. Codex Udalrici Nr. 201, ed. Jaffé Nr. 87): *cum sigillo litterarum vestrarum ... praecipiendo efficite* und *sigillo vestro idem praedium interdicite.* Charakteristischerweise sind die Absender dieses Briefes (bzw. des betreffenden Briefteiles) zwei Laien, die als Schriftunkundige natürlich das Siegel mehr beachteten als den Brief. Der Verfasser des Briefs scheint sich also stark an die Ausdrucksweise der Auftraggeber angeschlossen zu haben.

[4] Vgl. Breßlau, KUiA. Text S. 72.

[5] St. 2949. 2953. 2954. 2958. 2965. 2966. 2971. 2975. 2976. (St. 2964 ist Fälschung.)

Heinrich IV. Brief 31 (1102). Original 28,8 × 19,7 cm

Paris, Bibl. nat. lat. 11851, fol. 214 — Annalista Saxo — [vers 1139]

te viuu. Rex heu
celebrat. et pau
entu, peerũ habi
nitẽ apud uuirce
putauit eo qđ p
haringie iã in
e e regnũ. eĩ ĩsur
i depoſito godefri
ſhelmũ eiſ p̃ſecut.
uſe februario q
t oĩs aq congela
uit sanato uulne
exercitu ĩb dieb

ſuo et conceſſit boemus ut quemcũq; uolu
iſſẽt qz filiũ ſ̃ncipũ ducẽ ſibi eligerẽt. Te
uuacko ſicut erat lugubꝛ rogauit eũ lacri
mis ut frem unũſecti ſ̃ncipis ottonẽ decerne
ret eiſ ducẽ. Qđ q ſine conſenſu boemoꝝ et
epi hermanni fuit fruſtrata ẽ hec temie
rutaſ et ſacmenta oĩ exhibita ĩ medio con
cilio recitant. Hĩ urbe praga. hã cũ ſuaco
plus eligerẽt ducẽ cuncti boemi ſacmentiſ
firmauerũt ũ poſt eĩ obitũ wladizlaꝰ ſi ſu
ꝑẽt ſuccederet. Igit hermannꝰ pſul p̃gen
ſis et fabianꝰ p̃fectꝰ urbis aquiſſegrad qz
dignitate et ſapia ceteris p̃minebat conſi

Paris, Bibl. nat. lat. 10913, p. 271 — [vers 1141]

Anno ab incarnatione dñi .xcvi. indictione iiii.
marcꝰ buamundꝰ poſt multos agones et tri-
umphos in noĩe ihu [illegible] obiit. cui lau-
dabilis miles ad confutandos ethnicos tan-
credus p aliq annos ſucceſſit. Quo defun-
cto rogerius ricardi filiꝰ ꝑfatoꝝ ꝑncipũ ẽlobriꝰ
antiochie ꝑncipatũ ſuſcepit. ſ; infortunio pre-
pedit. paruo tpe tenuit. Inuictoꝝ ſiqelẽ pri-
cipũ mors p totũ mundũ audita ẽ. unde luc
xpianis et letitia paganis ingens exorta ẽ. Igit amir
gazel nepos ſoldani ꝑſie ꝑncipis belli in xpianos ſus-
cepit. et sardanas caſtrũ xpianoꝝ qđ ab antiochia .x.
leugis diſtat cũ ingenti multitudine obſedit. Rogerius
aut ricardi filiꝰ ꝑncepis antiochie bernardo patri-
archa plurimũ ad bellũ pcessit. nec exspectare
balduinũ regẽ ierlim que acquirant uoluit.
Miles igit erat audax et ꝑnimpt. ſ; impar ꝑoribus ga-
nephia et obſtinato ac temerarius. Pontifex patri-
more p vocato ſollicitꝰ duci ruinis [illegible] imminere dixit.

De bello inter xpianos paganos. et in eo ꝑncipes antiochie occiſi.

Pl. XXIX

Samaran / Marichal, Mss. datés

rtantur · per ORATIO INOORONITORIO ·

ſ cccc ii Benedic dnē hoc famulorū tuorū dormitoriū
quinon dormis neq; dormitas · qui custodis
israhel famulos tuos in hac domo quiescentes
post laborē · custodi ab inlusionibus fantasmatū
cassatanae · uigilantes in praeceptis tuis mediten
tur · dormientes te perso porē sentiant · & hic
& ubiq; defensionis tuae auxilio muniantur · p

ſ cccc iii Ompſ & misericors ds · ORĀ INCELLARIO ·
qui ubiq; praesens es maiestatē tuam sup
pliciter dep camur · ut huic p̄optuario gratia
tua adesse dignetur · quaecunc ta aduersa ab
eo repellat · & abundantiam benedictionis
tuae largiter infundat · per ORĀ INSCRIPTORIO ·

ſ cccc iiii Benedicere digneris dnē hoc scriptoriū famu
lorū tuorū · & oms habitantes intro · ut quic
quid hic diuinarū scriptu rarū aberis lectū
uel scriptū fuerit · sensu capiant · opere perfi
ciant · per dnm · ORAT INHOSPITALE ·

ſ ccccv Ompſ & misericors ds · qui es doctor cordiū
humanorū · & magister angelorū · tu hu
militer qs · ut cordib; famulorū tuorū · ob gra
tiam salutationis locū hunc frequentantiū ·
semp adē digneris · sit eorū sermo intamore
tuo ignitus · atq; sale conditus · ut in tate pxi

Sacramentary of Corbie Abbey. A. D. 945 - 986. Paris. Bibliothèque Nationale. Fonds Lat. 12052.

(b)

Ser. II, Te. 122

INCIPIT ORDO AD ECCLAM DEDICANDAM · PRIMITUS ENIA DECET ·

The New Palaeographical Society Series II

INCIPIT ORDO AD ECCLAM DEDICANDAM. PRIMITUS ENIM DECET
UT EPISCOPUS CUM CETERIS MINISTRIS EAT AD ECCLESIAM ANTE
QUAM ETIBI RECONDANT. VESPERTINO INTEMPORE RELI
QUIAS. ETIUBEAT EXERCERE IBI VIGILIAS PER TOTAM NOCTE.
INCRASTINA AUTEM EAT PONTIFEX AD ECCLAM QUAE SACRANDA
EST ETORDINETINEA QUAE ORDINANDA SUNT ETINLUMINENT
IUSSU SUO. XII. CANDELAE ET EXPELLUNTUR OMS FORAS NISI
SOLUS ARCHIDIACONUS CUM CLAUSO OSTIO IBI MANEAT.
TUNC PONTIFEX CUM SACRO ORDINE REDEAT AD ANTIQUAM
ECCLESIAM ETINDUANT SE SACRIS VESTIBUS ETATIAT LAETA
NIAM PROUT HORA DICTA UERIT. QUA EXPLETA DICAT.
HANC ORATIONEM. OREMUS.

Actiones nras qsdnē aspirando praeueni. & adiuuando pro
sequere. utcunctanrā operatio & atē semper incipiat.

SACRAMENTARY OF CORBIE ABBEY. A.D. 945–986.

PARIS. BIBLIOTHÈQUE NATIONALE. FONDS LAT. 12052.

The New Palaeographical Society Series II

Paris, Bibl. nat. lat. 12302, fol. 23 Saint-Germain d'Auxerre [983-1010]

mcisionē ſtri. Ecce dedi faciem tuā ualentiorē faciēb; eoꝝ. id÷ fort
tissimē. Et frontē tuā dedi duriorē frontib; eoꝝ. Ut uidelicē ſicut illi
uerecundia peccant & ubi reſiſtunt. atq; mala nigēr. ita & tu abſq; u
dia. uerba mea illis annuntiēs. Forſā uiquit ego faciē tuā fortiorē
timeas eos. neq; uereundēris. Eſt enī uerecundia q̄ primē adq̄tam. erub
ꝑ peccatis p̄teritis & pēnitentiā agere. & ē uerecundia q̄ primē admalū
ſcilicē bona agere. Sicut ergo uerecundia quoꝝdā ÷ laudabilis mmal
ſibilis ÷ mbono. Unde & ſcriptū ē. Eſt cōfuſio adducens peccatū. & ē
ducens gl̄am. Ut adamantē & ut ſilicē dedi faciē tuā. id÷ fortē tefec
mplbitatē. Adamans quippe lapis ÷ durus. & ſicut beat⁹ gregorius dicit.
mo regū. Sola. mmere abnuerantib; calcat. Sunt enī q̄dā mercēa
& ſimplices. nullas uirtutes habentes. & ad diadēmā ētm regis p
quib; dicat ēpſ. uel quilibē p̄dicator. Quid dicā iſti aut quid an

Paris, Bibl. nat. lat. 13908, fol. 29 Saint-Pierre de Corbie [987-1013]

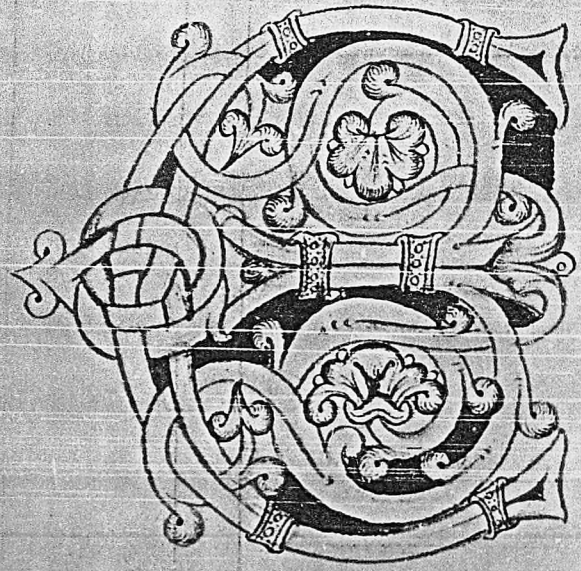
Ego uualterus firmauī manib; q mōrū fidelium
firmandū tradidi & uuidonis & adelę & uualteri
nri filii & rodulfi & Gozfridi & fulconis
BREUE QUĒ ADALHARDUS AD COR
BEIAM regressus anno incarnationis dnī
dccc xxii MENS IAN indictione xv in
perii uero gloriosi chludouici augusti viii fier
iussit Isti sunt p̄uendarii q̄ omī tēpore acc̄in
& plenit in mīs diēb; ēe debent. Si uī exer
mortuus fuerit. statī alt restituendus ē. ut alle
numerus sēp sit plen. & nullus amplius in illo nu
mero addatur. Et quāuis modi sint diuersi ſingſtui.

Pl. XIV

Mss. datés ✠ 3

Paris BN lat. 12449, f. 37v

I De ordinationib· pbror· ⁊ reliquorū ordinū· ⁊ exconcil namnetensi· Cap·m·

EPISCOPVS quando ordinationes facere disponit· oēs qui ad sacrū ministeriū accedere uolunt· feria quarta ante ipsam ordinationem euocandi sunt ad ecclesiā unā cum archipbris· qui eos repsentare debent· tunc epc ⁊ latere suo dirigere debā· sacerdotes· ⁊ alios prudentes uiros gnaros legis diuine· ⁊ exercitatos in ecclasticis sanctionib· q ordinandorū uitā· genus· patriā· etatem· institutionē· locū· ubi educati sint· si sint bene litterata· si in lege dñi instructa· diligenter inuestigent· ante oīa si fidē catholicā firmiter teneant· ⁊ uerbis simplicib· asserere queant· Ipsi aut quib· hoc cōmittatur cauere debent ne aut fauoris gratia· aut cuiuscūq· muneris cupiditate illecti ā uero deuient· ut indignū ⁊ minus idoneū ad sacros gradus suscipiendos epi manib· applicent· ⁊ si fecerint· ⁊ ule q indigne accesserit ad altare· remouebit· ⁊ illi q donū

sentiatur· Quę pl
re ⁊ scire debeant·

Quae ipsis sacerdot
ad discendū· idest
lectionariuſ· antip
steriū· compotuſ·
tialis· psalteriū· o
anni dnicis diēb· ⁊
tatib· aptę· Ex qui
defuerit· sacdotis
stabit· qualde pic
minę quib· dr· Si
pstę· ambo in fo

De eadem re·

pp firib· p ac ed

Ordinationes ū
pbror ⁊ leuitarū t
mutuis coram assta
⁊ pbabiles ac doct
constituere· ut illo
iunioto plurimū g
ordinationes fieri

Loco certo ⁊ religi
hu q ordinari petu
nullatenus ordine
⁊ religioso· t etiā
uno anno immor
cuersatione atq· do
titudo possit agn
primus sit appell
pbri nominentur

IN NOMINE XPI INCIPIT PRE FATIVNCVLA ISTIVS LIBELLI

BVRCHARDVS SOLOMONIS

Wormatiensis epc Brunchoni fideli suo eiusdem uidelicet sedis pposito in xpo dno salutem.

Multas iam sepe dieb familiaritas tua frme presens nobis hortando suggessit quatinus libellu ex uariis utilitatib ad opus compbrov nrov ta ex sententiis scov patrū quā ex canonibus seu ex diuersis pnitentialib uigilanti animo corpus in unū colligere obid maxime quia canonū iura et iudicia poenitentiū ut nūa dioc esi sic sunt confusa atq diuersa et incerta ac sic ex toto neglecta et inter se ualde discrepantia et pene nullius auctoritate suffulta ut ppter dissonantiā uix a sciolis possint discerni. Vnde fit plerūq ut confugientib ad remedū pnitentie ta p librov confusione quā etiā pbrov ignorantia nullatenus ualeat subuenire. Cur

trio sacerdotes intelligent
statuunt. Quapp quia
entib et legis diuine erud
quit. rogauit me dilecto
libellū breuit collectū n
tradere discendū. ut qđ
in maiore aetate post
et antecessov nrov tardit
rant. modo aetate tener
re uolentib tradertur
prius fierent pbi disci
bū doctores et magistri
perent in scolis. qđ q
re deberent sibi comissi
tuū et petro fr iusta m
et de uoluntate tali gr
illi multimodis gias re
lem mihi pstiterat. qp
nrę te assidue desuda
Sed qđ tuā exhortation
meulcata tādiu distul
uię nolo ut assignes. qu
sis minime attinger
lica. ppter uarias et incer
ticas necessitates. quę c
fluctuū emergunt. et u
dualiū rerū adimpiali
nentiū. quę studentis
tendentis animū ualde
quia animus cauusq du

Paris BN. lat. 12449, f. 1v

uuit & regnat dſ in unitate
eiuſdem ſpſ ſci TUNC DICAT
ALTA VOCE: P eromnia
ſecula ſeculoꝝ R. Amen. Dñs
uobiſcum R. Et cũ ſpũ tuo
Surſũ corda R. Habemus ad
dnm. G ratias agamus dño dõ
nſro R. Dignũ & iuſtum eſt

et iuſtum eſt aequũ
& ſalutare. Nos tibi
ſemp & ubiq. gratias agere.
dñe ſce pater omnpſ ęterne
dſ. qui in principio inter ęte
ra bonitatis & pietatis tuę
munera terrã producere
fructifera ligna iuſſiſti.
Inter quae huius pinguiſſi

Paris BN. lat. 13313, f. 67v

Tam BN. lat. 13 313

fol. 67v

Hand B

De hostiariis sermon.

Debetis scire filii. quid in his ordinib; acceptum estis. & unde hoc processit. & quid uobis innuit. Illi modo in ecclā ostiarii ordinantur. qui in ueteri testamento. ianitores templi dicebant. a quib; exteriora & interiora templi custodiebantur. Ad horum similitudinem inter scēm & iniquū ostiarii discernentes. debent recipere fideles. & repellere infideles. De lectoribus.

Lectoram ordo Apheus formam & initium acce

R 7741

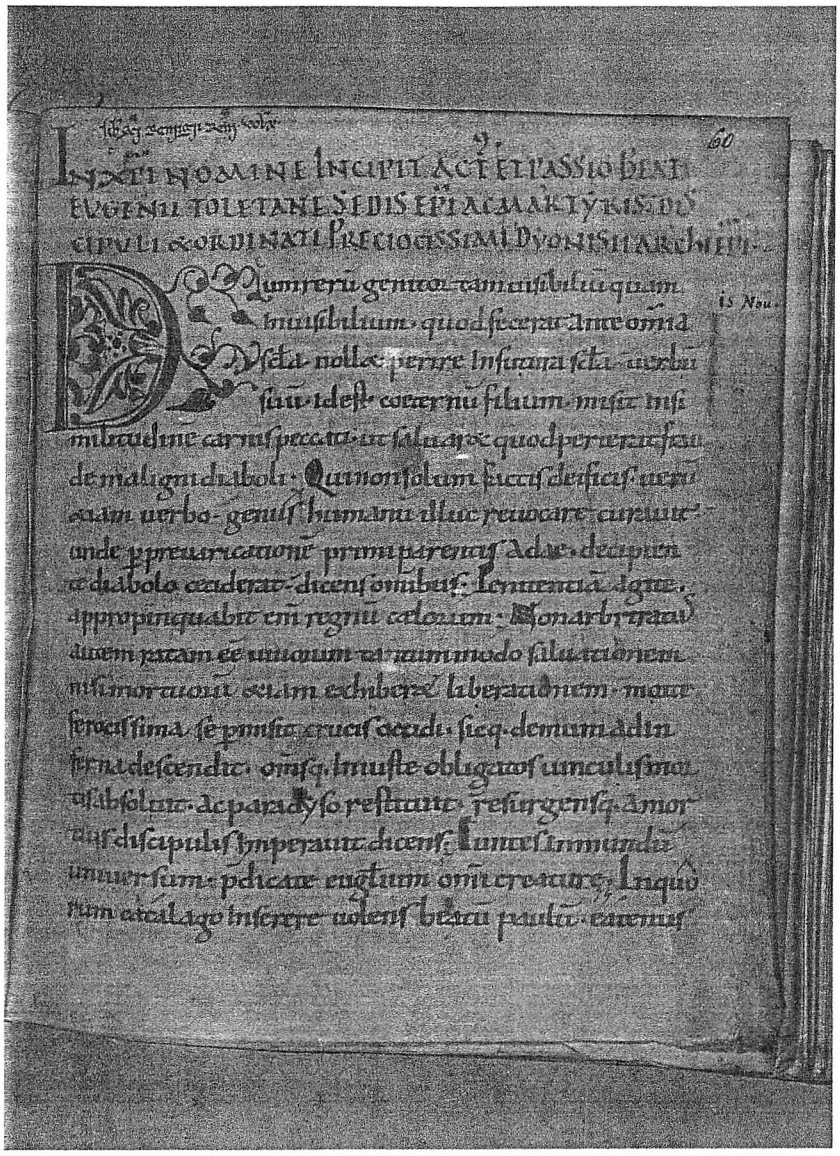
132 R°

Paris BN. lat. 13313

fol. 132 r

hand D

Dolbeau, Un catalogue fragmentaire ... Saint-Remi ..., in: Recherches augustiniennes 23 (1988)

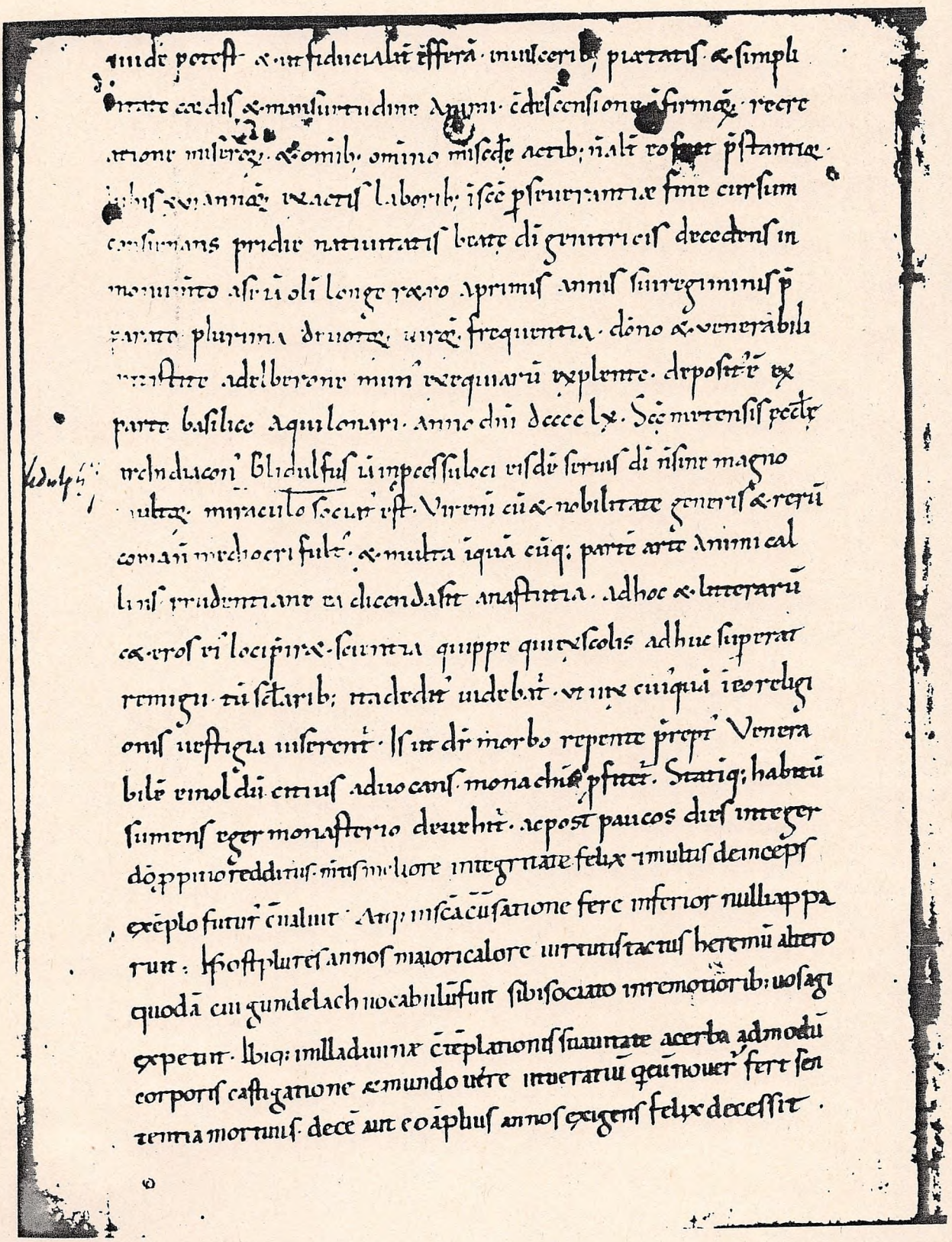

Pl. I. — Paris, B.N., lat. 13764, f. 60.

aus Reims. St-Remi

Bestellnummer

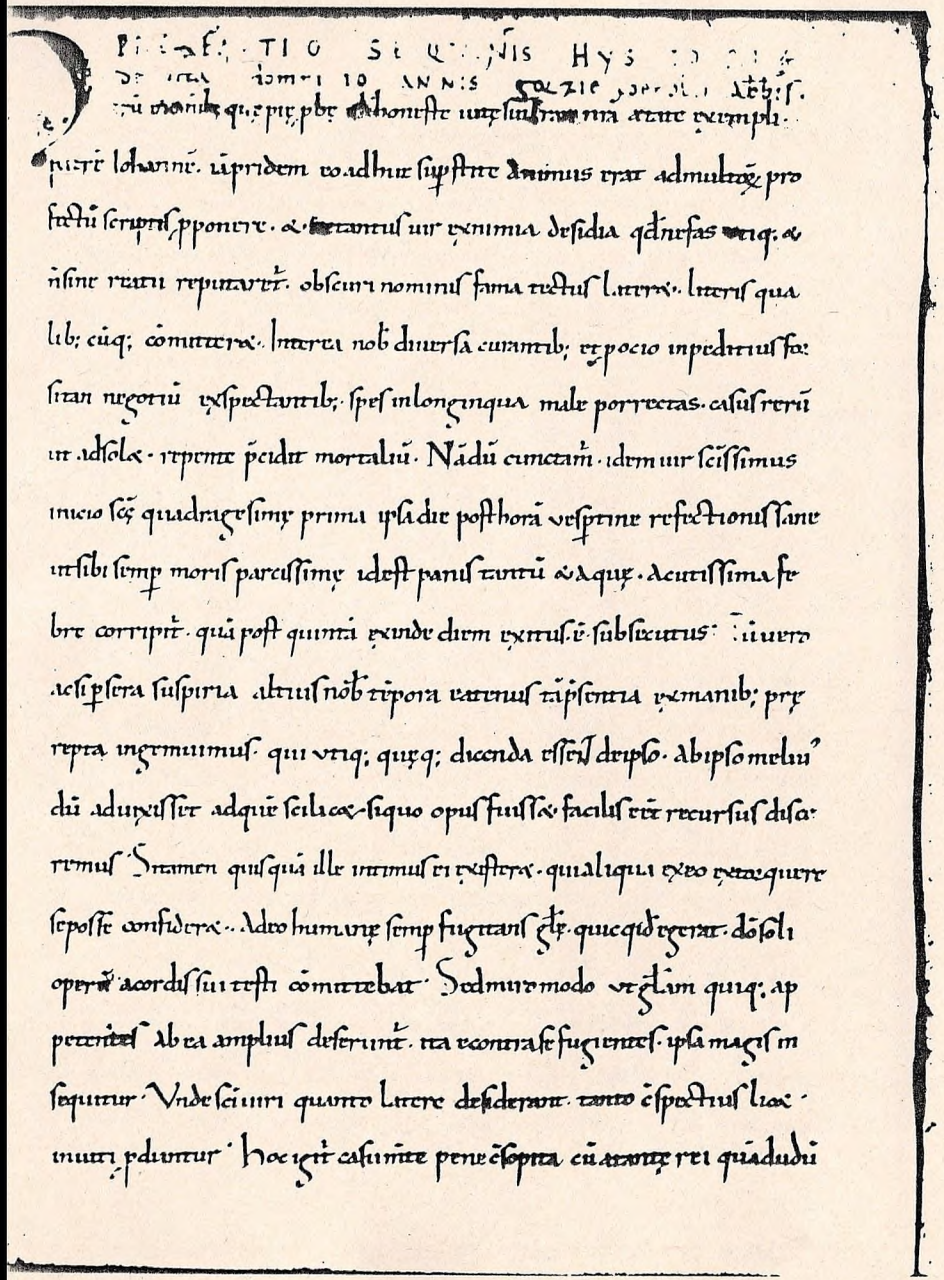
P. Chr. Jacobsen, Die Vita des Joh. v. Gorze + Liturgie-Umfeld, in: N. Tause - O. G. Oexle, L'abbaye de Gorze au Xe s. (1993) S. 25-50

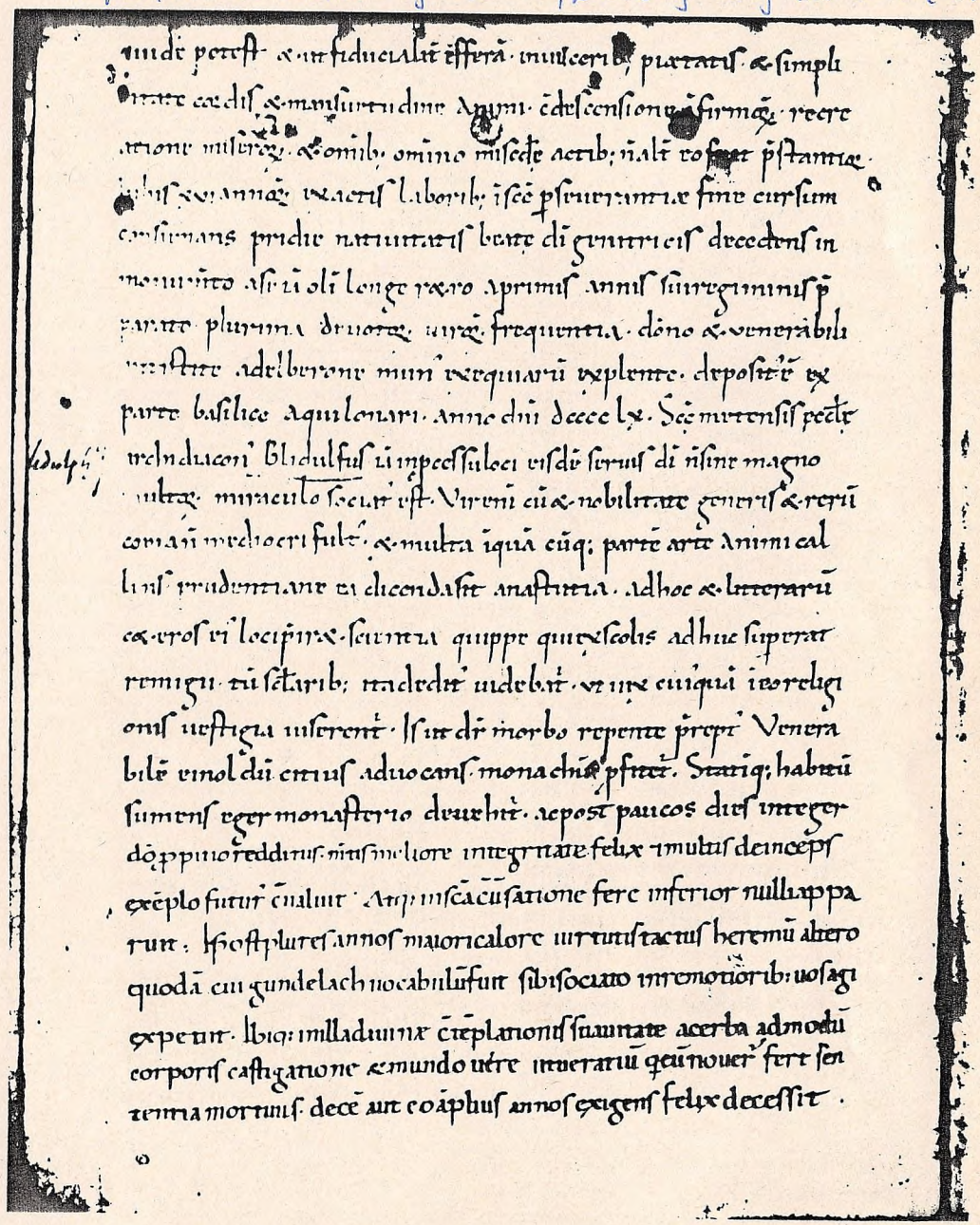
Vita Johannis Gorziensis, BN lat 13766, fol. 73v° (les deux mains)

f. 47v - 49r Introductio; f. 49v - 96v Vita Johannis

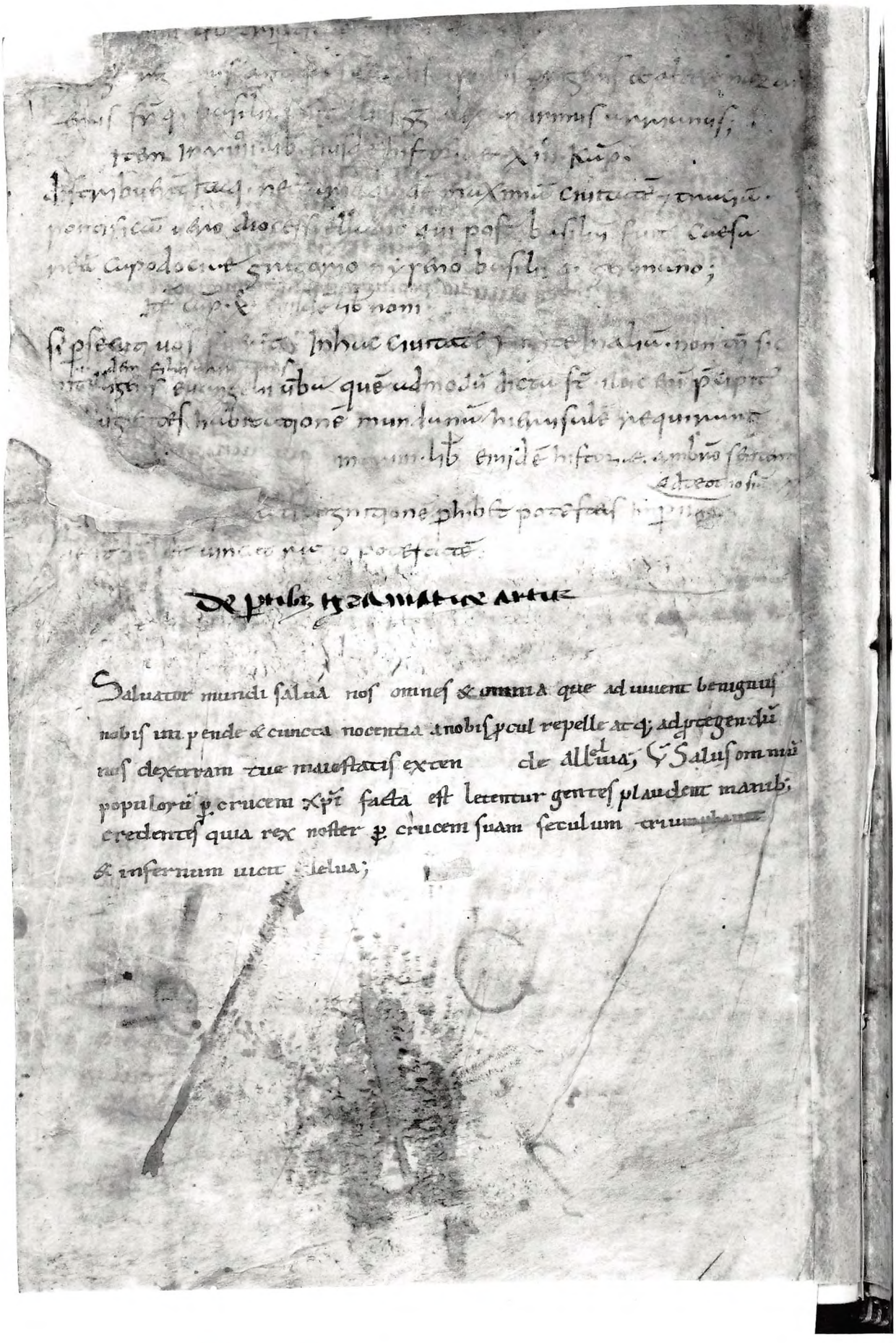
Cod. aus St.-Germain-des-Prés (17. Jh.); vorher wohl Trier oder Metz, s. Arnulf (SS 4, 335 f.) !?

Vita Johannis Gorziensis, BN lat 13766, fol. 49v° (début)

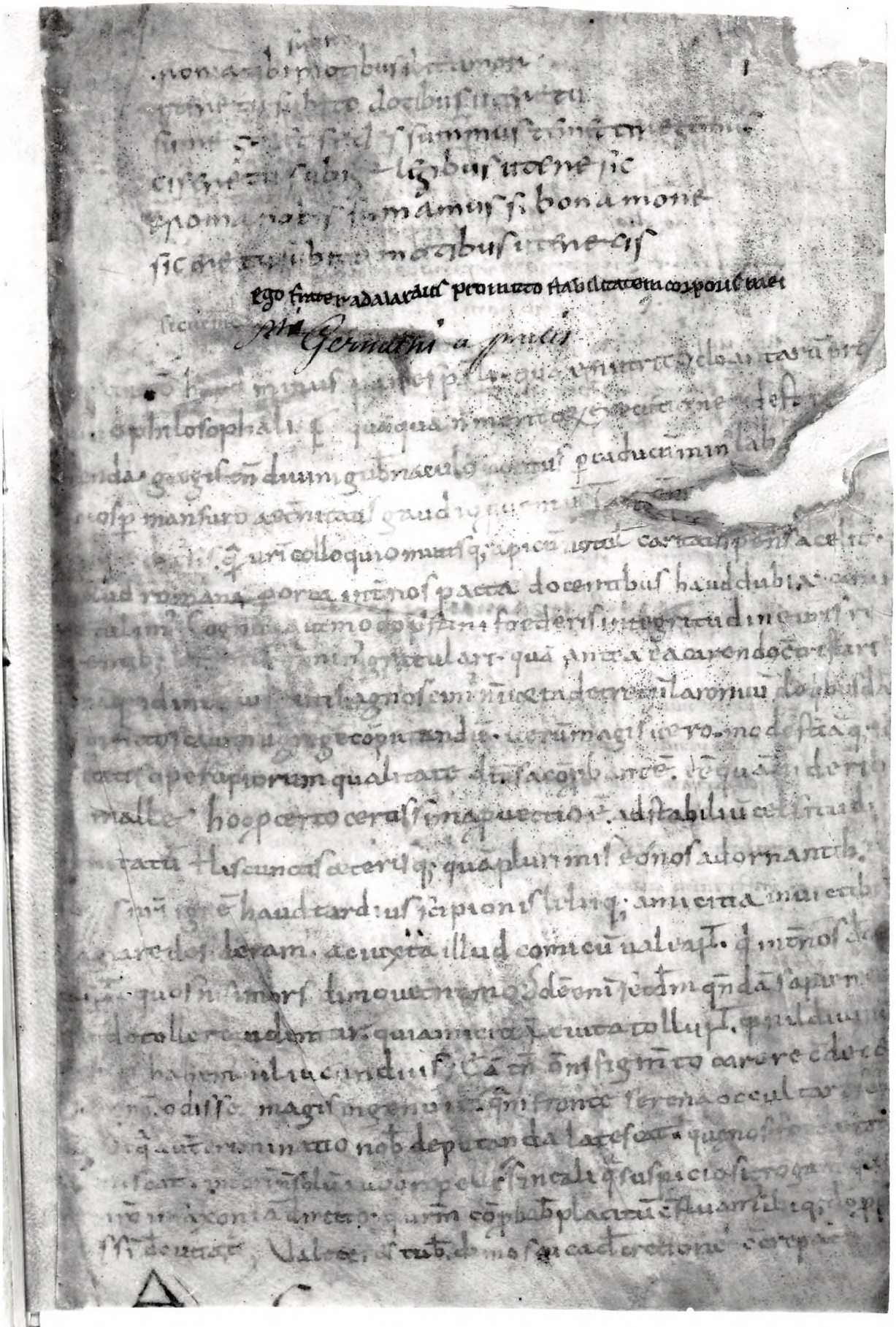
Vita Johannis Gorziensis, BN lat 13766, fol. 73v° (les deux mains)

Paris BN. lat. 14081, f. 1v

Lat. 14088
N

lat 14088
1v

Paris BN. lat. 14081, f. 1r

Cat. 14081

7v

Vultum clavigeri lector cognoscito Petri
Ut aulas regnum pertenet ad superum

Doctoris sanctam Pauli mirare figuram
Cuius ope et precibus nos for … Dominus.

These verse tituli describe paintings of the four evangelists, the Virgin, St. John, and Peter and Paul. In the absence of figural art from Corbie, they may preserve evidence of the decoration of one of the abbey altars, or of paintings in the church.

Paris, B.N. Lat. 14088, fol. 1r:

This letter was reused as the front flyleaf of the volume. Both margins have been trimmed, and there is an illrepaired tear. This transcript, made using ultra violet light, is tentative. The text opens with a set of acrostics, in a different hand from the letter.

Roma tibi subito motibus ibit amor
Utere tu subito. dotibus utere tu
Sume geret sedes summus tenet ter egemus
Cisere tu subige legibus utere sic
E Roma nobis sum amussi bona more
Sic ere tu subito motibus uterescis

episcopo haud minus pane ~~spala~~ quam enutrito de antarum pro/
… sino philosophali E quamquam non meritorum executione id est re/
… tenda gregis tamen divini gubernaculo potitus per caducam minus lab/
… cios per mansuro aeternitatis gaudio proveniunt .T os/
… pe dec..sis quam vestri colloquio mutisque apicum ~~nota vel.~~ caritatis pensa celitus/
… velud romana porta inter nos pacta docentibus haud dubia. car … /
… retulimus Cognita autem modo pristini foederis integritudine vestris re … /
… .rentibus Ut ani m / inus gratul/.quam antea ea carendo contristare./
..amque id inte virtutis agnoscimus non iuxta decretum la romu..de quibusdam … /
ficto scaurorum grege computandum Everum magis vero modestiamque.s../
… tatis operam piorum qualitate tum diversa comprobantem esse quam videri u … /
… malle hoc pro certo certissima provectio est ad stabilium celsitudi../
… nitatum Has cunctas ceterisque quam plurimis eo nos adornantibus n … /
.s..nostri ignem haud tardius Scipionis Laeliique amicitia invictib../
..agrare desideramus ac iuxta illud comicum valeant qui inter nos (discidium volunt) quos nisi
mors dimovet nemo. Solem enim secundum quendam sapientem … /
..mundo tollere vident(ur) qui amicitiam e vita tollunt quia nihil divinius /
(melius) habemus nihil iucundius. Ea tamen ~~..ori~~ figmento carere condece … /
eum odisse magis ingenui est quam fronte serena occultare (sententiam)
..Si qua autem ..er .inatio nobis deputanda latescat quae nos foedera … /
… miscat inter .non solum a vobis repelle ~~sin cali qu~~ suspicio sic rogamus q … /
..r nostro in Saxoniam directo quo vestrum comprob .. placitum .con.fluamus ibique do.
prop../
… issi d. vitatur. Valete et tub d mos ca … .discretione concrep..

This letter contains two quotations from the De Amicitia and a line from the Andria of Terence.

Terence Andria 695: *Valeant qui inter nos discidium volunt. Hanc nisi mors mi adimet nemo.*

Cicero, *de Amicitia*, c. 47 *Solem enim e mundo tollere videntur, qui amicitiam e vita tollunt, qua nihil a dis immortalibus melius habemus, nihil iucundius.*
ibid., c. 65 *aperte enim vel odisse magis ingenui est quam fronte occulare sententiam.*

There is every reason to regard it as autograph. It was probably bound into Paris, B.N. Lat. 14088 in the seventeenth century. The presence on the reverse of the leaf of quotations from Cassiodorus copied by the scribe I 1, who is found in the circle of John the Scot, may suggest that this scribe was close to the recipient of the letter, and so at least in the entourage of the prelate to whom it is addressed.[1]

1 J. Marenbon, *From the Circle of Alcuin to the School of Auxerre* (Cambridge 1981), p. 94.

ęnũ ſecũ regnare faciat ihſ xp̃s dn̄s nr̄. rex regũ & dn̄s dominantiũ. qui cũ dõ.

Rectitudo regis ẽ. nouiter ordinati. & in ſolium ſublimati. hęc tria p̃cepta popło xp̃iano ſibi ſubdito p̃apere. In p̃mis in ęcłã dĩ & omis popłs xp̃ianus ueraã pacẽ ſeruẽ in omĩ tẽp̃r. Aliud ẽ. ut ira pacitatẽſ & omĩſ inĩq̃tatẽſ omĩb; gradib; int̃dicat. Terciũ ẽ. ut in omĩb; iudiciis ęq̃tatẽ & miſeriã p̃capiat. ut illi & nob indulgeat ſuã miſeriam & clemẽſ & miſericorſ dſ. q̃ cũ patre & ſp̃u ſco uiuit & regnat dſ. ꝑ omnia.

Ethuic deosculetur omne clerum populumq; et dicat
Vmsquisq; Vivat rex fidelem in sempiterno tribus Vicibus Vivat rex
et post euangelium offerat prex oblatas manus
archiepi oblationem et vinum et superiugat missa suo nomine
et ordine suo deinde communicetur ab archiepo corpore et
sanguine xpi et sic referant deo gratias post peracta ad
mensam

Paris BN. lat. 14192, fol. 81a

qđ excptū: ydropſ namq; nascit ex uarijs causis. Aliu
ū cſumunt colerib; cū eoꝝ uent fuerit solut. Incipi
entes sanare duricia epatis. ñ solū calastucas ꝛ mascem.
ſ; ā stiptucas addim. ā ido cōficim eptchimā accipi
entē hęc. Absinthij comas. Spicā nardi. Celticā. Crocū.
ynantes. Oleū nardinū. ā lentiscinū. Mastice.
Aloe onuacū. Bdellū. Medullā ceruinā. Adipe anseri
nū. aut gallinatiū eq̄ ponđ. ā omīs hbe diureticē
esdande sē. De cacexia. xxxv.

De caxexia .i. incipienti ydrope. hi ū amittunt omem
florē. ñ solū faciei. ſ ā toti corporis. Et efficiunt nu
mis deformes. ita ut ridentes ñ agnoscant. Hoſpimo
flebotomam. ā p biduū aut triduū flebotomiā
sedam. ſ deinde purgare antidoto geria cuent.
Esce aut calide ā sic cedent ā incaliduſ lauent diuti.
ā abstinēcia dab. ā frequent uomitū puocab. De

Fiunt ydropes ex nimia infrictione ydropicis. xxxvi.
epatis. aut ex multitudine sanguinis putridi.
aut ex flegmatici. aut ex alioꝝ humoꝝ. sinumul
fuerit eoꝝ infrigdatio. ā ipsa infrigdatio ad epatē
puenerit. Quia ñ epar lesionē suā splenī cuenerit.
ā intestinis. pulmonib; ā renib;. Fiunt aut ex nimia

Paris BN. lat. 14935

Latin 14935

87.R°

Paris 16819
BN. lat

…accepto insomnis nere
… adherodem · paliam uiā reuer
…ire · mansionem suam. Ne sua crude
…lis · herodes · callide · in puerū imple
…re · meuit insidias preuenire
…ones magos insomnis ne
… adherodem · Sed · in alia
… exemplum magi in suis actib;
…uerunt · cum paliam uiam in re
…em suam redierunt · Regio enim
…propria · paradisus · est · Quia ad
…dita fuimus · ut si primi homo n
…misset · sine morte corporis paradi
…sum fruerimur · Quia ergo a illa
…ceruū ceidimus · necesse est · ut per
…ueniamus · quasi paliam uiam · ad
…redeamus · Utquia ceidimus · sup
…obediendo · uetita gustando ·
…am adeam redeamus · Ide
… nos metipsos · obediendo ·
… a bin lucras · sed etiam · alios
…iendo · quod ipse prestare dig
…

Stella fulgere nimio rutilat
… aduentu · Que regem
…natum monstrat · terrens assyria
… uenturum olim prophetia
… Tertia autem ostenta inuide
… Eamus ergo et inquiramus
… ne[que] enim ea sursum · tus et myr
… dicimus · adorabunt
… reges · seruient ei ·
… Principi edicti
… precipit nemini · ne sit directus hic
… Regem qui natus
… stella superioribus manet · pausa preua
… Cum igitur ille ac
… stella fulgere requirunt
… Ut uenire · iubet · nescientes
… quam cito · inueniant · quem · ut ueniens
… Item herodes adorandos
… prestante deo · uenerit · Ecce
… placeam · mandata
… rege · deducor ·

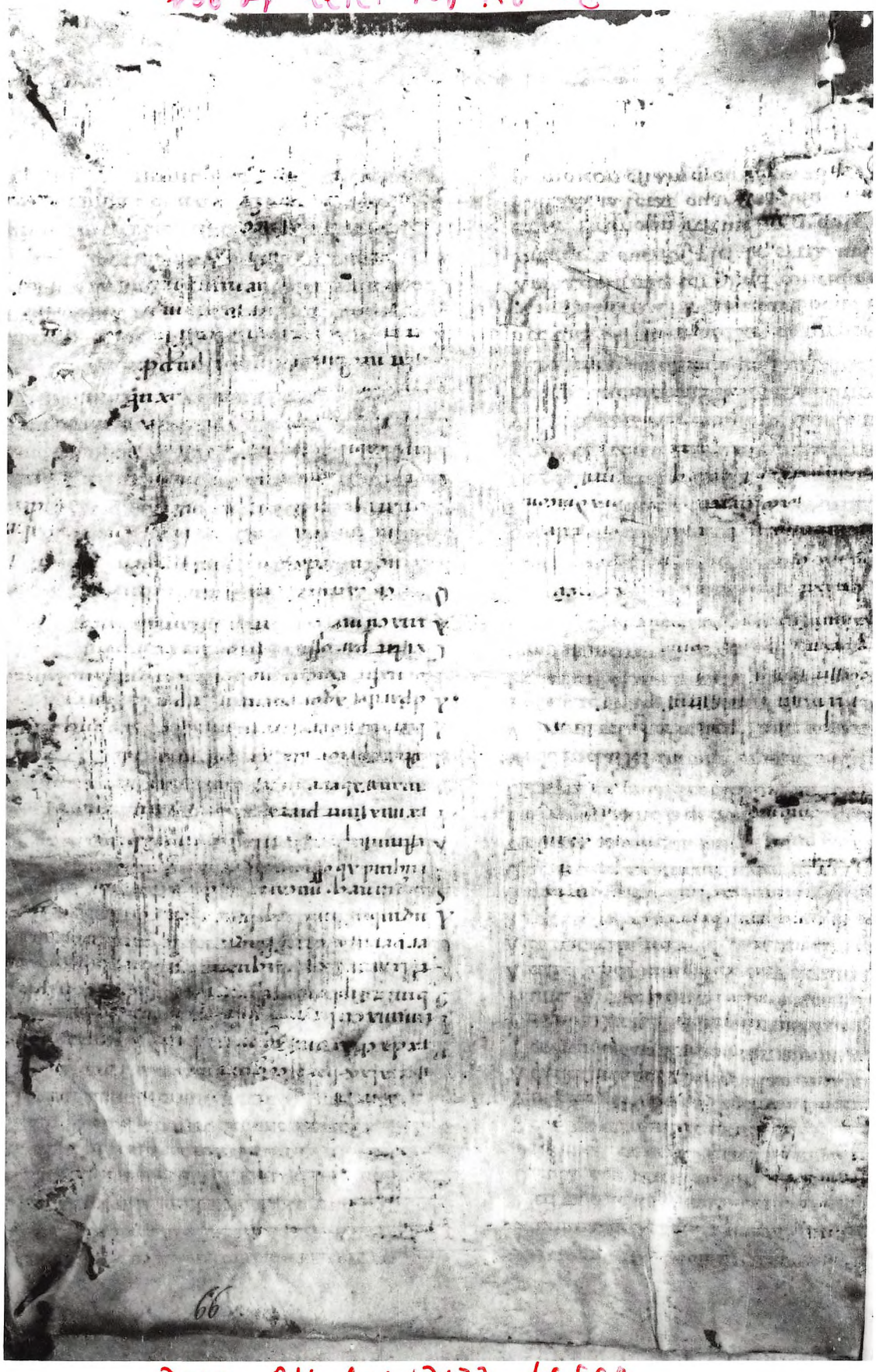
regem quem queritis natum esse quo signo
didicistis · magi · Illum natum esse didicim
in oriente stella monstante · Rex · Si illū
regnare creditis dicite michi · magi · hunc
regnare fatentes cum mistheis, mianeribus
de terra longinqua adorare uenimus ·
Trinum deum uenerantes tribus munere
ribus · primus · dum regem secundū
tur sacerdotē · tertius · myrra mortale ·
Rex · hyc si mistē mei diserto pagina scrip
tas prophetica a me uocate · uetus · aduer
tas · Vos legis periti a rege uocati cum
phetarum libris properando uenite · Rex ·
O uos scribe interrogati dicite si quid de hoc
puero scriptum uideritis in libro · scribe ·
Vidimus domine in prophetarum lineis quod
manifeste scriptum · Bethleem nonde
minima in principib; iudee · exiet enim
exiet · dixe qui regat populum meum israel
ipse eni saluum faciet populum suum
a peccatis eorū · Rex · et de puero di
ligenter inuestigate et inuento redeuntes
michi renuntiate · terrens stella et ecce stella
in oriente precessit · Quam balaam ex iudaica origine
dixerat · stella · que nostros oculos fulge
nti lumine perstrinxit paulos · lucida ·
Ipsam simul congredientes sequamur · non
relinquamus ultra donec nos perducat
ad cunabula · mulieres · Quisnam hic qui stel
la duce nos adeuntes · audita ferunt · magi ·
Adsumus · quos cernitis regem thurificabi
et sabeo · ferentes · ecce rex natus dominus
quem stella deducente adorare uenimus ·
Audiens · hoc · uehementer adest quem queri
tis · properantes adeamus · quia ipse · redem
ptor mundi · Mag · Ve ne secus forsan per
uigiles inueniant · Sed · tolle · tuis · cum
… uigilem signum sepulture · Angeli
… sunt custodes · Maneus ad regem ·
Delusus est · … magnam rediturus
… iam · … decerne domine ut
… uestram · et … te inueniens
… ut · …

Phot 16819
Mm. dat. 3, S. 715: um 987 Homilien + Lektionar
Paris St.-Corneille de Compiègne
f. 101v kurze Chronik von Karl d. Kahlen bis Tod Ludwigs V. 987, von Hd., die etwas
später als Haupthd.; in der Chronik erwähnt St.-Corneille de Compiègne ebenfalls
„la fin du Xe s. convient à l'aspect général de l'écriture" (beyeht + ihr auf Haupthd)

Tum demũ uiles tacean̄t inopesq; relictę
Vt cũ densa cremant intẽse cor
Sl oc̃tes atq; dies fes̃ tenent arua coloni
Elisa mua cuũ fugiant & pxio
Callent rura manus glebarum ex pellim̃ usu
Nomina tota trahunt tutaq;
Fertilis hæc segetiq; feracior ara uirũ
Qđ si forte mihi quedã discor
Hæc plata nus humus hæc herbis diġnissima tellus
Principiis alius ereptas cõsurgere
Hęc diuitum melior pecori silliq; fidelis
Non dubiũ rupes aliquas pen
Aridiora tenent ilex sucosior ulmus
Prouchere ingenti sonoq; tu
Grata ceus crutant animos & corpora causę
Diffugere impelliq; animas h
Horrea uti saturent tumeant & dolea musto
Aut humore & iã nebulas effu
Plenaq; defecto surgant fenilia capo
Aut campis agrisq; solent cuc
Sic aui di semper qua uisũ ẽ carnis ustis
Cfallibus ẽ coꝛ uel caligat nub
Impiendus sibi quisq; bonis ẽ artib; illis
Flumma parus ſ̃ rum aurasq; u
Sint animus frugeꝫ herbarũ maxima mercꝫ
Terminus ad spirat fortis & urbi
Sacre quid exculto & natura terra cohercę
Atq; hæc inuacꝰ ſ̃ ſ̃
Nullũ fallit reꝑ pisse non multos cernere uates
hoc plura efficiant infra clausq;
Aones montis fremitus animosq; furentis
his agitur causis extra penitusq;
Non subito callere sono non credere subter
Exagitant uentos pugnanti in
Scrutamur rimas & uertimus omẽ ꝓfundũ
Pugnantis suffocat iter uelut
Querit̃ argenti semꝫ nunc aurea uena
Terq; quaterq; exhausta g
Torquent flãma terrę ferroq; domant̃
Ingeminant fluctus & ꝑmos ul
Celestis migrasse minas aut tartara mundi
haud secus adstrictus certam
Posse qđ impediat uentos quid nutriat
Spiritus in uo uensq; suo sibi
Vnde repente ḡes & multo fœdere parsit
Densa p ardentes exercet cor
Con crescant animi penitus seu sorte caũę
Et quacũq; iter ẽ ꝑpetat trans
Introrsusq; ipsi ferueant seu tra minutis
Donec confluuio ueluti
Rara foraminib; neue inse abstrahat auras
Culit atq; furens tota uo
Plenius hoc ciã rigido quia uertice surgit
Qđ si forte putas isdẽ decur
Illinc infestus atq; hinc obnoxia uitis
Fauc̃ib; aiq; tđẽ pulsfrem
Vndiq; diuersas admittat cogitat auras
Reꝺ oculis locus ipse dabit
Et curatis addit concordia uires
Quam uis ceruleo sic cisioi
Siue introssus agit nubes & nubilus auster
Purpureoq; rubens surgat
Seu forte flexere caput ẽgoq; feruntur
Illinc obscurꝺ sẽp caligine
Precipiti delecta sono ꝑmit una fugatq;
Pigraq; defuso ereũ stupẽ
Torrentes auras pulsata corpora dens&
Prospectant sublimis opꝰ
Nam uelut sonat
Non illã uidet aethra
pellit opes collectus aquę uictusq; mouere
Obsequit̃ quicũq; uibã
Spiritus & longas emugit bucina uoces
Placantes & iã celestia
Carmineq; irriguoq; magnis costinat catris
Sũmo cernꝰ iugo uel qua
Imparib; numerosa modis canit astare gentis
Inspectus hiat tantarũ
Quę tenuẽ impellens animã subremigat unda
Simihil mrida flammas
haud sũmota furens torrentib; aura
huic igit̃ credis torrens
Pugnat in augusto & magnũ cõmurmurat æthna
Quirupes terraq; notat
Credendũ ẽ & iã uentos existere causã
Cum rent uires & ꝑcepi

Paris BN. lat. 17177, fol. 98v

Paris BN. Lat. 17177. fol. 99r

Paris BN. Lat. 17177. fol. 99r

Paris, Bibliothèque Nationale, Ms. lat. 17325, fol. 12v

omnia quę scripta sunt in lege
moysi. et prophetis. et psalmis
de me. Tunc aperuit illis sen
sum. ut intelligerent scriptu
ras. Et dixit eis. Quia sic scrip
tum est. et sic oportebat xpm̃
pati. et resurgere a mortuis die
tertia. et predicari in nomine
eius pœnitentiam. et remissionem.
peccatorum. in omnes gentes.

Nihil manifestauit se ihc ad
mare tyberiadis. manifesta
uit autem sic. Erant simul
symon petrus et thomas qui

dicitur

Paris, Bibliothèque Nationale, Ms. lat. 17325, fol. 36r

NIL[illegible] VITA.

Elisabeth impletum est
tempus pariendi. et pepe
rit filium. Et audierunt
uicini et cognati eius quia
magnificauit dns misericor
diam suam cū illa. et congra
tulabantur ei. Et factum
est in die octauo. uenerunt cir
cumcidere pueru. et uocabant
eum nomine patris sui Zachariā.
Et respondens mater eius dixit.
Nequaquam. sed uocabitur iohan
nes. Et dixerunt ad illam.
Quia nemo est in cognatione

Paris BN., lat. 17325, f. 48r

Seitenmaße:
27 x 20,5 cm

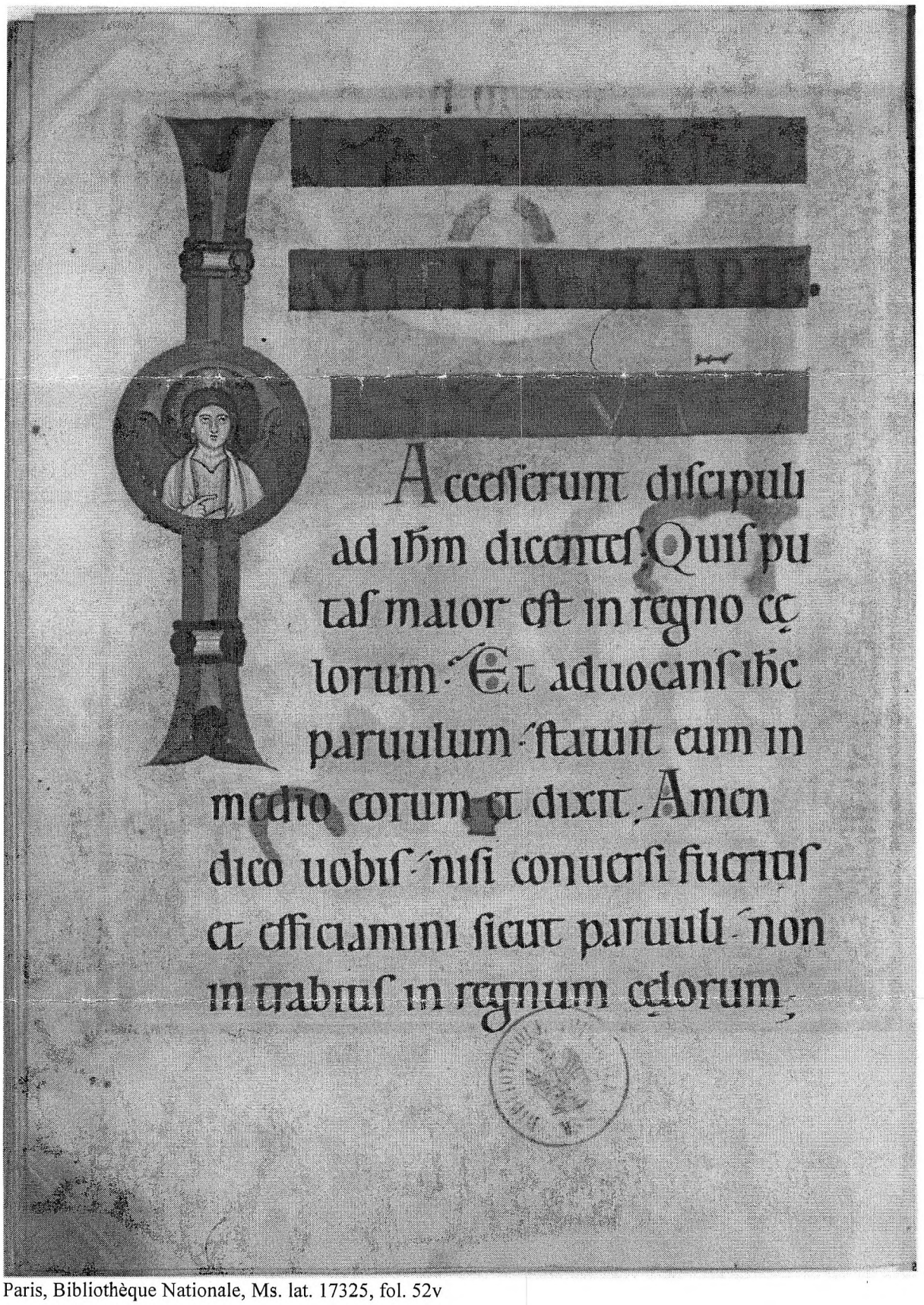
evtl. fehlen?

D 56/463

cf. Rivista StA

Libertas v. Convey

for 98 R (Political)

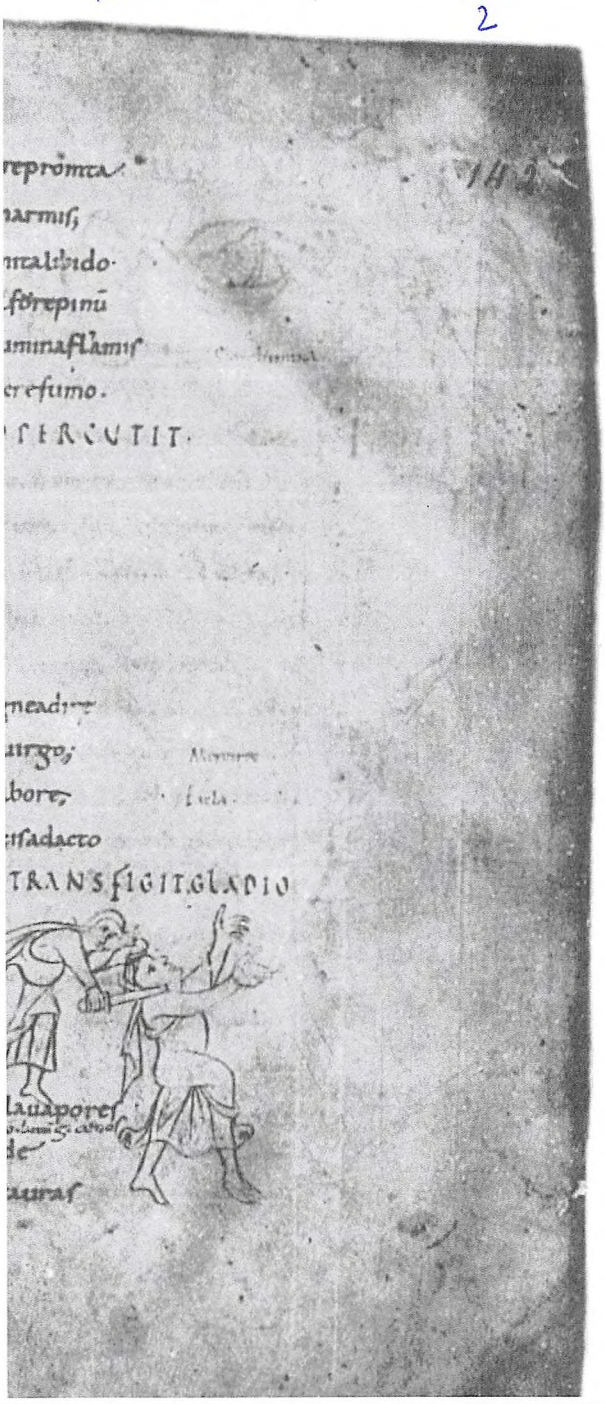
Paris, Bibliothèque Nationale, Ms. lat. 17325, fol. 52v

G. Grotesche Verlagsbuchhandlung,

Richard Stettiner, Die illustrierten Prudentius-Hss.
Tafelbd. (1905)
Taf. 128 Paris BN lat. 18554

fol. 142c

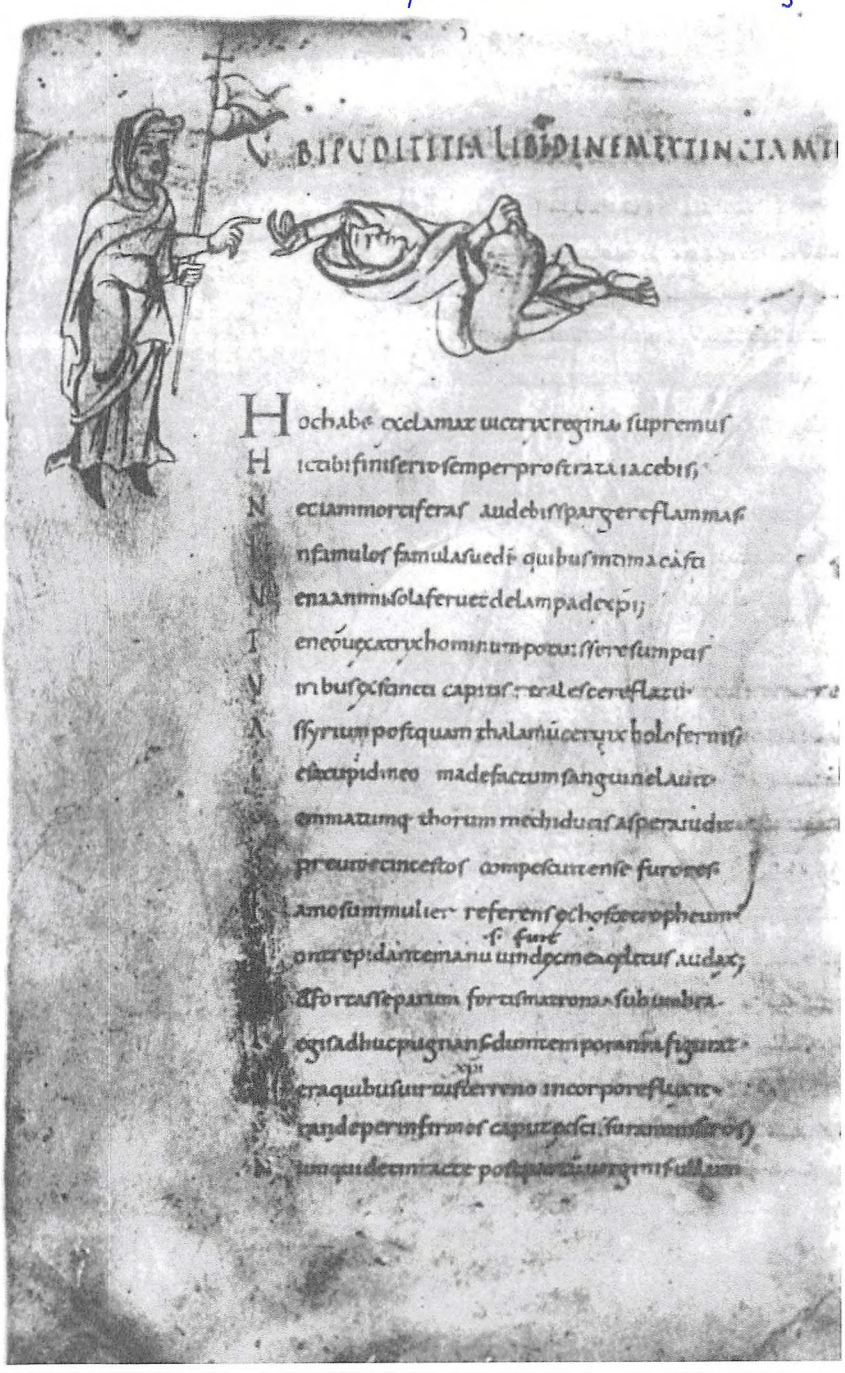
2

reprõmta
narmis;
ntalibido
forepinũ
aminaflamis
ereſumo.
ſtercutit.
TRANSFIGIT.GLADIO
lauaporeſ
aurat

fol. 142b

3

BIPVDITITIA LIBIDINEMEXTINCTAMI
Hochabe exclamat uictrix regina ſupremus
Hicubi finiſeruoſemper proſtrata iacebis,
Neciammorteferas audebiſſpargereflammas
nfamulos famulaſuedis quibuſmoma caſti
enaanimisolaferuet delampadecepi;
eneõuęcatrixhominumpotuiſſereſumpas
mbusęſancti capitis ereſcereflatu
ſſyrium poſtquam thalamũcernix boloſermiſ
eſacupidineo madefactumſanguinelauro
emmatumq thorum mechiduraſperauidit
preuertinceſtos compeſcentenſe furores
amoſummulier referenſechoſcetophreum
ontrepidantemanu undecmeaqtetus audax;
ſforteraſeparum forteſmatronaſub umbra
egisadhucpugnanſdumtemporanna figurat
eraquibuſuir auſterreno incorporefluxit
undeperinfirmos capuzeſci ſuranimoſos)
unquideremacte poſtquamſurgimiſullum

Paris BN. lat. 18554

Ximgramineo mecampo amaurrepronta
irgopudicitia speciosissfulgetinarmis
uampatrias succincta facesodomitalibido
ggreditur piceamq ardenasulfisrepimu
ngeritinfaciem pudibundaq luminaflamis
ppetitocecrotemptat suffundereffumo.
BIFIDESLIBIDINEMSAXOFERCUTIT.

dgeramfuriefflagrantasenigneadu
lupefixoferit imperterritaauirgo;
issasquesacro tedisdepellit abore
gcarmatę iugulum meretricisadacto
UDITITIALIBIDINEMTRANSFIGITGLADIO

figitgladio calidosuomit illauapores
mecorscretos cenososprinde
uscalans uicinaspolluitaauras

fol. 142a

2

BIFIDITITIA

Hochabe ecclamax uu
Hicabifinisseruosemper
Nectammoreferas au
nfamulosfamulasuedi
enaanimisolaferuetde
eneoęcatruchominum
iribusofsanctacapitar
ssyriumpofequam thala
chcupidineo madefacta
emmatumq thorum me
prouincestos compe
anosummulier referen
ontrepidantemanu und
dforteassepatrum forcisma
egisadhucpugnansdumm
craqubusurausserreno s
candeperinfirmos capuz
umquideemmacte poliqua

fol. 142b

3

uctamm genibusque excalabusinstans
ecorsasatqueliaruinpectoranela
ITASAUARITIAMDESPOLIENSFAUSRECRIAT.

199.

ersum carmque sibisuperemm
utrepercussus constitum aggere
onspicuospopulosq iubent adsta

Paris BN. ms. néerlandais 107

habebat filios infirmata est Dns mortificat secundum
ist habafrigot geleidit zehelon unduuidarleidit drohtin argmen
ficut deducit ad inferos et reducit Dns pauperem
duat undt gerichet hormudigot undtaf hebit erquuikendo
facit et ditat humiliat et sublimat Suscitans
uone stuppe eledendun undtuone miste ufrihtende armen
de puluere egenum et de stercore erigens pauperem
daz her sizze mit uuistin undt stual guolichê haba drohtnes
Vt sedeat cum principib. et solium gtę teneat Dns
geuuis sin uuerbon erdon undtgesazta uber sie rine
enim sunt cardines terre et posuit sup eos orbem
uuoze heilegeno sinro berauareda und ubili inuniszernussi
P edes sanctorum suorum seruabit et impii in tenebris
erstummunt uuanda nohinster ch sinro gelterkit
conticescent quia non in fortitudine sua robora
euuardu man drohtin eruurtent uuedar uuerdigi sin
bitus uir Dns timuerunt aduersarii eius
uber sie selbon ubi[illegible] erskillit drohtin erdedit endi erdon
sup ipsos in celis tonabit Dns iudicabit fines terre
und zibet geuualt cumnge sinemo undterbot horn
et dabit imperium regi suo et sublimabit cornu
sinero

[illegible] zedeiledu hoster [illegible]
[illegible] debet [illegible] quando
[illegible] kind [illegible]
se parabat filius adam [illegible] posuit terminos
[illegible] nah zala kindo isrl [illegible]
populorum iuxta numerum filiorum isrl Sarsaut
drohtnes tuid sines [illegible] herdut
dni populus uius iacob funiculus hereditatis
inuand man inerda uuestu usfede egison
nuenit eum in terra deserta in loco horroris
enodis urbiloura man [illegible]
uaste solitudinis circuduxit eum et docuit
berouua alsô urhuon augun sin isô
custodiuit quasi pupillam oculi sui sicut aquila
uorgoumenda zedionone uanzet sine undtaber sie
prouocans ad uolandu pullos suos et super eos uolitans
spredit uertebon sine undt zuonimet sie ob
expandit alas suas et assumpsit eos atq portauit
inasselon sinet drohtin einer her sinet uuis undtneuuis
in humeris suis Dns solus dux eius fuit et non est
sinemo gasuremider gesazta man [illegible]
[illegible] de alienus [illegible] constituit eum super [illegible]

fol. 1v

cf. London BL. Harley 2826, f. 150v
(Schatzung. Adler)

Richental UB. Fragm. Inc. Z 101 !!

SHStA. HStA
Ben. Tlrkd. 1662

J. H. Gallée, in: Tijdschr. voor Nederl. Letterk.
t. V, p. 274.

Wiedemann?; ehem. Class. 3 I
Bamberg.

aus dem Skriptorium von Eichstätt UB. Fragm. Inc.
Z 101
cf. Würzburg M. p. misc. f. 2?

Photo: f. 1v vorh. ✓

Paris BN. cod. néerl. 107

Fragm. e. ahs. Ts. (Cantica) m. rheinfränk. Interlinearversion c. $\bar{x}$ / $\bar{xi}$

R. Hellgardt, Die dt. sprach. Hss. d. 11. + 12. Jh., in: V. Honemann / N. F. Palmer, Dt. Hss. 1100 - 1400 (1988) S. 55 Nr. 23: rheinfränk.

J. Hiet, Catalogue des mss. néerlandais de la Bibl. Nat. (1886) S. 63: c. $\bar{x}$,

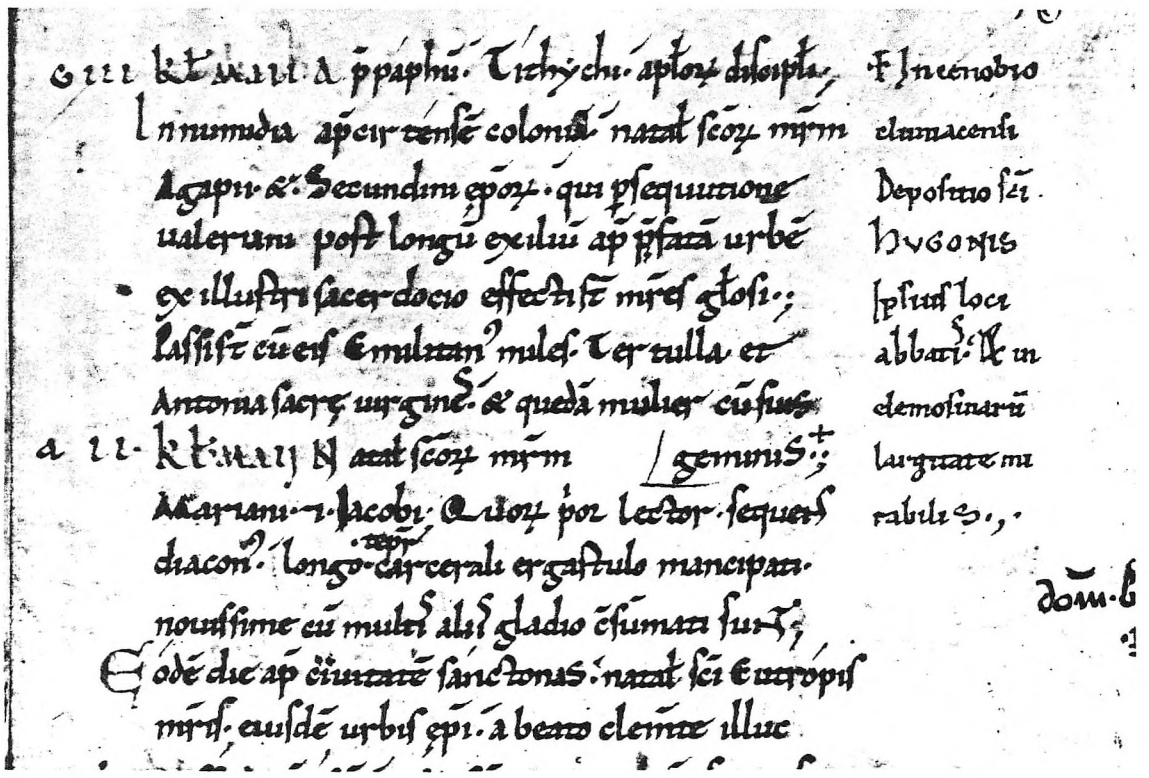
2 Bll. 22,5 × 18,3 cm

BECh. 46, S. 496

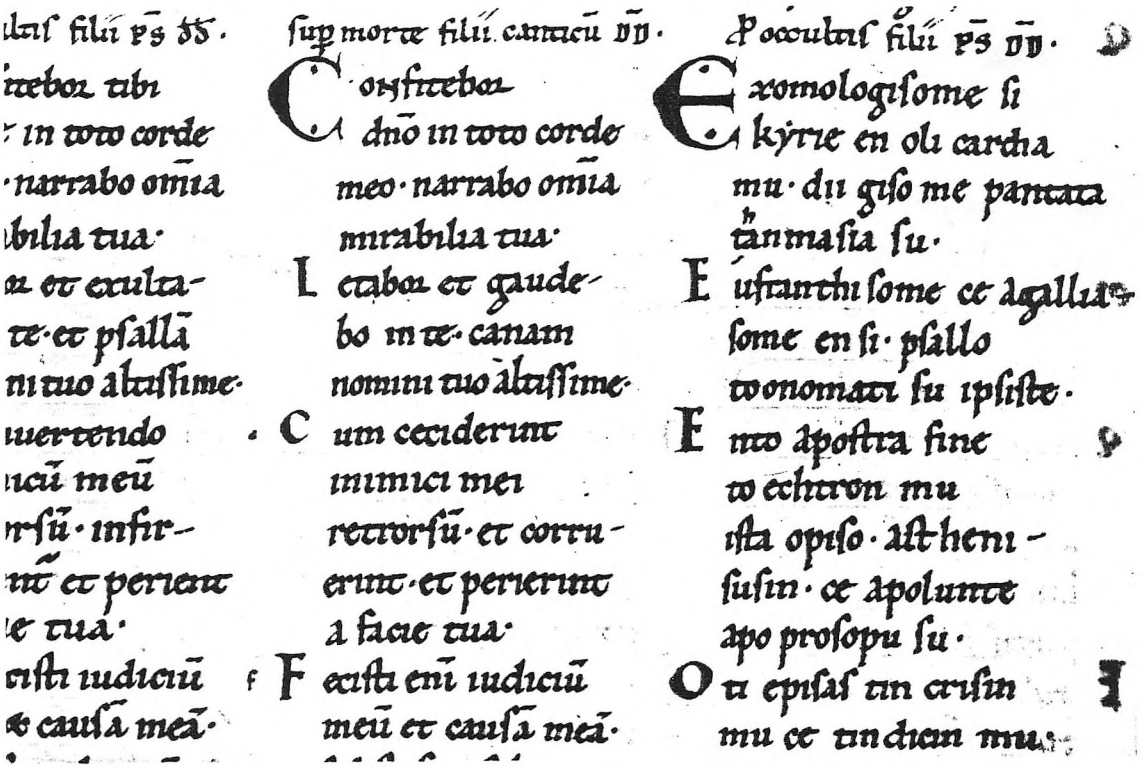
Steinmeyer S. 304, Nr. 39 (Deklinationsparadigmen ahd. Sprachdenkmäler)

Necrolog aus Münchsmünster

Paris, Bibl. nat. nouv. acq. lat. 348, fol. 16 [vers 1093-1094]

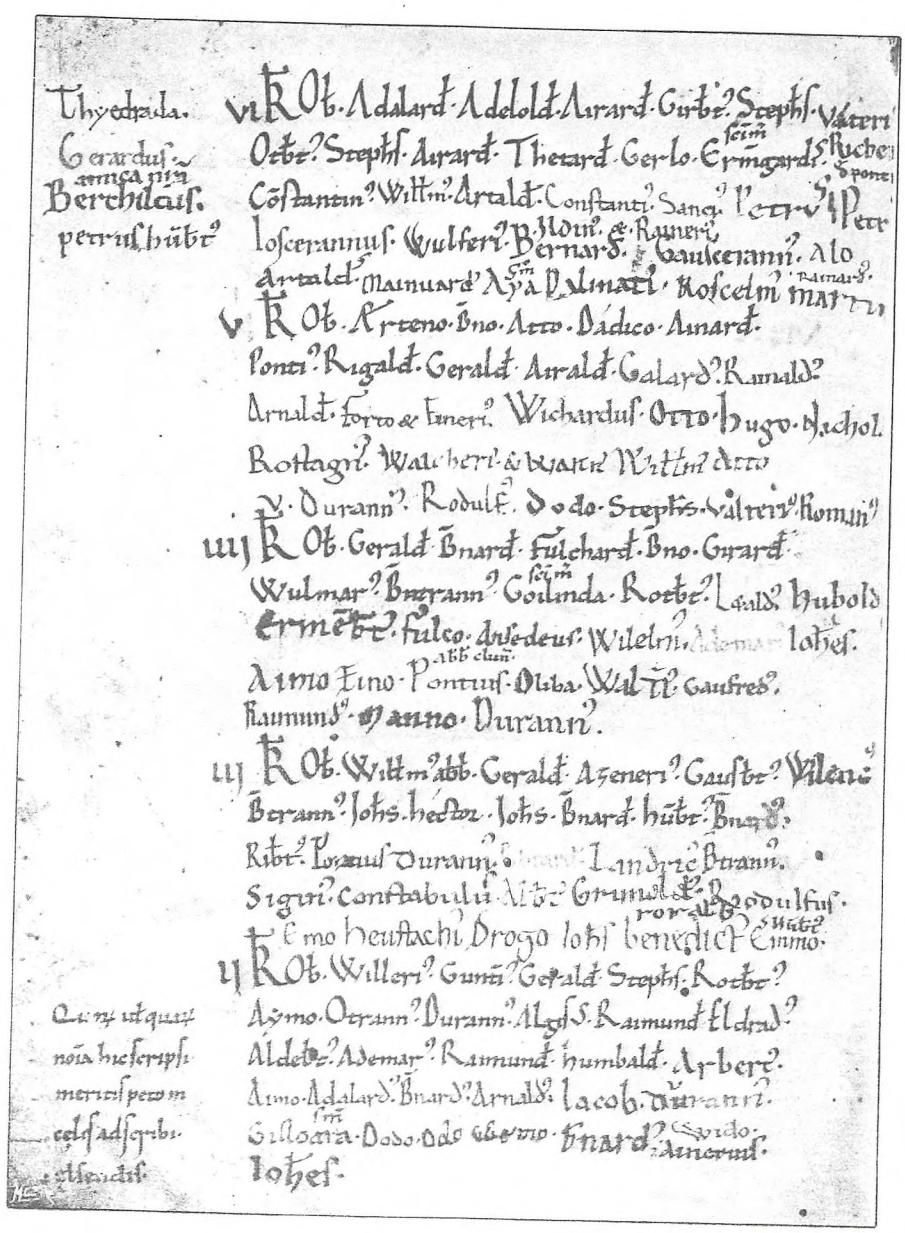

Paris, Bibl. nat. nouv. acq. lat. 2195, fol. 12 1105

Samaran - Marichal, Cat. des mss en écriture latine portant des indications ... 4,1 (1981)

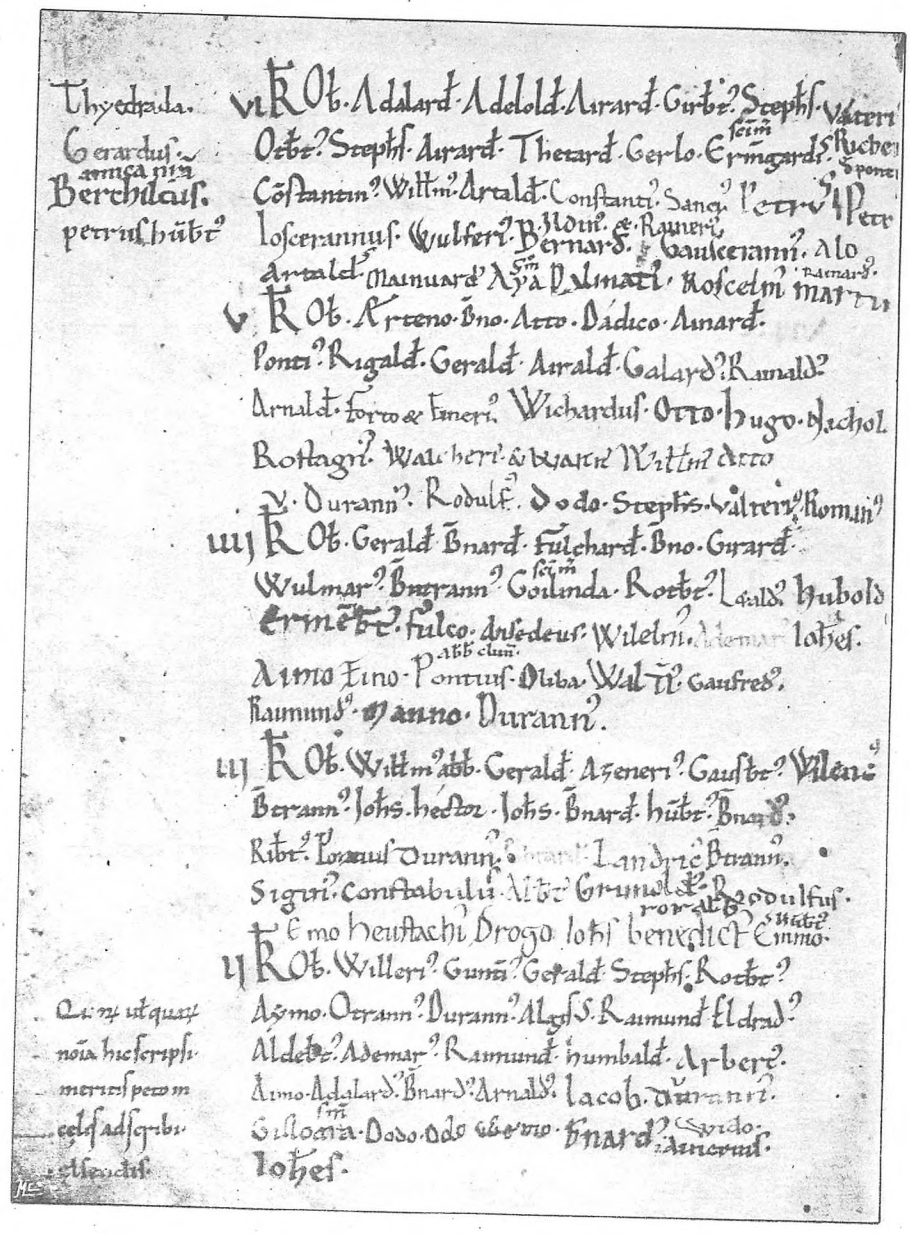
Paris BN. nouv. acq. lat. 348, f. 134v

Schluß des Necrologium (= fol. 134v)

mit dem Namen der Schreiberin Elsendis links unten.

G. Schmitz, Das Necrologium d. Clericacensis-Prioratis Richemont (1509) Facs. 2 am Schluß des Bds.

Schluß des Necrologium

mit dem Namen der Schreiberin Elsendis links unten.

Paris BN. n.a.l. 348 f. 134v

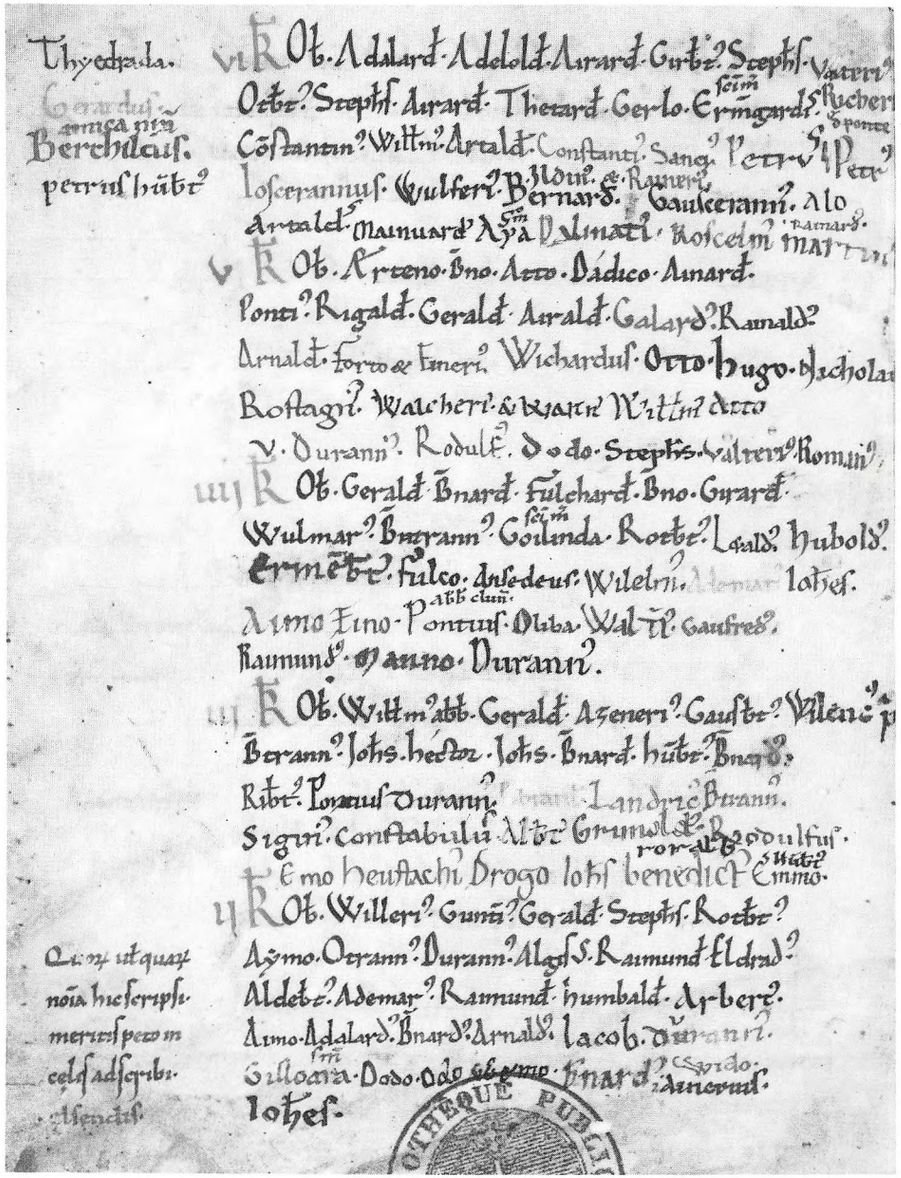

Abb. 1: Paris, Bibl. Nat., nouv. acq. lat. 348, f. 134v

Abb. 2: St. Gallen, Stiftsarchiv, C 3 B 55, p. 11

ruit in somnis ioseph in egypto dicens. Surge et ac
cipe puerū et matrē ei. & uade in terrā israhel.
Defuncti sunt enī. qui querebant animā pueri.
Qui consurgens. accepit puerū et matrē ei. et ue
nit in terrā isrl. Audiens aūt quod archelaus reg
naret in iudea p herode patre suo. timuit illo ire.
Et admonitus in somnis. secessit in partes galileae.
& veniens. habitauit in ciuitate quę uocatur naza
reth. Vt ad impleretur quod dictū est p pphetas.
qm nazareus uocabitur. IN EPIPHAN DNI.
Surge illuminare hierusalem. LEC ISAIE PROP
quia uenit lumen tuū. & gla dnī sup te orta est.
Quia ecce tenebrę operient terrā. & caligo popu
los. Sup te aūt orietur dns. & gla ei in te uide
bitur. Et ambulabunt gentes in lumine tuo. et re
ges in splendore ortus tui. Leua in circuitu ocu
los tuos et uide. oms isti congregati sunt uenerūt
tibi. Filii tui de longe uenient. & filię tuę de late
resurgent. Tunc uidebis et afflues. et mirabitur.
& dilatabitur cor tuū. quando conuersa fuerit
ad te multitudo maris. fortitudo gentiū uene
rit tibi. Inundatio camelorū operiet te. drome

Paris BN. nouv. acq. lat. 1541

Paris B N. ~~lat~~ nouv. acq. lat. 1541

fol. 16r

illorum · sequuntur illos · ℣ SCDM IOH ·
In illo tempore · Dixit ihs discipulis suis ·
Omne quod dat mihi pater ad me uenit ·
& eum qui uenit ad me · non eiciam foras ·
Quia descendi de celo · non ut faciam uolun
tatem meam · sed uoluntatem eius qui mi
sit me · Hec est autem uoluntas eius qui mi
sit me patris · ut omne quod dedit mihi non
perdam ex eo · sed resuscitem illud in nouis
simo die · Hec est enim uoluntas patris mei
qui misit me · ut omnis qui uidet filium · &
credit in eum · habeat uitam eternam · Et e
go resuscitabo eum · in nouissimo die ·
In diebus illis · Vir fortissimus iuda
collatione facta duodecim milia dragmas argenti misit
hierosolimam · offerri ea ibi pro peccatis mortuorum
iuste & religiose · de resurrectione cogitans · Nisi
enim eos qui ceciderant resurrecturos speraret · sup
fluum uideretur & uanum orare pro mortuis · Et quia
considerabat quod hi qui cum pietate dormitionem ace
perant optima habebant reposita gratia · Sancta ergo
& salubris est cogitatio pro defunctis exorare · ut

Paris BN. nouv. acq. lat. 1541

Paris BN. nouv. acq. lat. 1541

fol. 230v

Paris BN. nouv. acq. lat. 2059. fol. 50v

Audacē romulū dat lęto pulcher ulus
Et uia ui turnus bitiē & pandarū altum
Deiecit · et totis uictor dat funera castris ·
Iamq · fatigatus recipit se in castra suorum ;

INCIP LIB · VIIII · ENEIDOS ·

·IV·E·

555 Inhoc loco ē ꝓmutacio rerū et ꝑsonarū · Nā abenea et
dro transit adturnū · a tuscia adardeā · unde cul pa
ab;da quitam prudentē fecē · iungens sequencia superiorib ꝙ
hanc particulā qd ē atq; eaveſt autē hoc ſūptū de illo homē
ubidr̄ · qa ulixes et diomedes ꝑ nocte egressi a castris · ceperāt
dolonē · qa ad explorandū missus fuerat ;

B· Iris dr̄ quasi eris nūq eni adcciliacionē mittit ur sic
mercurius sed ad discordiam ·

C· Audacē dic quia fortis fuit sine felicitate · ꝙ

G· Pilumn' et prūnus duos frs fuerunt · quorū prūn' usū ster-
corandorū agrorū inuenit · unde sterquilinius ꝙ stercucius
dict' ? · Prūn' autē usū pisendi frumti inuenit · unde a pisto
ribus inuocabatur ·

E· Taumcias satis poeticū sensū taumtis filia · Alias ū mirabi

ideē s·a ualde g ꝙ aparte enee et parte turni ·
ca diuersa penit du parte gerunt · beñ sacrata dicē · qualuē
nūq sine religione est ·
de cęlo misit saturnia iuno ·
Audacē adturnū · s·in uico tu fortē parentis illo tēpore quando adeū missa ē iris ·
Pilumni turn' sacrata ualle sedebat ·
terat · taugurū capiebat ·
adturnū pulchro E
Atque sic roseo · thaumantias ore locutaē ·
· e qd nullus deorū ausus ? ꝓmittere hoc adtulit ꝙ
urne qd optatū diuū ꝓmittere nemo · euent' tēporis ;
s·ꝙ hoc uidelicet ut capi possit troianos ·
Audiret · uoluendā dies en attulit ultro ·
s· uolubilis ecce sponte
id troia q̄ cēdi max ut ad regiā uenit ·
Eneas urbe et sociis et classe relicta ·
s· religis
s· oppidi · adauxiliū euandri ꝓfect' est ·
Ceptra palantini sedemq · petunt euandri ·
non sufficit illi qd a leuandri ꝓfect' sed et iā ad tuscia ābulauit ·

Audacē romulū dat lęto pulcher iulus
Et uia ui turnus bitiē & pandarū atrum
Deiecit · et totis uictor dat funera castris ·
Tamq; fugatus recipit se in castra suorum ;

INCIP LIB. VIIII. ENEIDOS.

a diuersa petit dū parte geruntur . bene sacrata die · qualuē
de ęlo misit saturnia iuno .
Audacē ad turnū · uico tu forte parentis
Alumni turn sacrata ualle sedebat ,
Arque sic roseo · thaumantias ore locuta ē ·
Iuturne qđ optanti diuū p mittere nemo ·
Auderet · uoluenda dies en attulit ultro ·
Eneas urbe et sociis et classe relicta ·
Sceptra palatini sedemq; petiuit euandri ·
Et fatis extremas chorta penetrauit adurbes ·
Idoruq; manu collectos armat agrestis ·
Quid dubitas nunc reḡ equos · ne poscere curru ;
Rupe morasomnis · et turbata arripe castra ,
Dixit · et ingenti parib; se sustulit alis ·
Ingentiq; fuga secuit sub nubib; arcum ;
Agnouit iuuenis duplices q; adsyderа palmas
Sustulit · ac tali fugientē e uoce secutus ;
Iri dec ęli quis te mihi nubib; actam
Caelum inuitas · Vnde hec tā clara repente

Paris BN. lat. 2059, fol. 50v

λudace romulu dat leto pulcher uluſ
et uix ui turnus bitie & pandaru atrum
Deiecit · et totis uictor dat funera caſtris ·
Iam · fa[illegible] recipit ſe in caſtra ſuorum ,
INCIP LIB · VIIII · ENEIDOS ·
a diuerſa penit du parte geruntur . beñ ſacrata die · qualuc
nuq ſine religione eſt .
de celo miſit ſaturnia iuno .
λudace adturnu · uico tu forte parentis
Ilumni turn ſacrata ualle ſedebat .
λrque ſic roſeo · thaumantias ore locuta e ·
urne qd optata diu p mittere nemo .
λuderet · uoluenda dies en attulit ultro .
λeneas urbe et ſotiis et claſſe relicta .
ceptra palantini ſedemq · petiit euandri .
Et ſatis extremas chorta penetrauit adurbes ·
Idoruq · manu collectos armat agreſtis ·
quid dubitas nunc tepe equos · ne poſcere curru ,
λupe moraſ oms · et turbata attrite caſtra ,
yeit · & miglu parib · ſe ſuſtulit alis ·
ngentq · fuga ſecuit ſub nubib · arcum ;
λgnouit uuenis duplicesq · adſydera palmas
uſtulit · ac talu fugiente e uoce ſecutus ;
ri dee celi quis et mihi nubib · ac tam
ulnus uertas · unde hec mi clara reperte

Paris B.N. lat. 2059, fol 50v

lis ppr uarietatē diuisoꝝ colorū. taumastos enī grece
mirabilis dr̄;

H. Nemo die ꝑ eu qd ꝫ nullus ē autē ciprologia. nā nemo dr̄
quasi ne homo. et docet ptransitū multa puenire. īmēdū
secūm racionē tēporū q̄ numina ꝑstare nō possunt;

Secum id dux ut alibi hinc rē ad naues secat. ostendit autē
casma factū fuisse.

Decus id est ornamentum;

Hec satis extremas chorus penetrauit adurbes. i. adcor urbū oppidū
tuscię prętr.
mulcent. dine tuscoꝝ coadunatos. s. comparare
Idoꝝq. manu collectos armat agrestis. bene agrestes dic ad auferendū
s. g. s. suadere castraꝝ ornatoꝝ. s. est s. ad bellandū. s. et timorē belli. ita q̄ sine disci
quid dubitas nunc tēpus equos. ne poscere curru; plina sint belli.
trap. ditates. Arripe. et turbata ꝑ turbata ꝑꝑ absentiā
Rupe morasoms. et turbata arripe castra; ceteꝝ.
s. hiris equalib; eleuauit
Dixit. & in celu parib; se sustulit alis.

Ingentēq. fuga ꝑfectione sua secuit sub nubib. arcum;
s. ruꝑ irin ee. sed nō agnouit aſ deo missa esset
Agnouit uuenis dupliceſq. adſydera palmas
abas celū suas mar
Sustulit. ac tali fugiente e uoce secutus;
s. illā. i. uelocē fugientē
s. q̄ es cꝑulsā descendere.
Iri dec celi quis te mihi nubib; ac tam
s. et uen subito
Audaces. unde hec ta clara repente

Paris BN. nouv. acq. lat. 2059. fol. 50v

Paris BN. nouv. acq. lat. 2196, f. 19r

A 63/936

Les œuvres reproduites sont soumises à la législation sur le droit d'auteur et artistique
(loi du [illegible]) ce qui peuvent
être [illegible] autorisation de
l'auteur ou de ses ayants droit.

Phot. Bibl. Nat. Paris reproduction
interdite sans autorisation.

Paris BN. Inv. acq. Rés. 2196

fol. 19 r marge supérieure

que nec spacia locor nec interuallar̄
porū ab his quos tueris abiūngunt.
ad esto famulo tuo. N. inte ubiq; fiden
ti. & pomnē quā ituru sē uiā dux ei
& comes. & dignare. nihil ei aduersi
tatis noceat. nihil difficultatis obsi
stat. cuncta ei salubria cuncta sint
pspa. & sub ope dexterę tuę q̄cquid
iusto expetierit desiderio. celeri conse
quatur effectu. ℣ ITEM ALIA.

OS QUI speratib; inte miam tuā sem
p impendis. & nusquā es seruientiū
t longinquus. o cede famulis tuis. N. &
suis omīb; pspera ū ttr. ut te protectore
et duce p iusticię callē sine offensio
ne gradiantur. ℣ SECRETA.

Hęc hostia qs dnē, p famulis tuis. N. et
cunctis sibi adherentib; in o spectū pi
etatis tuę assumat benigne. tuaq; sup
eos benedictio larga descendat. quati
nus pspera ū agentes ttr. tibi dno seruī
ant letiores. ℣ xpm. AD COM

Tua dnē famulos tuos. N. omsq; cū eis
in te speantes quę sūpsim sacramenta
custodiant. & contra omnes aduersi
tatū tueantur incursus. ℣

17

Paris BN. nouv. acq. lat. 2381

Paris BN. nouv. acq. lat. 2381

fol. 17r

ce nos participatio diuini myste
rii qs dne mundet crimine. ⁊ fideles
tuos psecutione piustica patientes mu
niat semp et protegat. ℔

OS PACIS caritatisq; amator ⁊ custos.
da omnib; inimicis nris pacē caritatē q;
uerā cunctoꝝ q; eis remissionē tribue
peccatoꝝ. nosq; ab eoꝝ insidus potenter eri

Oblatus qs dne placare
munerib. & nos ab inimicis nris clemen
ter eripe atq; indulgentia tribue delictoꝝ

Hec nos cōmunio dne exuat
a delictis. & ab omniū inimicoꝝ nrōꝝ
defendat insidus. ℔

OS qui famulis tuis moysi samuel ⁊ stepha
no pp martyri uirtutē patientie de
disti. ut pro suoꝝ delictis inimicoꝝ equa
nimit exorarent. da nob qs om
nū meritis scōrū ut ini
micos nros uere dilecti
onis amore diligam. eoꝝ q;
precib; tota mentis in tentione
pretes assiduas in spectu maiestatis
tue fundamus. ℔

OMNIPS SEMPER DS qui supbis resistis
& gram p tas humilibus. tribue qs

Paris BN. nouv. acq. lat. 2381

Paris BN. nouv. acq. lat. 2381
fol. 18r

Fiant dñe qs tue gr̃a conspect⁹ mun[illegible] supp[illegible]
cantis ecc̃le et ut nos ere proficiant salutī ad hec pro
nobis intercessio beati martyris tui p. cō Posuisti dñe.

Sumpsimus dñe pignus redēptionis eterne Post cōm
sit nobis qs interueniente beato ill. martyre tuo uite
presentis auxilium pariter et future p. Alia.

Sancti ill. martyris tui dñe nos oratio sc̃a conciliet
que sacris uir tutib: uenerāda refulsit p Alia.

Beata martyris tui ill. nos qs dñe precib: adiuuemur.
et cuius digna sollēpnia celebrantes tuo nomini fac
nos semper ee deuotos. p Ī alia oīs in nāt
cantē eri euuol req vi supra vnius oār.

Votiua nos dñe qs beati martyris tui ill. natalis
semper excipiat qui et iocunditatem nobis sue
glorificationis semper infundat et tibi nos reddat
acceptos. per dñm Alia

Os qui sanctam nobis huius diei sollempnitatē pro
commemoratione beati martyris tui ill. uel passi
one fecisti. Adesto familie tue precib: et da ut cuius
hodie festa celebramus eius meritis et intercessi
onibus adiuuemur. p. Sacr

Presentia munera qs dñe ita serena pietate intuere
ut sancti spiritus perfundantur benedictione et
in nostris cordib: eam dilectionē ualidam infun
dant per quam sanctus martyr ill. omnia corporis

Paris BN. n.a. lat. 2442, f. 10r

Paris BN. mss. acq. lat. 2742

fol. 10v

D[ñe] [d]ñ[e] [t]e semper in laude martyrum
honorare. et in presenti festiuitate gratas
agere. cui dedisti celestis palmã triumphi. nobis
quoq; eo[rum] suffragante emundationẽ ac uenią
cẽcte peccati. ut inte etiam exultemus inmia.
in quo ille lętatur in gloria. p xp̃m. POST COM.

Sumpsimus dñe sancti. illi. martyris sollempnitate
celestia sacramenta. cuius suffragiis qs largueris.
ut quod temporaliter gerimus. eterni gaudii
consequamur. per d̃. ALIA.

Plebs tua dñe sancti martyris tui. illi. te glorifi
catione magnificet. et eo[rum] semper precante
mereamur habere rectorem. p d̃. ALIA.

Beati martyris tui. illi. nos qs dñe patrocinii cõsolatꝰ
non deserat. qui fragilitatem nostram et meritis
tueatur et precibus. p d̃. IN VIGILIA PLURI
MORUM MARTYRUM. Adiuuet in conspectu tuo dñe. [℣] Dilexerũt.

Presta dñe qs. ut sicut sanctorum tuorum. illi nos nata
licia celebranda non deserunt. ita iugiter suffragiis
committentur. per d̃. ALIA.

Da nobis omnipotens d̃s. in sanctorum. magi. tuorum. te semper cõ
memoratione laudare. quia refouere curabis. quos
in honore tuo perseuerare concedis. p d̃. LEC LIB
Lingua sapientium ornat SAPIENTIE
scientiam. os fatuorum ebullit stulticiam; In omni

Paris BN. nouv. acq. lat. 2442, f. 10v

qđ q; capitulū nouū [illegible]

Et q̄ misericordia dñi plena ē terra. cui & ecclā papā posterophā p̄cabilē dicit. misereri ſſ omnium
dñe. & nihil eoꝝ odisti q̄ fecisti dissimulans peccata hominū ppter penitentiā. dignū duxi m
mirabile & misericordissimū beatū Iohannis apti & euangelistę factū. Imo ipsius dñi opus pri
missimū & consuetissimū hic uobis ponendo breuissime ex̄ promendum quē ad modū uobis quo
tidianum. & In ecclesiastica rectoria latius digestum. DE SCO IOHANNE EUĀGELISTA
Cū ipse ephesum rediens lustrare & uicinas & illustrare & plurimas. uidit quendā iuuenem cap̄ I.
nimis acrē nimis. quē loco illius epō cōmendauit. q & illi gratanter tradit baptismi. Deinde
confidens gratię quā fuerat cōmonit. eundē iuuenē remissius habere coepit. Sed ille imma
turā libertate potat. corruptę uitę tramitē Incedit. mala q̄q; sensim In capiens. demū magis
latronū In breui effect est. donec Idem Iohannes eundē locū tēpore elapso In uisens. ā ꝑpō sa
to req̄siuit depositū suū ab epō. Et cū comperisset eundem absentatū ē & iuuenē. ascen soq; equo
quo. p̄ q̄siuit eum. ac p quisito & fugitiuū dixē apts. Stratorū & credem. q; xp̄s memisit.
At ille audiens. restat. Tū deinde tremefact. flebat amarissime. & accedens ad sessem
genib; p uolut. gemitib; & ululatib; q b; poterat satis faciens. & uberrimis lacrimarum
fluuijs fontib; ipsę dextrā baptizat. occultans sollā dextrā suam. Apts uero iurans iurandi
sacramēto se ei impetraturū a saluatore uenia m pollicens. simul q; genib; ei p uolut. atq;
ipsam dextrā ex cui ę dis conscientia torquebat. tā quā lam p penitentiā purgatam
osculans. ad ecclesiam reuocat. & Indesinentes p eo oratione s p fundens. & cū
ei sō partē ducens crebra lemnia. Indulgentiam a dō quam impollicitus fuerat ex
quirebat. Nec prius absistit. quā eum In omnib; emendatum & aliā ecclę p̄ficeret.
Quod hic & illud memorabile factū beati papę siluestri. & galmperatore cōstantini

[illegible] Inseruere. maximo ppt̄ lemnium ebdomadę a bipso & Indictū. Sēs Inquit siluest

DE SCO SILUESTRO & CONSTANTINO

Paris BN. lat. 4280 A, fol. 102a (Herbert v. Reims)

Paris BN. lat. ~~482~~ 4280 A, fol. 102r

INCIPIT PENITENTIALE SCI IOHANNIS BAPTISTE CENTILIBI ET BAPTIZATIS. ETRE BAPTIZATIS.
RETROSTERMOSE PAGANICOETUS DEVASTANTIBUS XPIANITATE DELENTIBUS

Reuerentissimo archiepiscopo Uuarnonis Herueus remoque archiepiscopi plurimam
et uerissimam in Christo salutem et inquisitam beatitudinis felicitatem Uestrogatus humilitate
diuinis inoriculis qualiter consulendum uobis fore his qui rebaptizati sunt
sacra paganismi more quo admodum sues suum reuersi ad lutabrum et canes ad uomitum ludierint
uolupratesque pagano ritu exercuere seu de illis qui non dum baptismum percepere merueri
pue quum in sanctis facere penitentiae regimen quanta uel breuitas temporis fiuret Et ut unum
quodque capitulum uobis facilius fieret ad reponendum capitula in hac scedula fecimus scripturae
Et misericordia domini plena est terra cui et ecclesia postropha peccabiliter dicit misericordias
domine et nihil eorum odisti quae secus dissimulans peccata hominum propter poenitentiam dignum duximus
mirabile et misericordissimum beati Iohannis apostoli et euangelistae sacrum immo ipsius domini opus
piissimum et in ecclesiastica regula ordinatum digessimus DE SCO IOHANNE EUANGELISTA
Cum ipse ephesum rediens lustrare uicinas et illustrare primas quendam iuuenem cap I.
nimis acrem inuenit quem locis illius episcopo commendauit quem illi gratanter ad baptismum Deinde
confidens gratiae quae fuerat comonitus eundem iuuenem remissius habere coepit Sed ille immanis
ac uehementer potat corruptis uiis eramite Incedit, male quique sensim in capiens demum magistri
latronum iuuenis effectus est donec idem Iohannes eundem locum tempore elapso inuisens apostata
a quo requisiuit depositum suum episcopo Et cum compertum eundem absentasse iuuenem a se et consocium
suum per quem requisito et fugitanta diu apostatasse Tractatum et credentem quae per misericordiam
[illegible] ~~redeundi retinuit. Tu denique eremi secretum petebat amarissime et~~

lpr̃ cęteraq; leundẽ dixit cęsarẽ. Exigeaccipsõ hac una ebdomada leuniu. & depositapu-
ouis abroalneabaeliciu: Ibiq; lnduere cũ eo pfectũ humo. & constȗere tempo dop ignorantiam
errorẽ passũ. ut xpianis pfectionẽ lp dicere. & ipsum saluatorẽ cor poꝛ & anmaꝛũ
ihm xpm ꝓmptiꝰ loquendo. sed et credendo ꝓnuntia. & pfitere te multos scõs diocesis
sei & paulo post; lubet ꝓtorã ebdomadam ęlemosinã fieri. beneficia eaꝝ postulanꝫ; ex
hibe. & idonea sq hęc ex sequanẽ constare; & post aliquanta; lmposuit scs silues ẽ manum
suam sup capitꝰ eiꝰ quinã augusta constantini; benedicens eum ac faciens eaꝝ ãiarũ, Tunc
gregatis omib; prbiris & diacõib; cũ uniuerso clero. lndixit leuniũ omiũ ecclẽ dicens. Sinne
utq; lnp dicatione longe ꝓterꝫ duaꝝ leuniũ lrã dimissam. quã ꝓmiserat his debitam
euaserit. quanto magis. lnp dicatione dñi nr̃i ihu xpi nos ꝓsecutiones euadem. lucraꝝ
animas. pace dei ecclẽ adq rem. & idolatriꝰ fine lmponam. Hęc aute facim leuniuꝰ oratio-
onib; ut hęc adõ lmpetrem. & cetera. Beat quoq; gregoriꝰ lneuangtu omelia ad popul
Sidõ lnquit uuere lnpuertia & iuuentate poluisti. saltem adulta ãtate resipiscere. & aduꝝ
uias cũ iam laboraturꝰ multa nefas. uel sero uenire. Et pauci lnt posiꝝ. plerũq; tales sum
remunerare. q ꝓnus ad regi le corpore exeunt. quãlibi q iam lnpuertia uocati ẽ uidebant
Aꝓnonadundecima uenit latro. q & si non habuit ętate. habuit tamen sero ꝓpoenã. Quid
cruce confessus est. & pene cũ uoce sententiaꝝ. spm exhalauit utq; Aꝓmo ultimo aute reddere
dem arumpat familiaꝝ coepit. quia ad paradisiꝝ regem prius latronẽ quã petrũ ꝓduxit; lege
dem. Regnũ cęloꝝ rapiunt pũis fletibus. q dnis merita non debet. Absperꝫ ergo cerebri
dine pullanos malorũ nroꝝ qualitas; pulla quanta frangat Prestat magnã uenię fidu
am Latro ille uenerabilis; quinon lnde uenerabilis; unde latro; Nam latro ex crudeli tra-
uenerabil ex confessione; Cognouit ergo. cognate quã sint lncõprehensibilia hominũ potentię

fol. 111.

DICTA BEA
TI GREGORII
PAPE ROMANI

Paris BN. lat. 4280A f. 102v

utrę ĺm̄p̄dicatione lonę p̄rgduanu leuunu ira di ostens amq. quap miserat his debitam
euaserē. quanto magis. ĺm̄p̄dicatione dñi p̄ri illu xp̄i p̄os p̄secutiones euadem lucram
animas. pacē dī ecc̄lę adq̄rim. & ĺdolatrię fine ĺmponim. Hęc autē facim leuunus & oratio
onib; ut hęc adō ĺmpetrem. & cetera. Beat quoq. gregorius ĺn euangliu omelia ad popul
Sidō ĺnquit uiuere ĺn puertia & iuuentute uoluisas. saltem adultam ętatē resipiscere. & adu
uias cū iam laboraturum multū p̄ nefas. uel seroentę Et paucis ĺntposias. plerūq; tales
remunerant. q̄ prius ad regi lecor-pore exeunt. quāhi q̄ iam ĺn puertia uocati ee uidebant
Ad nonā undecimā uentę latro. q̄ & si non habuit p̄ ętatē. habuit tamen sero p̄ poenā Qui dñm
crucē confessus est. & pene cū uoce sententię. spm exhalauit utrę Ad nouissimo autē reddere
dena rum pat familias coepit. quia ad paradisi regem prius latronē quā petrū p̄duxit; Ire
dem. Regnū ęlor rapiunt pūis fletibus. q̄ tnr̄is merita non debet. Absp̄eit ergo cerebra
dine. pullanos malor nr̄or qualitas. si pulla quantitas frangat. Ire stat magn uenię fidei
am Latro ille uenerabilis. quinon ĺn de uenerabilis. im de latro, Nam latro ex crudelitate
uenerabilis ex confessione, Cogitate rogo. cogitate quā sint ĺncōp̄hensibilia nomi potentie
& misericor-die suscepit. Latro iste ceruentas manib, abstractus a fauce tyranni. suspensus
est ĺn patibulo crucis; Ibi confessus est. Ibi sanatus ē, Ibi audire merut. hodie mecū eris ĺn
paradiso. & cetera. Quirursus petro ep̄o cor-sic̄ scribens. ait. fraternitas tua sollicite stu
deat opus q̄ coepit auxiliante dño ad p̄fectionē deducere. & si ueeos qualibet quandoq; fide
les fuerit. sed adeuitū idoloy pe glegentia aut necessitate facientes reuertisse. festine cū
ĺndicta poenitentia ab quantoy dieru ad fidē reducere; ut reatū suum plangere debe
ant. & tanto firmius teneant hoc q̄ ad iuuante dño reuertunt. quanto illud p̄fecte de-

111.

DICTA BEA TI GREGORII PAPE

Paris BN. lat. 4280A f.102v

Paris BN. lat. 4280 A f. 103r

…sic erant ab discedunt ꝑ diuersos q̄ prędū bapt[ist]as ꝓ ab monendo ꝯ gando. deuenerunt ad ludicrum terrm
do. ratiōnē quoq; reddendo q̄ ligna & lapides colere non debent. sed ad ecclesiā fratres ad sua omnipotenti
dño congregare. ut hi ad uentu eiꝰ cū discret[i]one die ludicri uenerint. In numerosciꝰ possint ad sua cęlestia ꝓ
uenire. Q̄ cū q̄ eīm ualuus & sublimus actus ruse[n]s est quāt de animarū mundificatione & collectione
congrās & tuo dño q̄ habilocū p̄dicandi dedit Immortale lucrū reportes. & reliquas & alibi ad mel
litum abbatē. Qui gens anglorū bouem solent In sacrificio dęmoniū multos occidere. debebat ad hęc do
ceri aliqua solēnitas In mutari. ut die dedicationis ut natalia & scōrum martyrū quoꝝ illic reliquię
ornatę & ecclesiastica sibi cura sunt dē ecclesię q̄ ex fame cōmutata sunt de ramis arboꝝ facta re-
ligiosi conuiuii solēnitatē celebrent. nec diabolo iam animalia Immolent. sed laudē
Inc[ar]nato suo animalia occīdant. & donatori omnium de sanctorū ecclesia gratias referant. ut dum ęter
na quę exterminus gaudia reportant. ad interiora quędā consentire facilius ualeant. Nam du
rum nimis; simul omnia abscidere Impossibile ē non dubium ē. Q̄ enī q̄ summum locū ascendere
uult gradib; ut possib; non alitō salab; elevatō. Sic Israhelitico populo Ine[ar]pto dissimulan
dum fuit sacrificiorū usum quē diabolo solebant exhibere In cultū ꝓprium reseruare.
ut In suo sacrificio animalia Immolare sic ꝓ pere. quatenus cor mutarentur. aliud de sacrificio ama
rent. aliud mēte retinerent ut & ipsa ędificent animalia q̄ offerrent sicuti erat. Nec eorum dā hęc & q̄
libet Immolare nec ipsa ponerent. Ita sacrificia ipsa ponendo. Illis quodammodo dissimilia de poenitentia ꝓ ortissima
susceptione se cambiaret. In libro q̄ scr[ip]tus ē poenitentiale. Quis sit de humana In fir
mitate sciendi. ne ad ipsam Infirmitatē suis debeat sustinere. & quomodo pensare humanū. p̄
Nec putat ille euangelica illa sāmone uexasse legentē. non abiecisse. & salomonem ait. Noluus
Deum. Debet enī usum ad ꝑperare modorum. Nā quē ad modū sē ab ebrietate ꝑ bere
ꝓ fata dicit habens. q̄ contra ꝓ ximum ē non. cō passionem medico suo ꝓ ximo sanitatem
ut ē. ut ad se uocare ꝓ mereat dicentem. Discite a me quia mansuetus sum et humilis; de inq; ait. Venite ad me omnes
habere nos ē ego reficiam uos. Redemptor godmundi ne quis excludat. quia ubique mentio q; tales

EIUSDĒ MELLITŪ ABBATEM

S[an]C[t]I AMBRO SIUS EPS

humanę

AVG. V

Beat doc brouiu augustin qualit est qualit est q fist deqb; cũ q; hominb; prauis agendũ sic dicens Non
ẽ desperandũ de malis sed q; ipsis ut bonis fiat studiosius supplicandũ q; numer scõq; de numero semper
succedit impioq; Legit et ad locũ In libro uitę beati remigi francoq; apti int cętera q; refert cuer
sio hludouuici regis et populi Illequinsis remigius gaudio magno repl et regẽ et populũ qualit
diabolo et operib; ac põpis ei abrenuntiare et in dm credere debere. apas et breuib; uerbis
struxit; et q; dies sci paschę imminebat. ieiunium sedm ecclię morem ei suadendo indixit
Hinc et in beati apostolici uedasti ca inuenit quomodo inuasub pssentia ei de regis et popul
uir dñi uedasti cęcũ illuminauerit. et quẽ admodũ idem rex ad bapasmũ uenerit et in re
mensi ei nuptiarũ dñi uedasti sco cõmendauerit remigio. Rex ingens sauro dñi euangelia
ad prîmo imbuit doctrinis. et huic pssentia miracula in fide firmit cõfortat. Nil morat inuadi
dubitans in fide. sed magna alacritate animi, magna festinatione raneris sacratissimũ ponti
remigiũ uidere ęp perauit. ut illuis sacratissimo ministerio. spũ sco operante. in remissionẽ pec
catoq; et spem uitę ętnę catholica bapasmatis sacramento abluere et fonte, ubi quoaliquanto more die
uocoles iasacris satisfacere et sanctionib;. et poenitentiae sedm apti cũ pcepti pius abluere
lacrimis. dicente beato petro principe aptoq; poenitentiã agite. et bapa xet unusq; urm
in nomine dñi nri ihu xpi. et sic in nomine ssę trinitatis cęlestis mysterii bapasma susci
De quo dã apostata aperit in miraculis beati basilii cęsariensis epi q; scripto negauit xpm
et diabolo in tot sationis negationis suę tradidit ipsum. Cui dẽ uir mirabilis basilius int cętera
ra dix. Vis reuera ad dñm dñm nrm. ad quẽ puer. Utaq; uolo. sed nomen eo; dic ei; quare
respondit puer; scripto abnegauit xpm. et pfess sus sũ diabolo. Dic ei sc basilius. Non sit rabicur
Benigne enim ds noster. et reuocat poenitentes. Cõpatit enim alteri us nris; et q; dã in te posuit
dic ad puerũ i dei sc. credis saluari q; uis. Credo domine. a diuina increduli tatẽ meã; et con uo

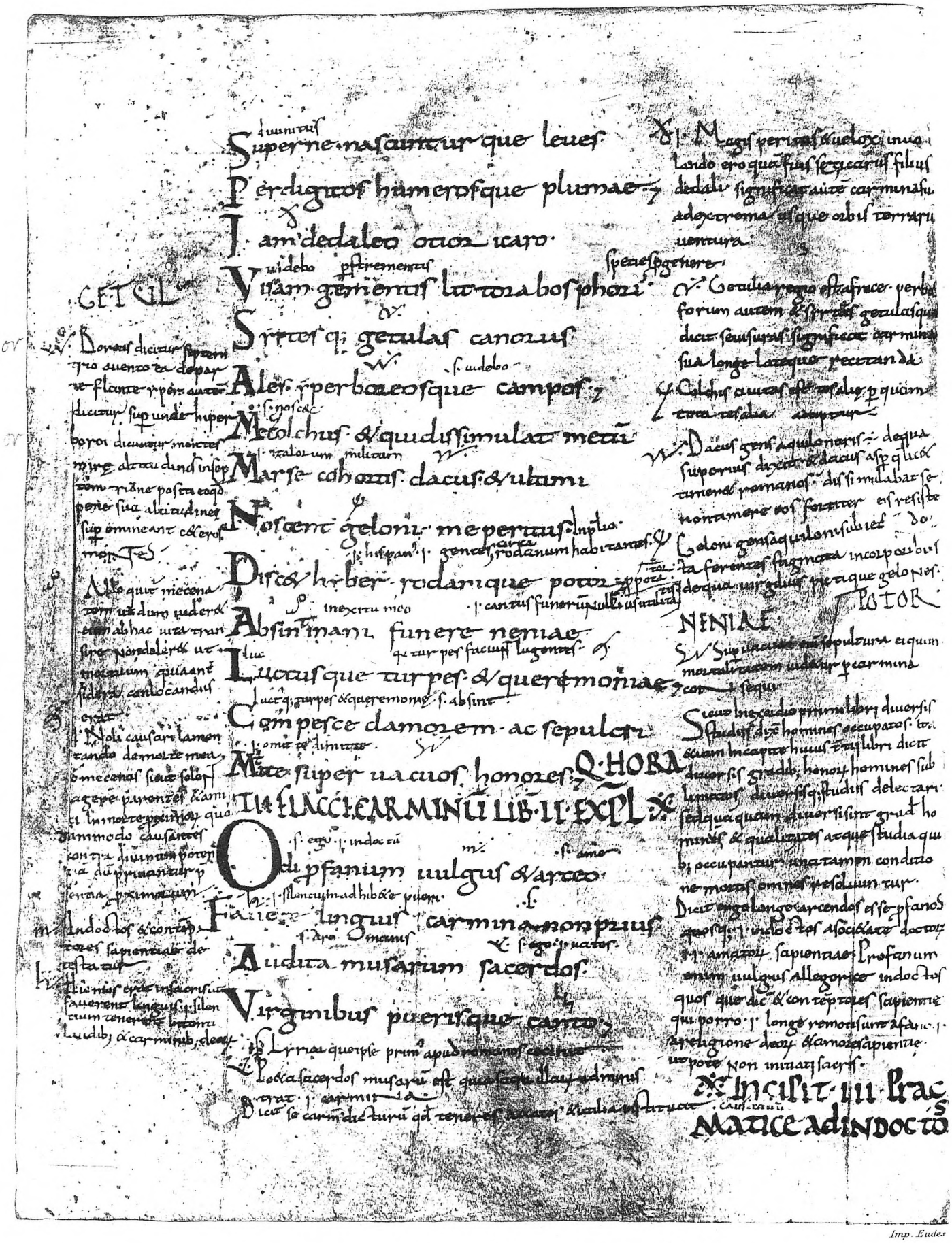
DESCOREMI GLOELO

DESANEDAS TOELO

VII. EXQUISITIO BASILII DE QUO DAMONIS TACTA

Paris BN. lat. 4280A, f. 103v

Chatelain, Paleogr.
PL LXXXIII 6

Imp. Euder

HORACE. — Paris 7971 (s. X) Abb. 62 im Text u. meistens
aus Reims ! pz (3u) (später Fleury)

Chatelain

Paris lat. 7971

Paris BN. lat. 7974 (Horaz)
Chatelain, Pl. 84
aus Reims (Saint-Rémi)

Non usitata nec tenuis ferar
Penna biformis per liquidum aethera
Vates neq; inter ima morabor
Longius inuidiaq; maior
Urbes relinquam non ego pauperum
Sanguis parentum non ego quem uocas
Dilecte mecenas obibo
Nec Stygia cohibebor unda
Iam iam residunt cruribus asperae
Pelles et album mutor in alitem
Superne nascuntur que leues
Per digitos humerosq; plumae
Iam dedalea ocior icaro
Visam gementis litora bosphori
Syrtesq; gaetulas canorus
Ales hyperboreosq; campos
Me colchus et qui dissimulat metum
Marsae cohortis dacus et ultimi
Noscent geloni me peritus
Discet hiber rhodanique potor
Absint inani funere neniae
Luctus que fletus aut querelae
Compescе clamorem ac sepulchri
Mitte superuacuos honores

Q. HORATII FLACCI CARMINUM LIB. II.
EXPL. INCIPIT. III. PRAGMATICE.

Reims ? Paris BN. lat. 7974 (n. X) Chatelain, Paléogr. Pl. LXXXIV

Nom usitata nec tenuis ferar.
Pœna bis[formis] per liquidum etherea
Vates, neq[ue] interibo, morabor[que] celsis
Longius, mutabo[r] quam ignavus
Urbes relinquam, non ego pauperis
Sanguis parentum, non ego quem vocas
Dilecte, Mycenas obibo, morsque
Nec fugax cohibebor[um] in da[mnatos]
Iam iam residunt cruribus asperæ
Pelles, et album mutor in lituram
Supne, nasum cuncta[que] per levis
Per digitos humerosq[ue] plumæ
Iam Dædale leo ocior Icaro
Visam gementis litora Bosphori
Syrtes Gæticas an Nasamonum
Alesve hyperboreos Sicamboros
Mecum Chium, quidve simulatum mecum
Marse cohortis dicat, et ultimi
Noscent Geloni, me peremptus
Discet Iberus Rhodanique potor.
Absint inani funere neniæ
Luctusque turpes et querimoniæ
Compescat clamorem ac sepulchri
Mitte superua cuncta honores.

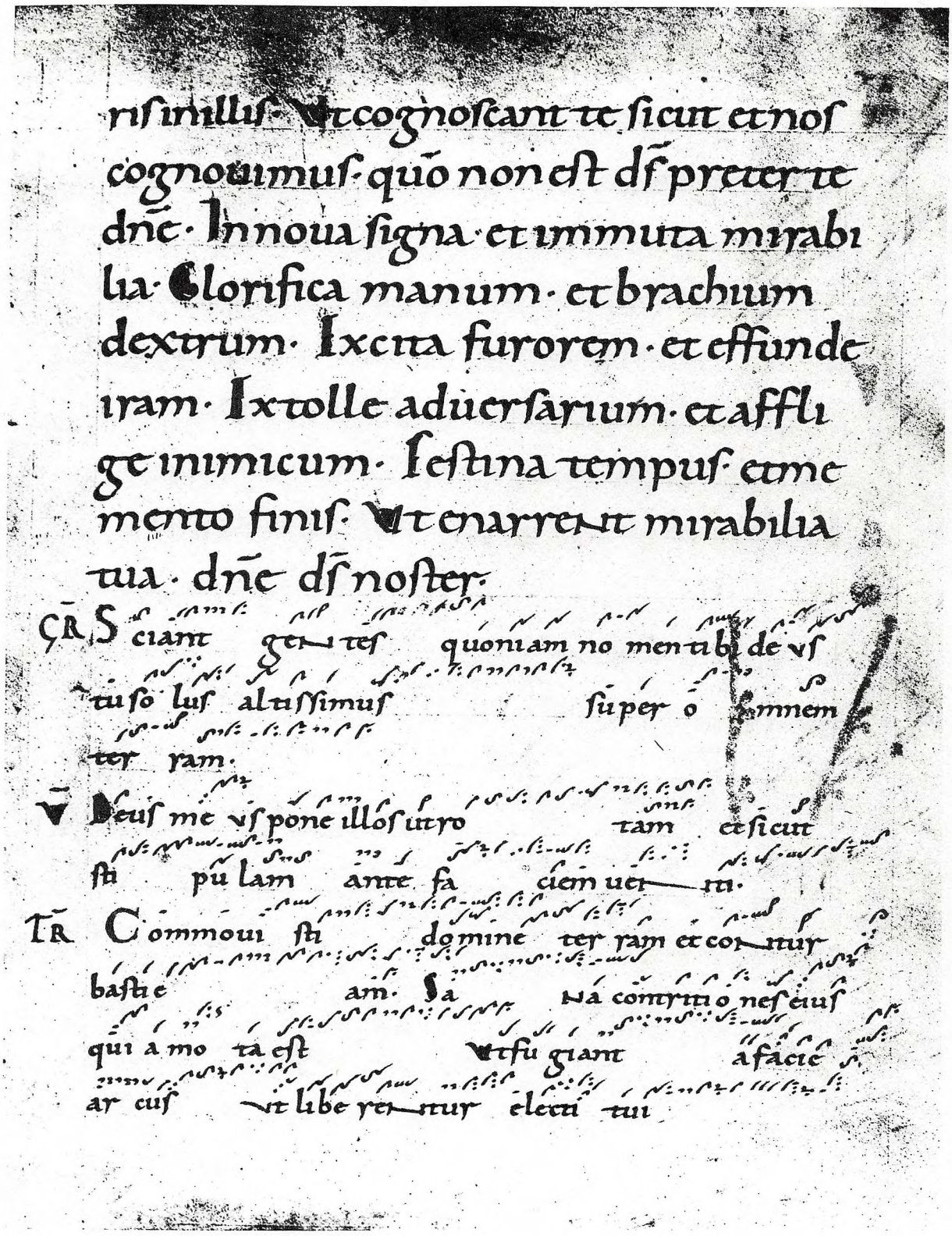
Q. HORATII FLACCI CARMINUM LIB. II.
EXPL. INCIPIT III PRAGMATICA.

Bl.

Non usitata nec tenuis ferar.
Pœna bis[formis] per liquidum etherea
Vates, neq[ue] interibo, morabor[que] celsis
Longius, mutabo[r] quam ignavus
Urbes relinquam, non ego pauperis
Sanguis parentum, non ego quem vocas
Dilecte, Mycenas obibo, morsque
Nec fugax cohibebor[um] in da[mnatos]
Iam iam residunt cruribus asperæ
Pelles, et album mutor in lituram
Supne, nasum cuncta[que] per levis
Per digitos humerosq[ue] plumæ
Iam Dædale leo ocior Icaro
Visam gementis litora Bosphori
Syrtes Gæticas an Nasamonum
Alesve hyperboreos Sicamboros
Mecum Chium, quidve simulatum mecum
Marse cohortis dicat, et ultimi
Noscent Geloni, me peremptus
Discet Iberus Rhodanique potor.
Absint inani funere neniæ
Luctusque turpes et querimoniæ
Compescat clamorem ac sepulchri
Mitte superua cuncta honores.

Q. HORATII FLACCI CARMINUM LIB. II.
EXPL. INCIPIT III PRAGMATICA.

s. aus. DIN A3 !

risi nillus. Vt cognoscant te sicut et nos
cognouimus. quō non est dſ preter te
dnē. Innoua signa. et immuta mirabi
lia. Clorifica manum. et brachium
dextrum. Excita furorem. et effunde
iram. Extolle aduersarium. et affli
ge inimicum. Festina tempus. et me
mento finis. Vt enarrent mirabilia
tua. dnē dſ noster.

℟ Sciant gen- tes quoniam nomen tibi dns tu so lus altissimus super o mnem ter ram.

℣ Deus me vs pone illos utro tam et sicut sti pu lam ante fa ciem uer- tu.

℟ Commoui sti domine ter ram et con- turbastie am. Ha contritio nes eius qui a mo ta est Vt fu giant a facie ar cus Vt libe re- tur electi tui

PARIS, BIBLIOTHÈQUE DE L'ARSENAL, N° 610.

MORCEAU DE SACRAMENTAIRE ATTRIBUÉ A L'ÉGLISE DE WORMS. Xe SIÈCLE. NEUMES-ACCENTS.

Pal. Mus. 3

ludouuici regis. fratris carlomanni et caroli.
aquibus dā adarnulfū accusata. regnis pos
sessionib' priuat'. et priuata inexiliū destinat'
in monasteriū puellarū. qđ chemisse dicit'.
Sed n̄ postmultū tēpus ingrām redit'. et sui ex
maiore parte coepit'. CAPITVLVM.
Cirea hęc eaū tēpora. Xuendiboleh rex maja
hensiū sclauorū. uir int' suos prudentissimus.
et ingenio callidissimus die clausit extremū.
Cuius regnū filii ei pauco tēpore infelicit' tenuer.
ungaris omia usq; adsolū depopulatab'. CAP
Anno dom incar'. dccclxxx. Synodus magna
celebrata apud tribuias cēa plerosq; seculares
ē. qui auctoritatē episcopalē imminuere tēpta
bant. Vbi. xxvii. epi cū abbatib' monasteriorū
residentes. plurima decreta sup statu sc̄e ecclę
scripto roborauerunt. CAPITVLVM.
Post hęc arnulfus uuormatiū uenit'. ibiq; op
timatib' exomnib' regnis suę dnioni subdtis
sibi occurrentib'. cuentū publicū celebrauit'.
In q̄ cuentu. omnib' assentientib'. atq; colludan

Paris BN. lat. 5016, f. 144v

R 24755
1440

Paris BN. lat. 5016

Abb. 11: Paris, Bibliothèque Nationale, lat. 5016 fol. Av–1r

W.-R. Schleidgen, Die Liberalisierungsgesetz. der Chron. d. Regins v. Prüm (1977)

corpus. animam autem non possunt occidere. Sed po
tius eum timete. qui potest et animam et corpus per
dere in gehennam. Nonne duo passeres asse ueneunt.
et unus ex illis non cadet super terram sine patre uro.
Uestri autem et capilli capitis. omnes numerati sunt.
Nolite ergo timere. multis passeribus meliores estis uos.
Omnis ergo qui confitebitur me coram hominibus. con
fitebor et ego eum coram patre meo. qui est in caelis.

In natale plurimorum scorum

Seq̃ s̃ euang̃ sec̃ Lucam

In illo tempore. Dixit ihs discipulis suis. Sint
lumbi uri precincti. & lucernae ardentes. Et
uos similes hominibus expectantibus dm̃ suum.
quando reuertatur a nuptiis. Et cum uenerit et pul
sauerit. confestim aperiant ei. Beati serui illi. quos
cum uenerit dns inuenerit uigilantes. Amen dico
uobis. quod praecinget se et faciet illos discumbere.
& transiens ministrabit illis. Et si uenerit in secun
da uigilia. & si in tertia uigilia uenerit & ita in
uenerit. beati sunt serui illi. Hoc autem scitote.
quoniam si sciret pater familias qua hora fur

Les œuvres protégées par la législation
sur la propriété littéraire et artistique
(L. du 11 mars 1957) ne peuvent être
reproduites sans autorisation de l'auteur
ou de ses ayants droit.

Phot. Bibl. Nat. Paris reproduction
interdite sans autorisation.

Paris BN. lat. 10514, f. 12v

B 48/1039

Les œuvres protégées par la législation sur la propriété littéraire et artistique (loi du 11 mars 1957) ne peuvent être reproduites sans autorisation de l'auteur ou de ses ayants droit.

Phot. Bibl. Nat. Paris reproduction interdite sans autorisation.

Paris BN. lat. 10514
fol. 12v

Quotquot autē receperunt eum. dedit eis
potestatē filios dī fieri. his qui credunt in
nomine eius; Qui non ex sanguinibus. neq.
ex uoluntate carnis. neque ex uoluntate
uiri. sed ex dō nati sunt; Et uerbū caro
factū est. et habitauit in nobis. Et uidimus
gloriā eius. gloriam quasi unigeniti a
patre; Plenū gratiae. et ueritatis;

IN NAT SCI STEPHANI MAR.
SEQ SCI EV SCDM MATHEV.

IN illo tempore.
icebat ihs turbis iudaeorum;
Ecce ego mitto ad uos. pphe
tas et sapientes et scribas. et ex illis occide
tis. et crucifigetis. et ex eis flagellabitis in sy
nagogis uestris. et persequemini de ciuita

Paris BN. lat. 10514

fol. 14r

ERAT UERBUM: ETUER
erat apud dm̄: etdś erat uerbum; Hoc erat
inprincipio apud dm̄; Omnia per ipsū
facta sunt: etsine ipso factū est nihil; Quod
factū est: inipso uita erat; Etuita erat
lux hominū: etlux intenebris lucet: ette
nebrae eā noncomphenderunt; Fuit ho
mo missus adō: cui nomen erat iohannes;
Hic uenit intestimoniū: uttestimoniū p
hiberet delumine: utomnes crederent p
illū; Nonerat ille lux: seduttestimoniū
perhiberet delumine; Erat lux uera: quę
inluminat omnē hominē ueniente inmun
dū; Inmundo erat: etmundus pipsum fac
tus ē: etmundus eum noncognouit; Inp
pria uenit: etsui eum nonreceperunt;

BIBL. NAT. PARIS
Latin 10514 f° 132

Paris BN. lat.
10514
fol. 13v

menta· benedictus abba, pnobis intercedendo· ut ea conuersationis cuius experiam̄ insigna· ℣· VIII· K· APR· INANNVNTIATI

OS QVI DE BEATE MARIE· mariae uirginis utero uerbum tuum angelo annuntiante carnem susceperit uoluisti· praesta supplicib· tuis· ut qui uere eam genitricem dī credimus· eius apud te intercessionib· adiuuemur· ℣· ADMISSA·

DS QUI HODIERNA DIE VERBVM TVVM beate mariae uirginis alui tabernaculum uoluisti· fac nos ita peragere· ut tibi placere ualeamus· ℣ eundē· SECR·

Immentib· nris dne uere fidei sacramenta confirma· ut qui conceptum de uirgine dm uerum et hominem confitemur· per eius salutiferae resurrectionis potentiam· ad aeterna mereamur pueniri letitiam· ℣ eundē· P·

Paris BN. Lat. 18005

Paris BN. lat. 18005

fol. 48r

Hand A

sti anobis sperari. per haec quae offerimus saeri
ficia faciasapprehendi. ℣ AD CO

Libera nos dne abomni malo pprtius. & tu
am caritatem nobis infunde: ut quos uno
caelesti pane saciasti. tua faciaspietate con
cordes. ℣ P MISSA P PACE

OS AQVO SCA DESIDERIA. RECTA COH
silia. & iusta sunt opera. da seruis tuis
illam quam mundus dare non potest pace.
ut & corda nra mandatis tuis dedita. & ho
stium sublata formidine. tempora sint tua
protectione tranquilla. ℣ SECRETA

DS qui credentibus inte populis nullis finis noce
re terroribus. dignare praces & hostias dicatae
tibi plebis suscipere. ut pax a tua pietate con
cessa. xpianos fines abomni hoste faciat esse securos. ℣

DS auctor pacis & amator. quem nosse AD CO
uiuere cui seruire regnare est. protege abom
nibus inpugnationibus supplices tuos. ut qui
in defensione tua fidimus. nullius hostilita

Paris BN. lat. 18005, f. 184v

Paris BN. lat. 18005

fol. 184v

Hand C

Oblatio pro uno defuncto.

SUSCIPE SCA TRINITAS hanc oblationē quā tibi offero pro anima famuli tui N. ut hodie salutare sacrificiū percipere dignetur. Tu eius delictis et peccatis ignosce ut tecum sine fine gaudere mereatur. Per. Hanc oblationem pro semetipso

SUSCIPE SCA TRINITAS HANC oblationē quā tibi offero pro me peccatore et miserrimo omnium hominum pro meis peccatis innumerabilibus quibus peccavi coram te in diebus vitae meae in factis in cogitationibus ut per tua mihi clementia dimittas et dele iniquitatem meam custodias et sanitatem corporis et animae meae ut omnium delictorum meorum veniam consequi merear. Per.

Oratio super oblatum

SANCTIFICA domine hanc oblationem ut mihi unigeniti filii tui domini nostri Iesu Christi corpus fiat quaesumus. Super calicem

OFFERIMUS TIBI DOMINE CALICEM SALUTARIS et deprecamur clementiam tuam ut in conspectu divinae maiestatis tuae cum odore suavitatis ascendat et nobis omnium delictorum veniam largiatur. Per. Hanc super calicem.

SANCTIFICA domine hunc calicem ut nobis unigeniti filii tui domini nostri Iesu Christi sanguis fiat quaesumus. Hunc elevata manu benedicat utraque dicens.

IN NOMINE DOMINI NOSTRI IESU CHRISTI SIT SIGNACULUM ACCESSIONIS ORDINATIONIS ADUNATIONIS ET BENEDICTIONIS HOC SACRIFICIUM. Postea incensum ponat in turribulum dicat.

DIRIGATUR ORATIO MEA SICUT INCENSUM IN CONSPECTU TUO. Incensum istud fiat ac per hanc benedictionem ascendat ad te domine et descendat super nos misericordia tua. Quando odorem incensi unicuique porrigit dicens.

ACCENDAT IN NOBIS DOMINUS IGNEM SUI AMORIS ET FLAMMAM AETERNAE CARITATIS. Item illo nos igne quaesumus domine. Hunc circumstans sacerdos cum sanctis dicat.

PRAESTA QUAESUMUS DOMINE ut per hanc sanctificationem et per nostrae humilitatis servitutem. Inclinato capite dicat.

MEMENTO DOMINE famulorum famularumque tuarum pro quibus deprecor coram te et quorum et pro memoria mei coram te insuis probabiliter fiducia. Et qui se mei indignos probabiliter commendaverunt quorum animas in conspectu tuo mihi delicias esse scias. Et omnium congregationi tuae aliquem caritatis officio seu pietatis et largitatis suae studio impendere. Quorum et propinquitatis et consanguinitatis seu

Paris BN. Lat. 18005, fol. 17v

Paris BN lat. 18005

fol. 17v

OAQS OMPS OS · UTQUI BEA
tae anastasiae mastrris tuae sollemnia
colimus· caus apud te patrocinia sentia
mus· p dnm nrm·

OAQS ompe dē· utquinoua incarnati uer
bi tui luce pfundimur· hoc inno resplen
dent operi· quod pfidem fulgeat inmente· p· ē·

Accipe qs dne munera dignan
ter oblata· et beatae anastasiae suffragan
tibus meritis· ad nae salutis auxilium
puenire concede· p dnm·

MUnera nra qs dne natiuitatis hodier
nae mysteriis apta pueniant· ut sicut
homo genitus ideo refulsit dē· sic nobis
haec terrena substantia conferat quod
diuinum est· p eundē·

CAustum est· Usq· aeterne dē· qui ut
de hoste generis humani maior uictoo
ria duceretur· non solum puros uirtu
te martyrii· sed deo etiam feminas

Paris BN. lat. 18005

Paris BN. lat. 18005

fol. 26r

Hand B

mundi huius ad
uenę et peregrino·
Bern· licet paruus me
rimis· seruus tamen dige
nitricis uirginis municipatum in
arte diuinę speculationis· Preclara
ꝑspicuę fidei formam quę splenden
egregio ꝓbat animā quā sedęm e
ꝑspicuę cōmonitus disciplinę ho
ꝑ Si summa tranquillitatis mo
quę amore diuinę cōtemplā
uenisti ad abilu pgressa ad ſpe
ꝑ pucharis ubi lecto cordis subilo de
hasti animā tuā ꝓclamare is quo
so suo Trahe me poste curram o
dor tui unguentoꝝ tuoꝝ qua

Paris, H. Schiller
chem. Graf Törring Mss. 57

nominibus discreta. Tetracordum gra
uium. Tetracordū finaliū. Tetracordū
superiorū. Tetracordum excellentium.

Tetracordū grauiū. eo qđ sit infra
finalium. et reddat sonū omnium
grauissimū. Tetracordū finaliū. eo
qđ in eo finis sit omnium tonorū legi
time. currentiū. Superiorum. qđ sit
superi constituti. Excellentium.
quia excellat sonos trium aliorū. In
medio horū solet interseri .v. tetra
chordū. qđ dr synemenon. id est co
iunctus. Verum quia omis cantilena
in quibuscumq uocab; sed certis ter
minatur sonis quos greci pthongos
quasi a similitudine loquendi uocant
ordinabiliter excrescit. ut quē admo
dū litterarū elementis omis sermo
nū series digerit. ita qq armonie c
entus rationabilis sonorū quantita

Enumuō sapiēs psallēnīus fīs ē solum quęq;
uīs ualla musicis sonis cōgruēnt apta
ta obseruamus. ucrū etiam quo armo
nicę spacio ipsi auferuntur cū sub uga
lib⁹ suis intīs differant diligenter inue
nimus. neq; ēfusibilis uīs ipsos cōmuta
to fiat. quę magis absonā reddat. fu
ēm trū ac dextrīs discernibili uīs. ē
hoc ē semitonū dirimunt intīualla.
ceteri uō distant tono idcoq; nunqs
aptę dimoscit ualet cōprictas in so
no. singulas uīs. diapentę cū uerbo
modulatione curauimus subīnotare.
quatīn̄ ex illoꝝ ordinis circūstantia
facilior cuiuscumq; possit cōprehen
di notitia. Igit̄ cum omnīū diapen
te ex trib⁹ tonis et semitonio ēsse. in
eo maxime cuius horū diapentę sit
cognoscit̄. si quoto semitonīū posīt̄
sit loco ñ neglegenter inspicit̄. Dia

Redit ad Tonoꝝ
nām explinda

IIII. diapente species

Aliud est Consonantiarum species, Semitoniorum longe distinguere, aut quibus ex Boetio lib. 1. de Harmonica vbi de hac re disputat

Paris, H. Schiller

elem. Gr. Touring

Mss. 57

Paris BN. lat 7028, fol. 133v

Cap. Tavi, Le sedi della cultura nell'
p. 112

Emilia Romagna
(1983)

0.06.2009
:ache/home/jkdigitoc

LEC LIBRI APOCALIPSIS IOHANNIS APTI.

Et vidi ecce ego iohannes vidi alterum angelum ascendentem ab ortu solis: habentem signum dei vivi., Et clamavit voce magna quatuor angelis. quibus datum est nocere terre & mari. dicens; Nolite nocere terre & mari neq; arboribus quo adusq; signemus servos dei nri in frontib. eorum; Et audivi numerum signatorum centum quadraginta quatuor milia signati. ex omni tribu filiorum israhel.,

Ex tribu iuda. duodecim milia signati.,
Ex tribu ruben. duodecim milia signati.,
Ex tribu gad. duodecim milia signati.,
Ex tribu aser. duodecim milia signati.
Ex tribu neptalim. duodecim milia signati.,
Ex tribu manasse. duodecim milia signati.,
Ex tribu symeon. duodecim milia signati.,
Ex tribu leui. duodecim milia signati.,
Ex tribu isachar. duodecim milia signati.,
Ex tribu zabulon. duodecim milia signati.,
Ex tribu ioseph. duodecim milia signati.,
Ex tribu beniamin. duodecim milia signati.,

Post hec vidi turbam magnam quam dinumerare nemo poterat. ex omnib. gentib. & tribubus & populis & linguis stantes ante thronum & in conspectu agni amicti stolis albis & palme in manib. eorum; Et clama

Paris BN. Lat. 2112, fol. 165v

Paris BN lat. 2112 fol. 165v

LEC LIBRI APOCALIPS: S IOHANNIS APTI.

Et vidi alterum angelum ascendentem ab ortu solis habentem signum dei vivi, et clamavit voce magna quatuor angelis quibus datum est nocere terre et mari dicens; Nolite nocere terre et mari neque arboribus quoadusque signemus servos dei in frontibus eorum, et audivi numerum signatorum centum quadraginta quatuor milia signati ex omni tribu filiorum israel,

Ex tribu iuda duodecim milia signati,
Ex tribu ruben duodecim milia signati,
Ex tribu gad duodecim milia signati,
Ex tribu aser duodecim milia signati,
Ex tribu neptalim duodecim milia signati,
Ex tribu manasse duodecim milia signati,
Ex tribu symeon duodecim milia signati,
Ex tribu levi duodecim milia signati,
Ex tribu isachar duodecim milia signati,
Ex tribu zabulon duodecim milia signati,
Ex tribu ioseph duodecim milia signati,
Ex tribu beniamin duodecim milia signati,

Post hec vidi turbam magnam quam dinumerare nemo poterat omnibus gentibus et tribubus et populis et linguis stantes ante thronum et in conspectu agni amicti stolis albis et palme in manibus eorum, et clama

Paris BN. lat. 2112, fol. 165v

LCC LIBRI APOCALIPSIS IOHANNIS ARTI.

Ecce ego iohannes uidi alterum angelum as-
cendentem ab ortu solis habentem signum
dei uiui, & clamauit uoce magna quatuor
angelis quibus datum est nocere terre & ma-
ri dicens; Nolite nocere terre & mari neq; ar-
boribus quo adusq; signemus seruos dei nri
in frontib. eorum, & audiui numerum signa
torum centum quadraginta quatuor milia
signati ex omni tribu filiorum israel.,
Ex tribu iuda. duodecim milia signati,
Ex tribu ruben. duodecim milia signati,
Ex tribu gad. duodecim milia signati,
Ex tribu aser. duodecim milia signati.
Ex tribu neptalim. duodecim milia signati,
Ex tribu manasse duodecim milia signati,
Ex tribu symeon duodecim milia signati,
Ex tribu leui. duodecim milia signati,
Ex tribu isachar duodecim milia signati,
Ex tribu zabulon. duodecim milia signati,
Ex tribu ioseph. duodecim milia signati,
Ex tribu beniamin. duodecim milia signati,
Post hec uidi turbam magnam quam di
numerare nemo poterat omnib. gen-
tibus & tribubus & populis & linguis stantes ante
thronum & in conspectu agni amicti stolis
albis & palme in manib. eorum, & clama

Paris BN. lat. 2112, fol. 165v

Lec̄ Libri Apocalipsis iohannis Artic.

Et vidi alterum angelum ascendentem ab ortu solis habentem signum dei uiui, et clamauit uoce magna quatuor angelis quibus datum est nocere terre et mari dicens; Nolite nocere terre et mari neque arboribus quoadusq; signemus seruos dei nri in frontib; eorum, et audiui numerum signatorum centum quadraginta quatuor milia signati ex omni tribu filiorum israel,

Ex tribu iuda duodecim milia signati,
Ex tribu ruben duodecim milia signati,
Ex tribu gad duodecim milia signati,
Ex tribu aser duodecim milia signati,
Ex tribu neptalim duodecim milia signati,
Ex tribu manasse duodecim milia signati,
Ex tribu symeon duodecim milia signati,
Ex tribu leui duodecim milia signati,
Ex tribu isachar duodecim milia signati,
Ex tribu zabulon duodecim milia signati,
Ex tribu ioseph duodecim milia signati,
Ex tribu beniamin duodecim milia signati,

Post hec uidi turbam magnam quam dinumerare nemo poterat omnib; gentib; et tribubus et populis et linguis stantes ante thronum et in conspectu agni amicti stolis albis et palme in manib; eorum, et clama

Nos tibi semp & ubiq; gr̃as agere dñe
sc̃e pater: omnipotens eterne ds: per
xp̃m dñm nostrum. Per quem
maiestatem tuam laudant angeli: ado
rant dominationes: tremunt potestates:
Celi celorũq; uirtutes ac beata seraphin:
socia exultatione concelebrant.
Cum quibus & nostras uoces ut admitti
iubeas deprecam̃: supplici confessione:
dicentes: S■ S■ S■ ■■■

Paris BN. Smith-Lesouëf 3

tatis absoluant. & tuę nobis misericordię dona concilient. ℣. AD CŌ.

Tribue qs dne. ut pbęa sca quę sumpsimus illuc tendat nrę deuotionis affectus quo tecū ē nra substantia.

IN NAT. S. PRIMI ET FELIC

FAC NOS DNE QS SCŌRV TUORV primi & festiuam semp festa sectari. quoz suffragiis protectionis tuę dona sentiamus. ℣. SECR

Fiat dne qs hęc hostia sacramentum placabilis pcatoz celebritate martyrii. quę & peccata nra purificet. & tuoz tibi uota conciliet famuloz. ℣. AD CŌ

Qs omps dns. ut scōz tuoz celestibus mysteriis celebrata solemnitas. indulgentiā nobis tuę ppitiationis acquirat. ℣.

IN NAT. S. BASIL. CYR. NAB ET NAZ

CORV BASILIDIS. CYRINI. NAboris & nazarii qs dne natalicia nobis uotiua resplendant. & qd

Paris BN. Smith-Lesouef 3

R 9867
149v°

Paris BN. fonds Lescot 3, fol. 149v

morbo attereret. cernentes brittones urbem
inexpugnabilē ee. conati sunt fluuiū a suo
alueo deriuare. ut exsiccato naturali meatu
naues nortmannox inuadere possent. Qē
perunt itaq; fossā murę profunditatis ac la
titudinis aperire. Quęres tantę formidi
nis metū nortmannis ingessit. ut absq;
dilatione ingentē pecuniā karolo polli
cerent. si soluta obsidione eis ex suo regno
liberū p̄beret egressū. Rex turpi cupidi
tate suptus. pecuniā recepit. & ab obsi
dione recedens. hostib⁹ uiā fecit. Illi con
scensis nauib⁹ in ligerī reuertunt. & ne
quaquā sicut spoponderant ex regno ei
recesserunt. sed in eodē loco manentes
multo peiora & inmaniora quā ante fece
rant ppetrarunt. Capitulum. filius lotharij
Anno dom incarn. dccc. lxxvii. ludouic
us p̄ q̄ italię regnū gerebat mortuus. fuit

Paris BN. lat. 5922, fol. 234r

bella fuerunt. Sed undecheilo mpio quod
contra nortmannos magis audacter quã p
uide gesserat mtẽ empto. mdtionẽ alamã
omis brittannia concessit. qui & hanc stre
nue hactenus gubnabat. Eodem anno karolus
romã pterit. & datis aptico iohanni & ro
manis magnis muneribꝰ impr̃ creatur. Cui
Anno dom incarn̄. dccc. lxxvii. ludouicus filius lotharij
& lotharius fr̃ ei. filius lodouici pij.
rex apud francone furt palatiũ diem extre
mũ clausit. vkt septb. sepultus q; ẽ mmo
nasterio Sci nazarii. qđ lorasham nuncupat̃.
uit autẽ iste princeps xpianissimꝰ. fide catho
licus. nõ solũ secularibꝰ uerũ etiã ecctasticis
disciplinis diligent̃ instructus. quę religi
onis sunt: quę pacis. quę iustitię ardentis
simꝰ executor. Ingenio prudens. consilio p
udentissimꝰ. m dandis siue extrahendis
publicis dignitatibꝰ discretionis modera
mine tẽperatus imperio uictoriosissimus.

Paris BN. Lat. 5922, fol. 238r

timore ad ducē confugiunt. & cū lacrimis mnā
pasquitanu ei aperiunt. petentes contra imm
nens periculū consiliū. Atille hortatq; ut ad
uersus hostes pcedant suū uexillū ferentes
pollicetq; victoriā. Quicū respondissent
sine eiꝰ pſentia ñ audere cū aduersarius con
gredi. spm ꝗ una cū uribꝰ corporis tam pene
effugerat resumens. ꝗa nec pedibꝰ nec equo
poterat ire. iubet se in lecto portari. & ante
aciem inimicoꝝ deponi. & sic subire certam.
Qđ cū satellites fecissent. eiꝰ mox hostes in fuga
uersi sunt. Peracta victoria. cū eum repor
tare uellent domū. int̄ manus militū spm
ꝗ tantū in in pectore palpitabat exalaut
aucis aut̄ int̄ positis diebꝫ. pasquitanꝰ & ipſe
defunctus ē. Post hoꝝ duoꝝ mort̄ Widi
chel exfilia herispoi regis natꝰ. & alanus
fr̄ memorati pasquitani britann̄iā int̄ se
partiti sūt. Inter quos etiā multa iurgia &

Paris BN. lat. 5922, fol. 238v

Paris BN. lat. 5922, fol. 289r

Inhac q̄ duoꝝ eunuchoꝝ humeris incūbens
ante impiū p̄sentiam sum deductꝰ. Cumq;
maduentu meo leones rugitū emitterent
aues scām speciē suā p̄strepērent. nullo sū
trore nulla ammiratione cōmotꝰ. qm̄q; dē
exhis omibꝰ eos q̄ bene nouerant fuera pcuſ
tatus. Tertio itaq; imprem pnus adorans ca
put sustuli. & quē prius moderata mensura
a terra eleuatū sedere uidi. mox alius in ductū
uestibꝰ penes domū laquear sedere p̄spexi. Qđ
q̄liter fieret cogitare nō potui. nisi forte eo sto
sub uectus argalio. q̄ torcularū arbores sub
Est domus iuxta ypodromū Car Luebumꝰ.
aquilonē uersus mire altitudinis seu pulchri
tudinis. que decanea cubita uocatꝰ. Qđ
nom nō abre. sed ex apparentibꝰ causis sortita
ē. Deca em̄ grece. latine. x. Enea. viii. Cubi
ta aut acubando inclinata & curuata possu
mus dicere. hoc aut ideo. qm̄ quidē. xviii.

non nisi ratio potest. quae de ipsis iudicat. Sed haec facilis ratio est.
Ratio enim homo intellegit se meliorem esse pecoribus illa est difficilis qua intel
legit mse ipso aliud esse rationale quod regit. aliud animale quod regitur.
Quoniam secretiore sapientia uidet ipsa unsionem secreta nomine soporis
significari arbitror. quem inmisit dns in adam. quando ei mulier facta est.
Verum hoc uidetur. non est opus oculis istis corporis. sed quanto quisq; ab
istis sensibilibus rebus in interiora intellegentiae secesserit. hoc est autem
quasi obdormiscere. tanto melius & sincerius illud uidet. Ipsa enim cognitio qua
intellegitur. in nobis aliud est quod rationem dominetur. aliud quod rationi ob
temperet. Ipsa ergo cognitio uelut effectus mulieris est de costa uiri. propter
conjunctionem significandam. Deinde ut quisq; huic suae parti recte domi
netur. & fiat quasi coniugalis in se ipso. ut caro non concupiscat aduersus
spm. sed spiritui subiugetur. id est concupiscentia carnalis non aduersetur
rationi. sed potius obtemperando desinat esse carnalis. O pus habet per
fecta sapientia. cuius contemplatio quia interior est & secretior. ab omni
sensu corporis remotissima. conuenienter etiam ista soporis nomine in
telligi potest. Tunc enim ordinatissime caput mulieris est uir. cum caput
uiri est xps. quae sapientia dei. Sane in locum illius costae. carne adimplenda.

Paris BN. lat. 1923

Paris BN. lat. 1423, fol. 47r

C 4

IN NOMINE DNI HRI IHU XPI

INCIPIT LIBER AURELII AUGUSTINI IHIPTA SCI IOH APLI · OMILIA DECIM ·

MEMINIT SCITAS

ura · euangeliu sect ioh exordine lectionu nos solere tractare · sed quia nunc inter posita e sollenitas scorum dierum · quib; certas ex euangelio lectiones ingecta rectare debemus · que ita sunt annue ut alie ee n possint · ordo ille que suscepera · necessitate paululu intermissus e · n amissus · Cu aut cogitare · quid secundu hilaritate psentiu dieru · phanc ebdomada uobiscu descripturis agere · quantu dns donare dignatur · qt possit inistus septe uel octo dieb; finiri · occurrit mihi epta beati iobis · ut cuius euangeliu paululu intermisimus · eius epistola tractando · abeo n recedamus · preserti · quia in ipsa epta satis dulcis omnib; quib; sanu e palatu cordis · ut sapiat pane di · & satis memorabilis in sca ecta di maxime caritas comendatur · Locutus e multa · & ppe oma de caritate · Qui hab& in se unde audiat · necesse e gaudeat ad quod audit · Sic eni illi erit lectio ista · taqua oleu in flamma · Si e ibi qt nutriatur · nutritur · & crescit · & pman& · Ite quib; da sic ee deb& · taqua flamma ad fomite · ut sinardebat · accedente sermone accendatur · In quibus da eni nutritur qt e · in quibus da accenditur si deest · ut oms in una caritate gaudeamus · Ubi aut caritas · ibi pax · & ubi humilitas · ibi caritas · La ipsu audiamus · & adeus uerba que dns suggerit · & iam uobis ut bene intellegatis loquamur · Quod erat ab initio · qt audiuimus · & qt uidimus oculis nris · & manus nre tractauer de uerbo uite · Quis e qui manib,

1971.

Tractatus · I.

BIBLIOTHECA REGIA

4003.3

Paris BN. lat. 1971, f. 1r

Paris BN. lat. 1971, fol. 1r

Paris BN. lat. 1971, f. 9r

Mons ē sup camina omniū mortuū · & ēgregabuntur adeū inquit omēs gentes · Quis errat inhoc monte · quis frangit faciem offendendo inillū · quis ignorat ciuitatē sup montē ēstructā · Sed nolite mirari · quia ignoratur abistis qui oderunt frēs · quia intenebris ābulant & nesciunt quo eant · quia tenebrę excecauer̄ oculos eius · Montē nūquid ēt · nolo mirer is · oculos n̄ habent · Vnde oculos n̄ habent · quia tenebrę excecauer̄ eos · Vnde pbamus · quia frēs oder̄ · Quia cum offenduntur infrēs · separant se aborbe terrarū · quia n̄ tolerant ppace xpi · quos infamant · & tolerant pparte donati quos dam · ā mē

EXPLICIT OMELIA · I · INCIPIT SECVNDA

Abeo qđ scriptū ē · scribo uobis filioli · quia remittuntur uobis peccata · pnomen eius · usq; adid · & mūdus transit & concupiscentia eius · Qui aut̄ fecerit uoluntatē dī · manet in ęternū · sic ipse manet ineternū ;

Omnia quę leguntur descripturis scis · adinstructionē & salutē nrām̄ intente oportet audire · maxime tam memorię cōmendandasunt · quę aduersus hereticos ualent plurimū · quorū insidię infirmiores quosq; & neglegentiores · circuuenire n̄ cessant · Memento te dnm̄ nrm̄ & saluatorē nrm̄ xpm̄ · & mortuū ee pnob & resurrexisse · Mortuū scilicet ppt delicta nra · & resurrexisse ppt iustificationē nram̄ · sic modo audistis · quia discipulorū duorū quos inuenit inuia tenebantur oculi neeū cognoscerent · & inuenit eos disputantes deredemptione quę erat inxpo & existimantes iam illū passū · & mortuū fuisse · sic homine · nec tamquā filiū dī putasse semp uuere · & incarne ta mortuū ut n̄ reuuiuescer̄ · sed tamquā unū expphis · sic uerba eorū paulo ante qui interni eratis au

Latin 1971

9R°

Paris BN. lat. 1971, f. 16r

Abeo qđ scriptū ē · pueri nouissima horaē · usq; adid qđ scriptū ē nō habetis necessitatē · ut aliquis doceat uos unctio ipsius doc& uos deomnibus ·

Pueri nouissima horaest · Inhac lectione pueros allo quitur · ut festinent crescere · qua nouissima ho raest · Etas corporis nō est inuoluntate · ita nullus secundū crescit · quando uult · sic nullus quando uult nas citur · Ubi aut̄ natiuitas inuoluntate ē · & crementū inuoluntate ē · Nemo exaqua & spū nascitur nisi uolens · ergo si uult crescit · si nō uult decrescit · Quid est crescere · ꝓficere · Quid ē decrescere · ~ deficere · Quis quis nouit natū ee se ut audiat qua puer ē & infans · duide inbis & uberib; matris · & cito crescit · Est aut̄ mat̄ ecclia · & ubera eius duo testamēta scripturarū diuinarū · Hinc sugatur lac omniū sacramētorū · temporalit̄ pascerna nrā salutis gestorū · ut nutritus at q; roboratus · ueniat admanducandū cibū · qđ est · inprincipio erat uerbū · & uerbū erat apud dm̄ · & dš erat uerbū · Lac nrm̄ · xps humilis ē · cibus nr̄ idem ipse xps æqualis patri · lacte te nutrit · ut pane pascat · Nam corde ē tingere ihm̄ spiri talit̄ · hoc ē cognoscere qua æqualis ē patri · Propt̄ea & mariā phib& tangere se & dicebat ei · Noli me tange re · nondū enī ascendi adpatrē · Quid ē hoc · discipu lis se palpandū p̄buit · & mariæ ē tactum uitauit · ~ Nonne ipse ē qui dubitanti discipulo dix · mitte digitos & palpa cicatrices · ~ Numquid iam adpatrē ascende rat · ~ Quare ergo mariā phib& & dicit · noli me tan gere · nondū enī ascendi adpatrē · ~ An hoc dicturi sumus · quod auris se tangi nō timuit · & manulieribus tangi timuit · ~ Contactus illius omnē carnē mundat ·

Latin 1971
16R°

Paris BN. lat. 1971, f. 18r

& intus cu sunt non ex nobis sunt · Non tam manifesti sunt
exeundo manifestantur · Et uos unctione hab&is · ut ip
si uobis manifesti sitis · Unctio spualis ipse spūs scūs · cuius
sacramtū e inunctione uisibili · Hanc unctionē xps dicit
omis qui habent cognoscere malos & bonos · nec opus ee ut
doceantur · quia ipsa unctio doc& · Scribo uob · non qđ
nesciat&is ueritatē · sed quia nostis ea · & quia omne menda
cium nō ex ueritate · Ecce iā monui uos quomodo cognoscamus
anti xpm · Quis xpc · ueritas · ipse dixit · ego sū ueritas · Omne
aut mdacium nō ex ueritate · Omnes ergo quimtiuntur ndū sunt
ex xpo · Non dix quoddā mdacium ex ueritate · & qđdā mdacium nō
ex ueritate · sententiā adtendite · Nemos pulp&is · Nemos adul&is · ne
mos decipi&is · Nemos inludatis · omne mdacium nō ex ueritate · Vi
deam ergo quomodo anti xpi mentiuntur · quia nō unū genus mda
cii · Quis mdax nisi is qui negat qđ ihs sit xpc · Alia significati
onē hab& ihc · alia significationē hab& xpc · Cū sit uni ihc xpc sal
uator nr · ihs tam ppriū nomē illi · Quomodo mos est ppriō no
mine appellatē · Quomodo helias · quomodo habrahā · sic tamquā
ppriū nom dns ihs xpc aut sacramti nomē · Quomodo sidicatur
pph&a · quomodo sidicatur sacerdos · sic xpc cōmdatur uni in quo
cet redēptio totius populi isti · Iste xpc sperabatur uenturus apo
pulo udeorū · & quia humilis uenit nō agnit · Quia lapis paruus
erat · offendet in illo · & fractus · sed creuit lapis & factus e magnus ·
Et quid aut scriptura · quicūq offenderit in lapide iste cōquassa
bitur · & sup quē ceciderit lapis iste cōtere& eū · Discernendas uer
ba · offendentes dix cōquassari · sup quē ceciderit cōteri · Primū
quia humilis uenit · offendet nullū hominē · quia excelsus uenturus
est ad iudicium · sup quē ceciderit cōtere& eū · Sed illū nō tere& uen
turus · quē nō quassauit cū uenerit · Qui in humile | nō offendit · nō
formidabit excelsū · Breuit audistis frs · qui in humile nō offendit ·

Latin. 1971

1800

mihi · quia tui sunt · Et mea omnia tua sunt · & tua mea sunt ·
Et clarificatus sum in eis · Et iam non sum in mundo · Et hi
in mundo sunt · & ego ad te uenio ·

DOMINICA IN PALMIS

PASSIO DNI NRI IHU XPI

SECUNDUM MATHEUM

ILLO TEMPORE · DIXIT IHS DISCIPULIS SUIS · Scitis quia post biduum pascha fiet · Et filius hominis tradetur ut crucifigatur · Tunc congregati sunt principes sacerdotum & seniores populi in atrium principis sacerdotum · qui dicebatur caiphas · Et consilium fecerunt · ut ihm dolo tenerent & occiderent · Dicebant autem · Non in die festo · ne forte tumultus fieret in populo · Cum autem esset ihs in bethania in domo simonis leprosi · Accessit ad eum mulier · habens alabastrum unguenti pretiosi · Et effudit super caput ipsius recumbentis · Videntes autem discipuli · Indignati sunt dicentes · Ut quid perditio haec · Potuit enim istud uenundari multo · & dari pauperibus · Sciens autem ihs · ait illis · Quid molesti estis mulieri · Opus bonum · operata est in me · Nam semp

BIBL. NAT. PARIS I43I2 Ms.Lat.9453,f.45 v°
SERVICE PHOTOGRAPHIQUE
REPRODUCTION INTERDITE

A 63/205

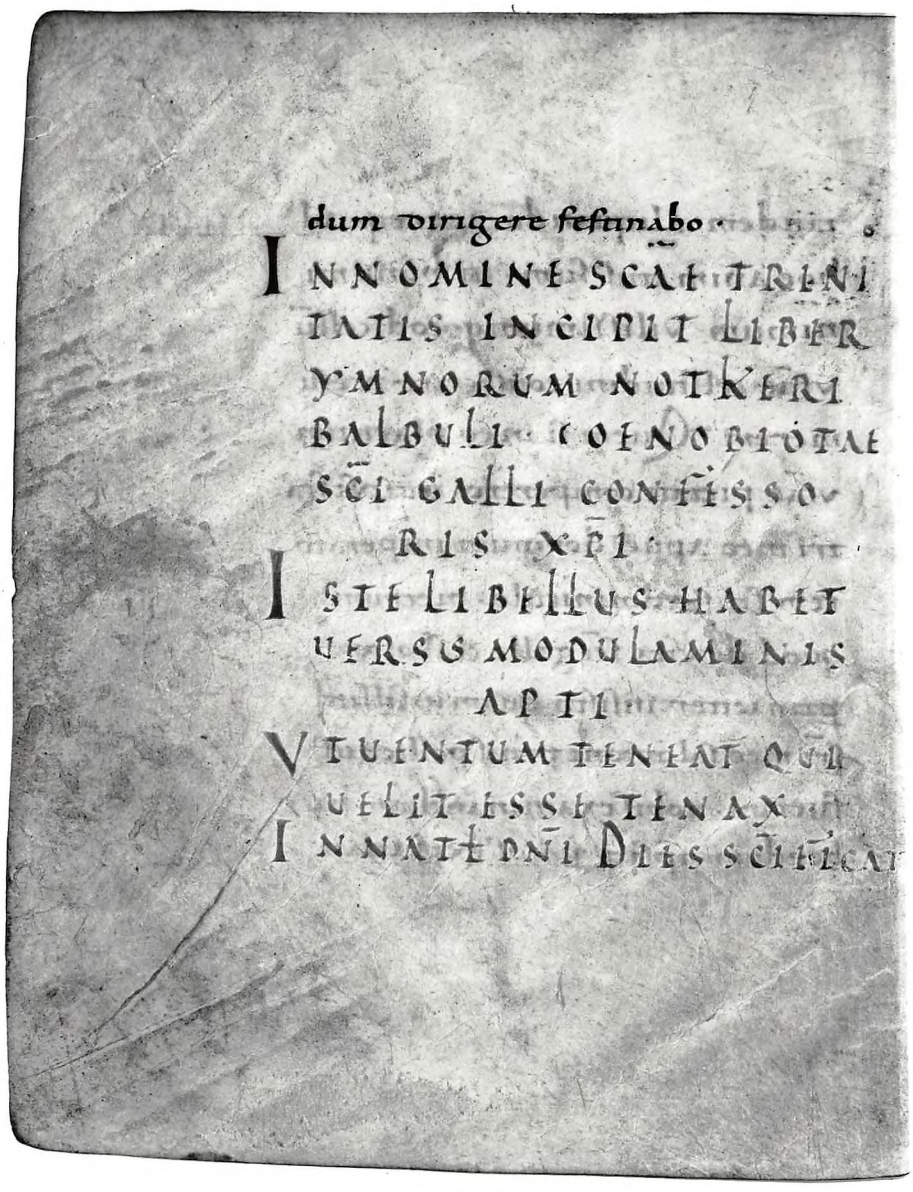
Les autres productions sont la propriété
sur la première livraison de chaque année
(1 du 11 mars 1911 au 31 décembre
ne peut être vendu ni cédé par l'auteur
ou de ses ayants droit.

Phot. Bibl. Nat. Paris reproduction
interdite sans autorisation.

censʼ. Singulae motus cantile
nae. singulas syllabas debent
habere. Quod ego audiens. ea
quidem quae In ia. ueniebant
ad liquidum correxi. Quae ue
ro In le uel lu. quasi impossi
bilia uel attemptare neglexi.
cum & illud postea usu facillimū
deprehenderim. ut testes sunt.
Dns insyna & mater. Hocq;
modo instructus. secunda mox
vice dictaui. Psallat ecclesia ma
ter illibata. Quos uersiculos

BIBLIOTHEQUE ROYALE

BIBL. NAT. 5506 Lat. 10587 fol. 3
PARIS

dum dirigere festinabo.

IN NOMINE SCAE TRINI
TATIS INCIPIT LIBER
YMNORUM NOTKERI
BALBULI COENOBIOTAE
SCI GALLI CONFESSO
RIS XPI.

ISTE LIBELLUS HABET
VERSUS MODULAMINIS
APTI
VTUENTUM TENEAT QUI
UELIT ESSE TENAX
IN NATE DNI DIES SCIFICAT

BIBL. NAT. PARIS
SERVICE PHOTOGRAPHIQUE
REPRODUCTION INTERDITE
5506 Lat. 10587 fol. 4v

Paris BN. lat. 15392, p. 13

Collectio Anselmo dedicata von Rodulf auf Befehl Bischof Heinrichs v. Verdun geschrieben 1009

XL. VIIII. SIDVO ROMÆ EPI ORDINATI FVERINT. DENVO AMBO DE CIVITATE PELLANTVR. Eiusdē. kap. II. rescripti honorii.

Victor honorius. inclytus triumphator. semp augustus. scō ac uenerabili bonifacio papæ urbis aeternæ. Scripta beatitudinis tuæ. debitæ reuerentiæ gratulatione suscepimus. Quibus recensitis. egimus omnipotentidō maximas grās quodsci monium tuam post longum incommodū optatæ reddtam didicim̄ sanctati. Et ideo reuerentibus uenerabilibus uris. gaudium nrm̄ sacrorū apicum attestatione signamus. ac petimus uti cotidianis orationibus. apostolatus tuus studiū ac uotum suum circa salutem atq. imperiū nrm̄ dignetur impendere. Illud aut̄ pietati nrae placitū satis esse cognosce. quodsci monia tua decretarū aut populi p turbatione sollicita est. Quae ne aliqua ratione possit euenire. satis clementia nrā credidit ee pulsum. Denique praedicante beatitudine tua. id ad cunctorum decretorum notitiam uolumus puenire ut siquod forte religioni tuae quod non optamus humana sorte contigerit. sciant omnes ab ambitionibus ee cessandum. Assiduo contra fas temeritate certantū fuerint ordinati. nullum ex his futurum penitus sacerdote. sed illum solum in sede aptica p mansurum. quem ex numero decretorū noua ordinatione diuinū inditū. & uniuersitatis consensus elegerit. Unde id obseruandum est ut omnes

convincitur. Loci sui ordine. uel communione priuetur. Simmachi pp. kap. III.

Propter frequentes ambitus atque electæ nudtationem. uel populi confusionem. quae molesta incompetenter epis copatum desiderantium genera aut audtas. ut extinguatur futuris p̄ sumptuo tam pnicios temporibus. constituit sed si̇ nodus. ut siquis pbr aut diacon̄. aut clericus. papa incolumi & inconsulto. aut subscriptionem p romano pontificatu cōmodare. aut pactum promittere. aut sacramentum pmittere tempraverit. Aut aliquid certo suffragio pollicere. uel de hac causa priuatis conuenticulis factis deliberare. atq; decernere. loci sui dignitate. uel communione priuetur. L. Ut si papa morte preventus. non potuerit de sui successoris electione decernere. ordinetur antistes. quē cunctus clerus. aut pars maior elegerit. Eiusdem. kap. IIII.

Siquod absit transitus pp̄ inopinatus euenerit. ut de sui electione successoris ut supra placuit non possit ante decernere. siquidem inimum declinauerit. totius ecclesiastici ordinis decreto. consecretur electus epc̄s. Sicut enim ut fieri solet studia coeperint esse diuersa. eorum de quib; certamen emerserit. uincat sententia plurimorū. sic tamen ut sacerdotio capiat qui captus pmissione. non certo iudicio de electione decreuerit. L. I. Ut nulli apticæ sedis praesuli. possessionē ecclesiae magnam uel parvam. in perpetuum liceat alienare.

Imp. Phot. D.A. LONGUET

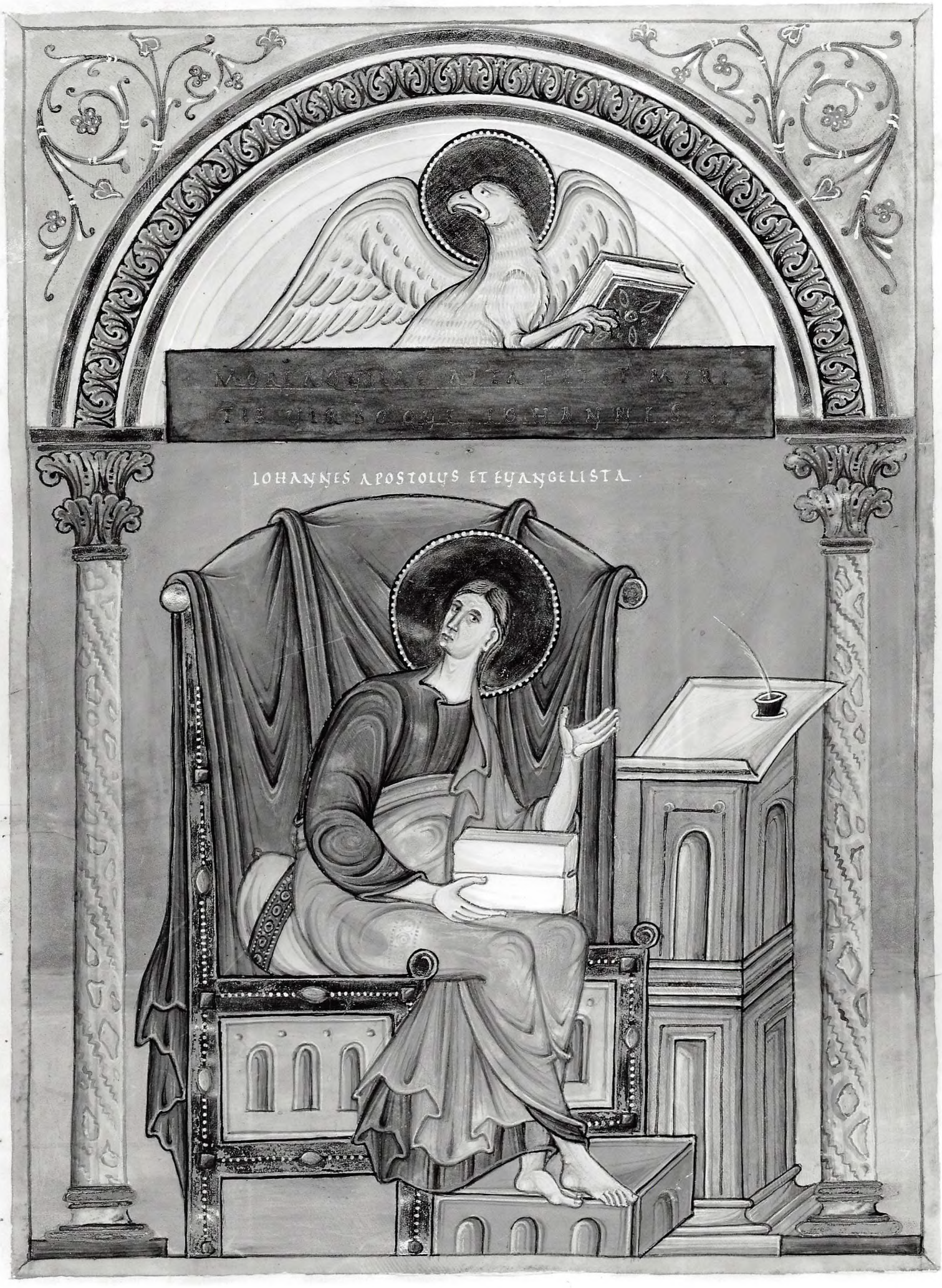
Pl. 17

Paris BN. lat. 8851. f. 5ra

PLURES fuisse quieu angelia scripserunt. et lucas euangelista testatur dicens Quoniam quidem multi conati sunt ordinare narrationem rerum quae in nobis completae sunt. sicut tradiderunt nobis qui ab initio ipsi uiderunt sermonem. et ministra uerunt ei. Et pseuerantia usq; ad psens tempus monimenta declarant. quae aduersis auctoribus edita. diuersarum hereseon fuere principia Ut est illud qui ambulant post spiritum suum. quid dicunt dicit dns. et dns non misit eos. De quibus et saluator in euangelio ioh. loquitur Omnes quicumque uenerunt. fuerunt fures et latrones. Qui uenerunt. non qui missi sunt. Ipse enim ait Uenie bant. et ego non mittebam eos. Inuenientibus. pre sumptio temeritatis. immissis obsequium seruitutis est. Ae clesia autem. quae super petram dni uoce fundata est. quam introduxit rex in cubiculum suum. et ad quam per foramen descen

Par. BN. lat. 8851. f. 115v

D55/523
Lat 8451
MSJ

Paris BN. lat. 8851

INPRINCIPIO
ERAT UERBUM ET
UERBUM ERAT A
pud dm · et dſ erat uerbū
hoc erat inprincipio a
pud dm · Omnia ꝑ ipſum
facta ſunt · et ſine ipſo
factum eſt nihil · Quod fac
tum eſt · in ipſo uita erat ·
Et uita erat lux hominū ·
et lux in tenebris lucet · et
tenebrae eam non cō pre
henderunt ·

10 v
t iii
m i
l xiiii

Fuit homo miſſus a dō · cui
nomen erat iohannes ·

10
t iii
m v
l v

dit eis potestatem filios dī
fieri · his qui credunt in no
mine eius · Qui non ex san
guinibus · neq; ex uolunta
te carnis · neq; ex uoluntate
uiri · sed ex dō nati sunt ·
Et uerbum caro factum est ·
et habitauit in nobis · Etui
dimus gloriam eius · gloriā
quasi unigeniti a patre · Ple
num gratiae et ueritatis ·
Iohannes testimonium perhi
bet de ipso · et clamat dicens ·
hic erat quem dixi · Qui post
meuenturus est · Ante me fac

10 vi
t i
m xi
l m iiii
l x

Rheinisches Bildarchiv
Universitätsstraße
D - 5000 Köln 1

287

1882/51

A 45.3
43.454

eduxit Ouerebeatanox. quae expo
luuit aegyptios. ditauit hebreos
Nox inquater cum reuisca celestia. hu
manis diuina cle iunguntur. Oramus
tedne. ut cereusiste. inhonorem nominis
tui consecratus. adhuius noctis caligi
nem destruendam. indeficiens pseueret
In odorem suauitatis acceptus. supnis
luminaribus misceatur. Flamma seus.
lucifer matutinus inueniat. Ille quia
lucifer. quinescit occasum. Ille qui re
gressus abinferis. humano generi sere
nus infulsit. Precamur ergo tedne. ut
nos famulos tuos. omnem clerum. et
deuotissimum populum. una cum bea
tissimo papa nro. n. et imperatore nro.
n. coniuge q; eius. n. quiete temporum
concessa. inhis paschalibus gaudiis. con
seruare digneris. Per dnm nr m ihm

Paris BN. lat. 10501

fol. 95^

plicum occultorx cognitor benignus
exaudi. ut tel largiente aduitam pueni
ant sempiternam pdnm nrm. Alia
P resta dnē qs populo tuo consolationis
auxilium. et diuturnis calamitatibus
laborantem, ppitius respirare concede p
Q s omnps dns. ut qui nris fatigam Alia
offensis. et merito nrē iniquitatis af
fligimur. pietatis tuē gram consequi
mereamur pdnm nrm ihm. x Alia
D s quinos conspicis in tot pturbatio
bus non posse subsistere. afflictorum
gemitum, ppicius respice. et mala
omnia quē meremur auerte p Alia
D s cui pprium mē misereri semp et parcere.
suscipe de pē cationem nram. et quos
delictorum catena constringit. mise
ratio tuē pietatis absoluat pd Alia
D a nobis qs dnē de tribulatione laetitiā.

Paris BN. lat. 10501, f. 119v

Paris BN. lat. 10501
fol. 119v

creatum. in filii tui membra uenientes
paterni fecisti preuidentis non teneas.
presta qs. ut huius creature nepotia
te susceptia. uetustatis antiqua contagio
exuamur. Per eundem dnm̄ nr̄m ALIA
Concede nobis omnps ds. ut salutare
tuum nouum celorum lucem mirabile. qd
ad salutem mundi hodierna festiuita
te pcessit. nris semp in nouandis corpo
busorietur. Per eundem dnm̄ nr̄ ALIA
Ds qui humanam substantiam dignitate
et mirabiliter condidisti. et mirabilius
reformasti. da nobis qs. eius diuinitatis
cē consortes. qui humanitatis nr̄ fieri
dignatus est particeps. qui tecū ALIA
Omnps semp ds. qui in filii tui dni nr̄i na
tiuitate. tribuisti totius religionis initia
pfectionem q: constare. da nobis qs. in
eius portione censeri. in quo totius hu

Paris BN. lat. 10501

fol. ~~25~~ 18r

tebeato sebastiano mastir tuo · saluz
tionis tuxe sentiamus augmentum p

XIIKt FEBR · NATt SCAE AGNETIS

OMNIPOTENS sempiterne deus · qui infirma mundi eligis · ut fortia quaeq; confundas · concede ppitius · ut qui beatę agnae martiris tuxe sollempnia colimus · eius apud te patrocinia sentiamus · pd

HOSTIAS dne quas tibi offeri SUPER OBLATA muus · ppitius respice · et intercedente beata agna martire tua · uincula peccatorum nrorum absolue · p dnm nr · AD COMPLENDA

REFECTI cibo potuq: celesti dsne · te supplices exoramus · ut in cuius hanc commemoratione cepimus · eius munia · et pceb; p

XIIKt FEBR · NATAt SCI VINCENTII MAR ·

ADESTO DNE SUPPLICATIONIBUS nris · ut qui ex iniquitate

Paris BN. lat. 10501, f. 25r

Paris BN. lat. 10501

fol. 25r

In nomine sce et individue trinitatis. Otto di gra rex. Notum sit omnibus fidelibus sce dei ecclesie et huius edictalis

coenobii sci maximini treuerice ciuitatis sub urbio requiescentis abbas intercessu fidelis nostri bruchonis uidelicet germani nri atq; archiepi necnon hamerici eque germani nri atq; cuonradi

ducis nostram regalem adiecit munificentiam conquerens a beis personis quibene fidei exercdem tenerent abbatia qm eidem abbati eorum de optimatum nostrorum intercessu et consilio ecclesie

om abbatialiu ex beneficiis omnibus adusus pre dictorum coenobiorum predicimus dominicale quas uulgo falices uocant decimationes qm essent nre regalis et nullius quam termino

episcopali uel ecclie subiacentes in uos usus fidei se et obedientia hospitalitatem que ab eidem falicis decimationibus tam antea in elemosinam pre decessorum nostrorum regum uidelicet

uel impatorum nri quoq; pre bebatur hospitibus per grinis et pauperibus aut penitus cessarat aut si hec eadem elemosina nri exhis locis uel sumptibus quos pre dicti coenobiis in usum pre benda

rium concessimus ammodo teneretur nullomodo subtrahere monachice conuersationis seruitio consilio pre nominatorum optimatum nostrorum in elemosinam nri contra fidei et filiorum nostrorum pre ce

dentium quoq; uel subsequentium regum uel impatorum nostra regali auctoritate predicamus pre dicto uenerabili abbati uuillero coenobiiq; dco scoq; maximino in eius protectione sub regula

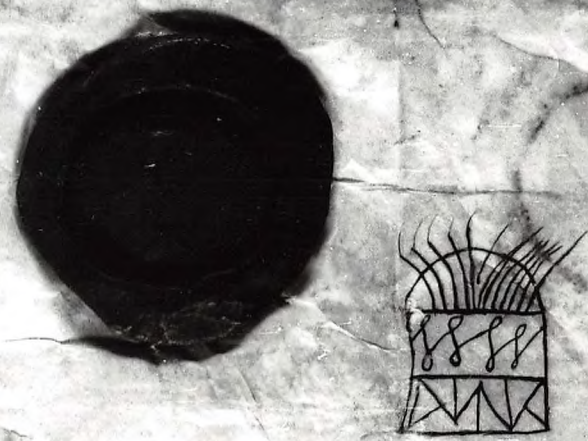
sci benedicti famulantibus omnibusq; in posterum eorum successoribus cunctis abbatie sci maximini omnimodis quas uulgo falices decimationes uocant in quocunq; termino episcopio parochia

termino ue sunt site in usu hospitum peregrinorum et pauperum de structorem regum nri successorum ue nostrorum deputentur quicunq; uel impatorum uel regum uel quorum cunq; per

sonarum ob alicuius persone machinationem uel intrigere uel delebitate uoluerit. Et ut hoc nre auctoritatis

precepti firmius conscriptum regio statuentes decreto ut nullus successorum nostrorum predicti coenobii eandem decimationem auferre presumat uel aliqua persona subtrahere

mittat. Quod nre auctoritatis conscriptum propria uoboramus et annuli nri impressione insigniri precepimus

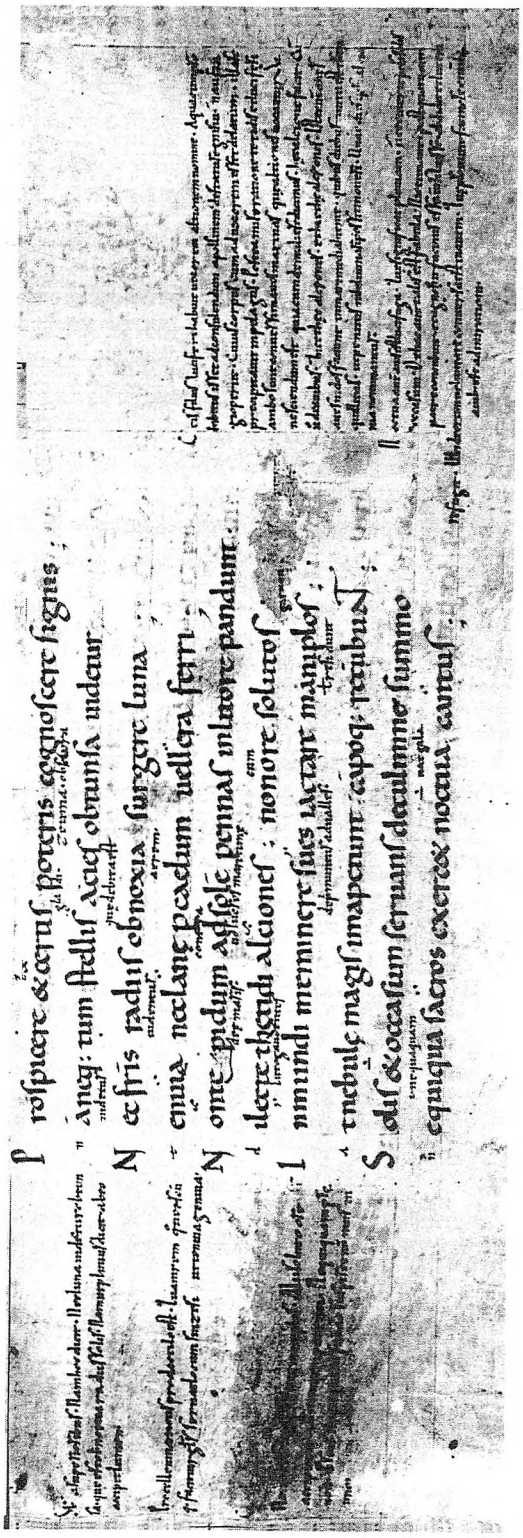
Datum vi id mart. Anno incarnat dni dcccc.lvi. Indict. xiii. Regnante piissimo rege ottone anno xxi. Actum in franconofurt feliciter amen.

Paris BN. lat. 9265 Na. 3

Paris BN. lat. 9265 Nr. 3

Hans-Walter Herrmann / Reinhard Schneider, Lotharingia
(Veröff. d. Komm. f. Saarländ. Ldsk. LG + Volksforschg 26, 1995)

Wolfgang Haubrichs,
Volkssprache + Volks-
sprachige Lit. im
lothring. Frs. reich
(9.-11. Jh.) S. 181-244

Tafel 32: Marginalglossen zu einem Vergil-Text aus Echternach, 11. Jh. Glosse *natgala* "Nachtigall" (unterste Zeile) mit mittelfränkischem Schwund von [t] vor [l] (Cod. Paris B.N. lat. 9344).

Paris BN lat. 9345

135 Pl. CXXXV

PL. C

filios Remissi filij

b-T une duos septem siseptem forte fuissent

T une duos una sæuissima uipera cena

P redamus tragicus quicquid de bolide torua

D icitur epigne nil contra conor ille

G randia monstra sæuis audebant temporib; sed

H on propter nummos minor admiratio sumis

D ebetur monstris quociens facinora nocentem

H unc sexti rabies iecur incendere furtiue

P recipites ut fada rupis abrupta quib; mons

S ubtrahitur eliuoq; latus pendente recedit

I llam egonomulgerum quæ compunat ecelyngens

S ana fleit spectans subeuntē fata mariti

A lcestem similis sit mutatio detur

M oriendi cupiant animā seruare carentes

O euerent multe tibi belides atq; ephile

M anedite mestram nullus nouercā habebit

Tereus colchidē duxit medeā quā
ypsen de colchide adduxit. h ens
dolens se a marito discedēd. z
glaucē filie filiosq suos filios z
marito extinxit

Egne d ultionē rupte sororē
philomele filiū suū puerū epulandū
apposuit p q ultra d aues fugā fuit
tereus d upupā. Itys d fasianum
philicla d luscinia pgne d hyrundinē

Grandia mostra ynh° seculo fuit modne femine. q antiq fuisset
q q dñs alle ip amorē aut furorē
fatebat. h iste ip pudicis ago. d dubitarent/ feminē
Huic sexui femineus sexus cito
fragilior e tanto facilius supatur. et
ideo nō e mirū si ip mō eis aliquid
adulgetur

rabie furor ynh furore sedis alibi
dñs inquit furor amoris mouebit
furor eaq tu adeo. mirū e si pcat
Quibus mos ybridē ypallage. i. q
multi pdicebatur et q credidit q lati
montis pdente saxo / minor ara ip
credidit a maiore

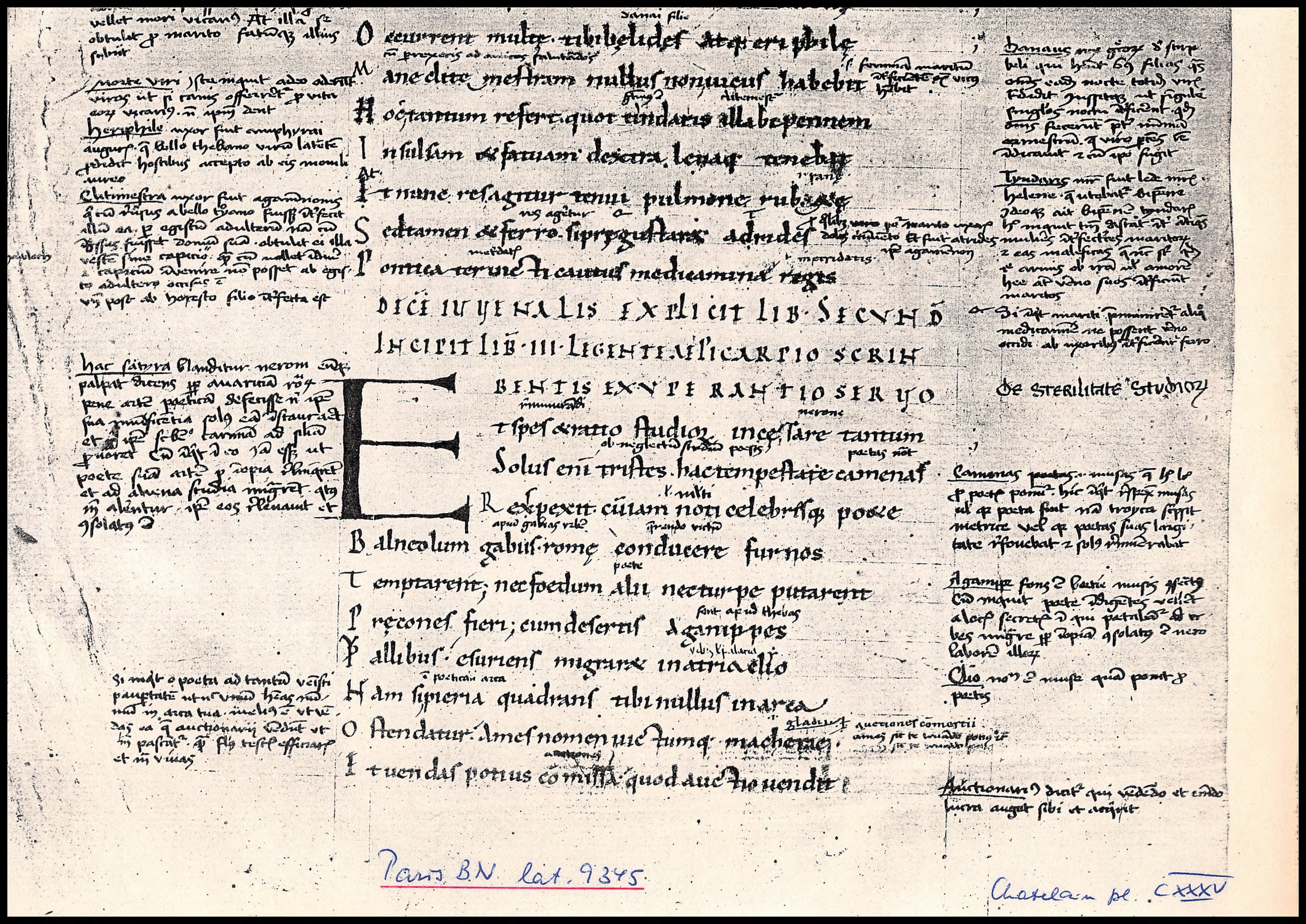
Alcestes uxor fuit admeti cui vni
fatū fuit dmittē vt mori debuit. nā
pollo e ab oraculo apollis. posse eū
adhuc viuere si esset aliquis. q p eam
vellet mori vicariā. At illa se
obtulit p marito fatoq illius
subiit

Morte viri ista inquit adeo adeste
uiros ut ni mirus obstrepat omnis

b Tune suos
mebrotus t tiresias gre
inquit duos ego anguicomos. qs
in plumas hircos

Danaus uxor gloze d stupe
beli qui habuit 50 filias q5

Chatelain, Paléographie des classiques latins
Juvénal. - Paris. g345 (saec.XI)

O ecurrent multe ribi lucide ceruine
M ane dicte mihi tractum nullus nonuncus habebit
H octantum refert quot tindaris illa bipennem
I nsultet fractum descendat dextra lacertum
At
I tque reflagrat tenui pulmone rubetam
S cetanen ferro sic perque cruentat adulter
P ontica terrifici cantus medicamina regis

DIXIT IUVENALIS EXPLICIT LIB· SECVNDVS
INCIPIT LIB· III· LUCII ANNEI PERSII SERVI

BENTIS EXVVERANTIO SERVO
T spes erratio studio incessare tantum
Solus eni tristes hactempestate camenas
R expexit cultam non celebrisq; poese
B alneolum gabiis romę conducere furnos
T emptarent; nec fœdum alii nec turpe putarent
P ręconis fieri; cum deserti agrippes
P allibus· eluriens migrare inatriacello
H am sipiena quadrans tibi nullus in area
O stendatur· ames nomen nec tumq; macheras
I tuendas potius cōmissa· quod auctio uendit

Hanc sātyra plaudit nerom cuꝫ palpat dicens pp quarta rōq; pene artē poetica deserisse n ipe sua industria solq; ēd astaur ait et ad ipe scribe tandem ad studia queret ēd ast d eo sd esse ut poete sua arte p copia dimanet et ad alterna studia migret qđ ñ abnuitur ipe eos rēuocant et ysolatq; d

Si magr o poetri ad tentid ueisti pauperie ut nr unq; hēas nr nec in area tua nucleū ut ue das ea q auctionarii ēdunt ut in pasint pp fily tuos effingas et ñ uuas

Damas nre gnōz d simpe beli qui habit bb filias ēs omnē eād morte totid uno tēdit funeribz ut regula singlos nostra deficiant qđ dns fecerit pb nūmd earnestrd q uino pces se deceant z eū ipi fugit

Tyndaris nr fuit lede mre helene q utrūlibt bipenne ideoꝫ ait bipēne tyndaris hr maiut tm pstat dr alias multis defectibz maritoꝝ z eas malefias q nre st ꝺ re earum ob qđ ad amorē hec ad uēno suos deficiūt maritos

Di dst marito ꝑmittit alia medicamina ne possent eno ecidi ab uxoribz defraudāt furo

De sterilitate studioz

Camenas poetas musas q hr lo pp poese pomū hinc dst ipsas musas ut pp poeta sint ad troyca scripti metrice uel pp pactas suas largitate rsoucbat z solq; numerabat

Agamipe fons z lucus musis sacer ēd magnū poete Bugetes uelut aloes secretū d pn patrias ad er bes migre pp dspid ysolatq; d nero labore illeq;

Clio nor z musa quid ponit q pactas

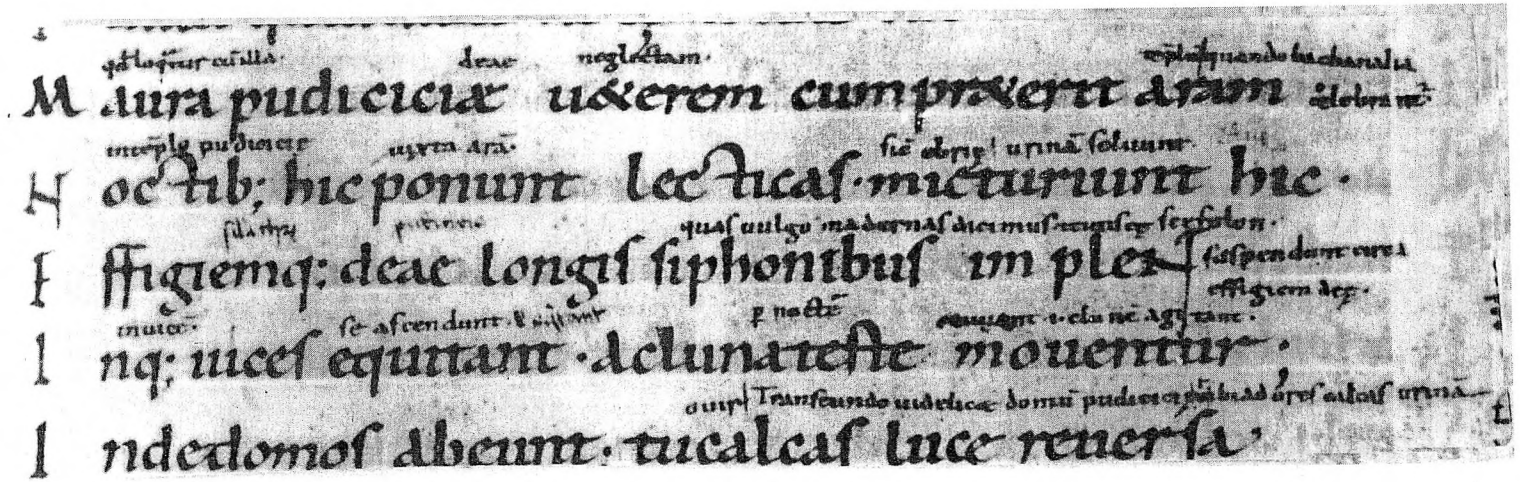
Auctionarii dicit qui uendito et emdo lucru augut sibi et cerpit

Paris BN lat. 9345

Chatelain pl. CXXXV

Chatelain, Paléographie des classiques latins

Juvénal. - Paris. g345 (saec.XI)

Tafel 33: Codex mit Texten von Horaz, Persius, Iuvenal und Terenz aus Echternach, 11. Jh. Glosse zu *siphonibus* (3. Zeile): *quas vulgo madernas dicimus teutisce scefolon* (Cod. Paris B.N. lat. 9345).

W. Haubrichs, Volkssprache u. Volkssprachige Lit.en im lotharing. Zw.reich (9.-11.Jh.); in: H.-W. Hermann / R. Schneider, Lotharingia (1995)

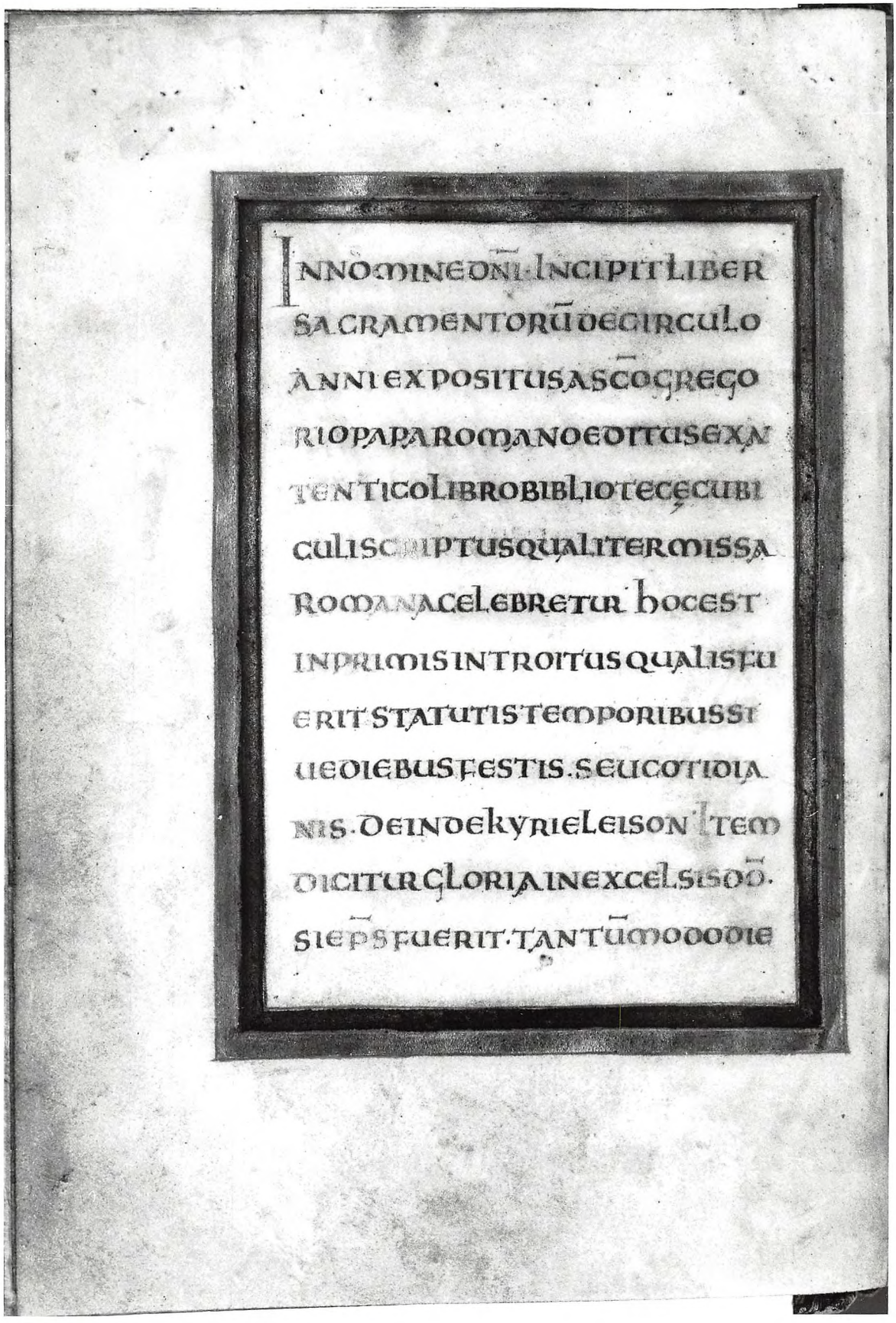
Ausl.:1

Ablaut

Biogr.:
7$108:

LS1:H:

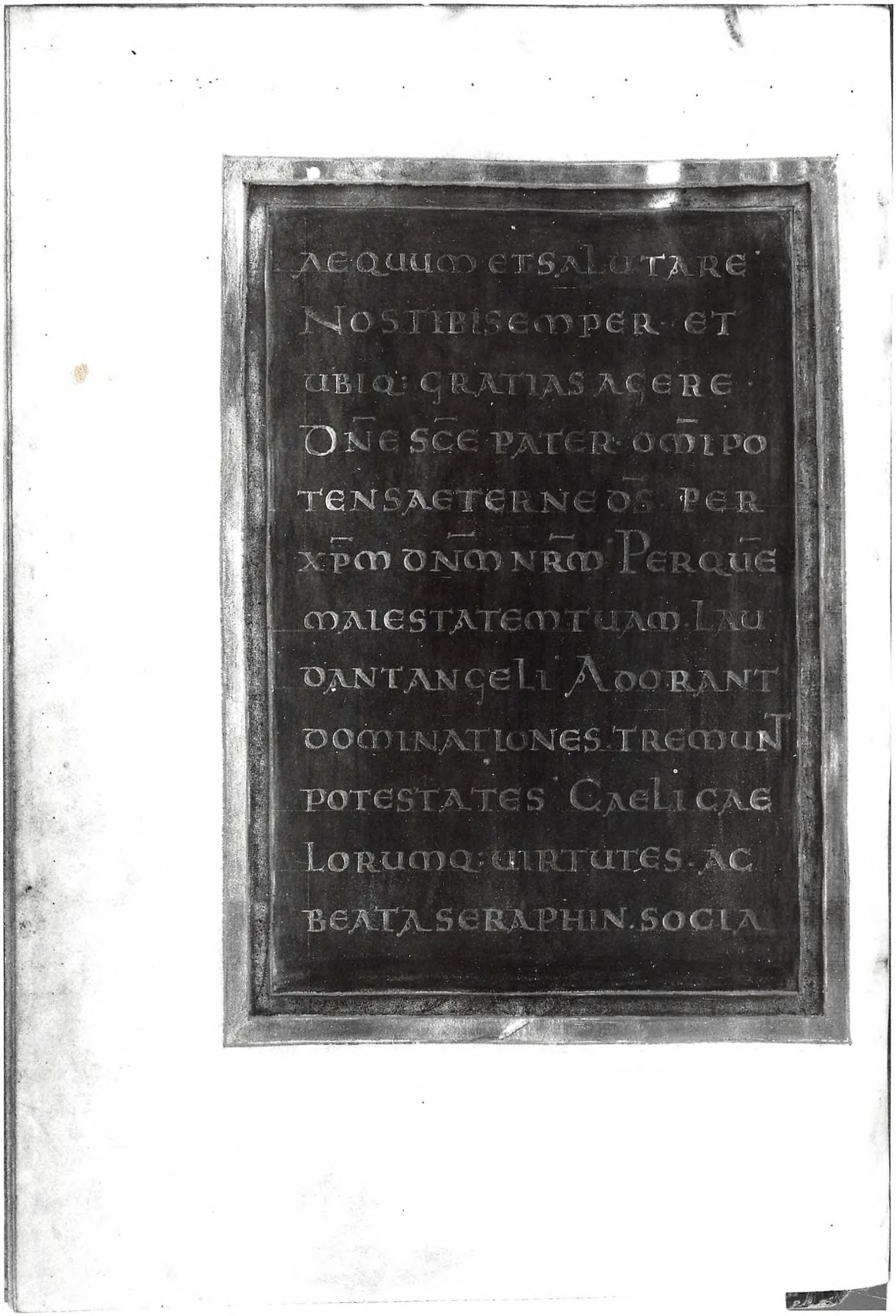
BEGLE:

INNOMINEDNI INCIPIT LIBER
SACRAMENTORUM DE CIRCULO
ANNI EXPOSITUS AS CO GREGO
RIO PAPA ROMANO EDITUS EX AN
TENTICO LIBRO BIBLIOTECE CUBI
CULIS CRIPTUS QUALITER MISSA
ROMANA CELEBRETUR hOCEST
IN PRIMIS INTROITUS QUALIS FU
ERIT STATUTIS TEMPORIBUS ST
UE DIEBUS FESTIS. SEU COTIDIA
NIS. DEINDE KYRIE LEISON TEM
DICITUR GLORIA IN EXCELSIS DO.
SI EPS FUERIT. TANTUM DOMINE

Paris BN. lat. 10501, f. 5v

Paris B.N. lat. 10501

fol. 5v

AEQUUM ETS ALUTARE
NOSTIBISEMPER ET
UBIQ: GRATIAS AGERE
ONE SCE PATER OMIPO
TENSAETERNE OS PER
XPM DNM NRM PERQUE
MAIESTATEM TUAM LAU
DANTANGELI ADORANT
DOMINATIONES TREMUN
POTESTATES CAELICAE
LORUMQ: UIRTUTES AC
BEATASERAPHIN SOCIA

Paris BN. lat. 10501, f. 7v

Paris BN. lat. 10501

fol. 7v

in gloria. Quod & iā tēpore du dioce
sim circuiret suam. peruenit in pagū
constantinum. Cumq; ad monasteriū
scī marculfi duuertisset. rogatus est a
bernuino ipsius monasterii patre. ut
beati marculfi corpus transferret. Qui
petitionibus eius satisfaciens reliquias scī
transtulit. & digna cū ueneratione in lo
co p̄ parato constituit. Huic autē pro
laboris munere scēq; deuotionis ardore.
beatus pontifex reliquias a p̄fato ab
bate de sancto corpore postulauit.
Quod cum ille benignissime conces
sisset. uenerabilis presul caput
sancti pro reliquiis cogitabat au
ferre. Cui talia meditanti. secdu
la diuinitus inscripta. in palma ei
subito est reperta. Cuius scrip
tura continebat. ne caput scī
marculfi ab eius corpore separare
sed alunde sibi reliquias sumeret.
unde cumq; de corpore uellet ipsi
us. Uenerabilem igitur & admi

Paris BN. lat. 10852

7208 (13)

Paris BN. lat. 10852, fol. 40 r
chum 7e prop.

hospes athanasii nam altrepi miraculo altum fide
comparq; quicelicus renomine ertueri surrogatus
quam ut pontificatu insignit sic iam celi consul iugiter
hanc gubernac. Succiduos gradu faciat sibi com
patres. mona choru gregem de plebis cohortes urbem ut
peculiare tue aturr. qui pontificatu. Iugiter
hanc iubernac
hanc gubernac. Sanctus pater maximinus diuina uirtute
precinctus exurgentes. hereticorum fluctus potenter compressit
quo domus regis eterni. sibi commissa sanata pmaneat inlon
gitudine dierum. A Scriens ergo quoniam dominus iesus ipse
est deus cuprata episcopum hunc sacre fidei rebellem
gradu mouit atq; ouium xpi pascue segregauit;

Paris BN. lat. 10865, fol. A^v

7208 (9)

Paris BN. lat. 10865, fol. A^{v}
en grand!

Anima mea quędm̃ magnificat.
non inquolibꝫ alio. sꝫ̄ in illo tantū
exultat quē amando magnificat;
Nouęrat autē esse aliam uituperabilem exultationē. quamuis
dus gaudere dicatur tendens ad luctū.
Et de quib; salamon ait; Letant
cū male fecerint. & exultant in reb;
pessimis. Hinc & apts ꝓnquolibꝫ
gaudiū inscōz cordib; uē describit.
sꝫ̄ inspū sco. Hinc dauid cū dicerꝫ.
gaudete iusti. subiunxit. in dnō.
Hinc cū dnō dicerꝫ. gaudebunt
labia mea dū cantauero. addidit
tibi; Hac enim exultatione. mul
tus eorū gaudꝫ. quisquis de pseu
dis; tantū exultat. & ꝑ fectus bonis
intrę nō concupiscit. Cui

Paris BN. lat. 10865

impera qd̄rogamus. excusa quod di
memus. qua pec potentiorem me
ritis inuenimus ad placandā iam
udicis. quam tē quae meruisti
mater existere eius dem redemp
toris & iudicis. Succurre ergo mi
seris. una pusillanimes. refoue fle
biles. ora p populo. interuenu p clero.
Intercede p monachorū choro.
exora p deuoto femineo sexu.
Sentiant omnis tuum leuamen.
qui cumq; deuote celebrant tu
um festum. Sitibi cōpassio sup
afflictis. sit pulsa affectus. super
celos peregrinis. Et cūte sēp
letantē cōspicis. fletus nōs
quos ad dm ipsa admittas. eumq;
ut p prium filium p nobis impetres.

Paris BN. lat. 10865
fol. 49r

uiuentes. quo usq. intrare possitis
gaudia aeterne urbe. quo beata
urgo feliciter hodie introiuit.
alternantib; ymnidicis angelor
choris. Infra pascua aeterne uir
ditatis. vbi una societas omniu
supnorum. Vbi dulcis sollempnitas
angelor. ubi post labores & erum
nas felix & suauis refectio ani
marum. Hodie namq. gloriosa
semp urgo caelos ascendit. rogo
gaudete. quia ut ita fatear.
in effabiliter sublimata cu xpo
regnat inaeternum. Regina
mundi hodie de terris. & deppe
senti seclo nequa eripitur.
Iterum dico gaudete. quia secura
de sua inmarcescibili gta. adcelt

Paris BN. lat. ~~18~~ 10865

fol. 59v

totū ēē· qđ apli audierant· qđ uiderant· qđ manib⁹
tractarunt· i qꝫ xp̄e unus idemq; erat· Ac phoc
qđ uiderant· qđ tractarunt· uerbū utiq; erat· et
nihil aliud ex duab⁹ naturis quā unū mixta subsis
tenciā uel pſonā· Hinc ē qđ unus ideq; manens
filius unigenit⁹· indisseparat⁹ in utrisq; naturis con
spicit⁹· ꝫ quę sunt utriusq; substancię naturaliter
operabat⁹· secm unicuiq; insitā essentiā uel qualitatē·
uel naturalē ꝓprietatē· Quę si naturā habere
singularē· ꝫ incommunicatā· non ageret utiq;· nunc
autē emmanuhel dū unus ē· ꝫ in eo ipso utraq; idē
ds ꝙ homo· quę utriusq; naturę sc̄t ueracit⁹ gessit·
secm aliud· ꝫ aliud quę gesta sunt operans· Ergo
secm qđ ds idem ipse quę diuina sunt· secm qđ
homo idem ipse quę humana sunt· s; ipsū uolens
ostendere qđ ds idem ēēt· tam quę diuina sunt
agit· quā quę humana simulit⁹ ꝙ loquit⁹· Et non
alius quidē miracula opat⁹ ē· alius ꝓpetrauit

Paris BN. lat. 10865

Paris BN. lat. 10865

fol. 75 r

Hand F

passione uirtutē. Vtas nosse quia
utrūq; donatiū ē. ℓ Audi apl'm pau
lū. Vob inquit donatū ē p xp̄o. n̄
solū ut credatis in eū. uerū & iām ut
patiamini p eo. Hęc utraq; uincen
tius acceperat & habebat. Sicut
n̄ accipere &. quit habere &. ℓ Habebat
in sermone fiduciā habebat in pas
sione tolleratiā. Nemo g̃ de suo
cor de p̄sumat q̄ndo p̄fert sermonē.
nemo de suis uirib; cōfidat q̄ndo
suffert tēptationē. Quia & ut
bona loq̄m̄ a bipso ē nr̄a sapientia.
& ut mala fortit̄ p̄feram. a billo
ē nr̄a paciētia. Recolite dn̄m
xp̄m suos in euangto discipulos

Paris BN. lat. 10865, f. 87v

Paris BN. lat. 10865, fol. 87v

Quomodo dī mundum fecerit possumus quærere. AUGUSTIN.
Hoc temerarie magis quā caute exquirit. Nullus enī diuinę creature
modū hominu uidę agnoscere. Nam si scirę quis quom factaſē aliqua ex nihilo.
creatori utiq. scientiā ac potentia parfuisset Sioma in numero & men
sura & pondere dī disposuit. Ipsum numerū & mensurā & pondꝰ ubi disposuit.
Numer ermensura et pondꝰ ipsę ē dī. Ipsę enī numer sine numero. aquoē
omis numerus. Ipsęest mensura sine mensura. aquo ē omis mensura. Ipsęē
pondꝰ sine pondere. aquo ē omne pondꝰ. Nonenī creatura exerase. aut a
liquibi uidit. utsicut homines memoria retinerent quę facerent. Omis igitur
creatum. uoluntasē creatoris. Uoluntus utiq. creatoris. nonē extra naturā
creatoris. hocē ibi uoluntus quonatura Sictamen aeterna ē natura. sicut
aeterna uoluntas. Nonenī accedit dō aliquanoua cogitatio ad formandā
creaturā. Proinde. omā insę trinitas dī disposuit. quia insę cuncta habuit
quae fieret. Intelligę. & alter. Omā in numero et mensura & pondere
disposuit. Ideſt ut omā quae fec numerū. & mſurā. & pondꝰ haberent.

AUGS CONTRA MANICHEOS. ITA EXORSUS EST

Mare manicheę multa imperiti etrudia & utilia dicam p̄sumptuosi
p cuncta are solent & obiciunt. Siinprincipio aliquo temporis fecit
dī cęlū & terrā. qd agebat anteq faceręcęlū et terrā. ubi erat. & quid
ei placuit subito facere. qd numq ante fecerat. p tempora aeterna. his respondem.
Dī in principio creauit cęlū et terrā. Noninprincipio temporis. sed in
xpō. cum uerbū eē. apud patrē p qd facta. & in quo factaſē omā. Sed
siinprincipio temporis dīs fecisse cęlū & terrā credam. Debem utiq. intel
ligere. qd ante principium temporis nonerat temp. Dī enī fecit & tempora.
& ideo anteq faceret tempora. Non enī possum dicerę fuisse aliquod temp
quādo dī nundū aliqd fecerat. Quomodo enī erat temp. qd dī non fece
rat. cumomniū temporū ipse sit fabricator. & si temp. cū cęlo & terra
ēē cepit. Si non potest inueniri temp. quo dī non dū fecerat. cęlū & terrā
Cum aut dī. quid ei subito placuit. sic dī. quasi aliqua tempora transie
rint. quib. dī nihil operatus ē. Nonenī transire poterat temp. qd non
dū fecerat dī. quia non potest ēē operator temporis. nisi quiē ante tem
pora. Certe etipsi manichei legu. aptm paulū. & laudant & honorant
& eius optas maledicęntes multos decipiunt. Dicant ergo nob quid
dixerit aptus paul. Agnitionē ueritatis quae ē sedm pietatē dī in spem
uitę aeternę quā promisit. Si non mendax dī ante tempora aeterna. Aeterna
enim tempora quid antese habere potuerę. hoc ergo cogant exponere.

Ex Libris Imperialis Mo
nasterij S. Ma
ximini.

Paris BN. nouv. acq. lat. 762

Paris BN. nouv. acq. lat. 762

fol. 2^{r}, ~~10^{v}, 11^{r}, 135^{r}~~

Ibi enī erat. nonsolum utrum adam fieri posset. uerū & illā utrum eū fieri necesse eēt. tamen nonfacit dīs contra causā. quā sine dubio uolens p̄stauit. q̄ contra suā uolūtatē nonfacē. Sauit non omīs causas inpetratura p̄mīt. condita p̄fixit. sedaliquas insua uoluntate seruauit. Nonsē quidem ille quas insua uoluntate seruauit existarū quas creauit necessitate pendentes. Ntamen possunt cē contrarie. quas insua uoluntate seruauit. quia diuoluntas non potest sibi cē contraria. Stat ergo sic condidit. ut exellis cē. illud cuius causa esse possit. sed nonnecesse sit. Illas autē sic abscondit. ut exeis cē necesse sit. hoc q̄d exitus fecit. ut eē posset

Insufflauit infaciem eius spiraculū uite. DE NATURA ANIMAE.

p spiraculū uite q̄d intellegere debemus. M. H oc ē animā facere. sic posiam dicē. spīs exme p̄cedit. & omnē flatū ego feci. A Quidē enī q̄d animā (tamē) q̄ innocens creata ē. incorp' intrauit. q̄d dīs p̄cauebat peccante. M. Absit hoc recipiendum. ut p̄pterea anima creata fuisse. utincorp' q̄d dīs p̄cauebat (tamē) peccante introisset. & ad hoc reseruata eē. quia sic eē. dīs auctor peccati fuisset. sednonē ita. Magis autē intellegendū atq. recipiendū q̄d do inspirante ipsa uoluntaria introisse incorp' administrandū ipsū. q̄p̄ anima sentitur corp'. quia sianima non ē. corp' mortuū ē. A Quidergo ē anima. utsic Aliquā res undeanime fiant. q̄d ipsae. q̄d nomen eius. quae species quē usū inreb' conditus tenet. Unum annon ē. sunum q̄d confert unumquemq; affectib' beatū neutte ducit. Anmiserā. Quidergo anima. caelum nonē. neq. terra. neq. aer. neq. ignis. nonaqua. nondīs. nonsidera. nonusus. non audit. nongustus. nolocata. quodenumerare longē est quaeincelo sunt & emetere

Nde ergo ē anima. M. Anima exdo dicta est. & exnihilo facta. qua homo qui dicitur facta est. interrā reuertatur. Similiter muscipecte que & aqua fiunt. & in celum dicta. interra. inaqua reuertunt. & interū dicta. exquasumpta sunt in cetera. Anima uero nīhil ullū elementū. ad quod reuertatur. nisi ad creatorem suū post quā de corpore exierit. utipse moderante recipiat quodmeretur A. Inq̄ rendē ergo ratio. undehomini animaueniat quando nascitur. M. Audiamus q̄d sicut caro de carne nascitur. ut anima de anima nascatur. Sed hoc scripta non narrat ullo loco. unde anima hominis uenire quando natus est. neque de ipsa anima uel ipse quomodo ducta fuisse. sicut caro ducta de carne quomodo facta est. Alius uero melius sentiunt quodcumcuq; homini anima ad o dicta sit quando natus est. sicut in scripturā scriptum est. Spīs exme p̄cedit. & omnem flatū ego feci. id est omnē animam. & sicut ipse psalmo scriptū est. Qui finxit singillatim corda eorū. Facile uenire arbitrantur quod tunc animae omnium creatae & fuisse. quando simul animā facta. Cunque

Paris BN. nouv. acq. lat. 762, f. 10v

Paris BN. nouv. acq. lat. 762

fol. 10v

dum loco occultauit donec homo natus sit. ⁊ tumeci ducatur anima exdō.'
Sed hoc non est inreb; nīsi considerandum quid uel sinat. ⁊ non sinat quomodo am
mo ducatu sit homin. qđ scriptura nonnunqat ullo loco. nos non possumus dis
cernere. quod ueritus tacuit.' Et nihil aliud sonat scriptura de hac re. nisi hoc
tantummodo animā adō ducatu sit.' ℣ Ergo saluator nr unde habuit am
mam.' ℟ Non de adam. sed unde adam. id exdō. quaquamus de propa
gine peccati descenderit. tamen de ppagine peccati non coepit. quanec ipsa
erat caro peccati. sed similitudo carnis peccati. non enim inde accepit reatū
moriendi.' ℣ Et anima quando de hoc corpore migrauerit. est corpora
lis an incorporalis.' ℟ Incorporalis quidem est.' ℣ Quomodo ergo por
tat. si incorporalis est.' ℟ Incorporea quidem. similis corporibus.'
℣ Et ubi portat ad locum corporeum. an incorporeum. ℟ Ad locu incorpo
reu simile corporibus.' ℣ Quert ergo si potest anima absq. corpore
inter angelos in perpetua beatitudine consistere sine defectu. quid ergo opus
est. ut iterum surgat corpus ut illud tunc immortale induat. quod dū nunc
mortale deposuit. ℟ Inest quidem corporis administratio qua retardā
tur anima. ut non illud summum p gat. donec consurgēt corpus. utqđ
nunc ei insuetum inest. tunc sit mgtu.' ℣ Quid ergo opus est. ut parua
li qu parentes habent xpianos patrem. a matrem. iterum renasc̄ant
p aquam baptismatis. ℟ Quia unus quisq. morigenali peccato nascit.
a nisi renatus sit p aquam baptismatis. non potest introire in regnum
dī.' ℣ Cum dīminaret homini mortē. die quo ei bum uetitū
tetigerit. Cur non eo dem die mortuus fuerat. sic scriptura dic. In qua cumq.
die comederis ex eo. morte morieris. ℟ Quattuor ē mortes. sca scriptura
manifestissime ostendit. Prima mors ē animę. quae sui deserit creatorē.
Cum enī deseruerit. peccat. Sine inquit. dns in euangto mortuos sepe
lire mortuos suos. Ecce habes sēdm animā sepelientes mortuos. & quos
sepelunt sēdm carnē mortuos. Hac itaq. sententia duas mortes manifes
tissime ostendit. Unā animarū. Altera corporum. Tertia solius ē anime.
quā dum ex corpore exierit patitur. sēdm illud. qđ in euangto de illo di
uite legim. Pat abraham inquit dues. mitte mihi Lazarū. ut digi
to suo refrigerē linguā meā. quia crucior in hac flāma. Quarta aut mors.
Cum anima receperit corp. ut mign ē mittat in aetnū. Sēdm illud qđ dns in
euangto defuturo iudicio dic. Ite in ignē aetnū. &c. Die itaq. quo pecca
uit adam. in anima mortuus ē. Sic enī corp' uiuit ex anima. ita anima ut
beate uiuat ex dō. Ergo defuncta anima adae. iure dī mortua. ex qua

...

Paris BN. nouv. acq. lat. 762

Paris BN. nouv. acq. lat. 762

fol. 11r

BEATUS VIR. Generaliter hic psalmus de uno iusto accipit. Unde non homo sed uir uocat. qui in spectu uirtutum uenerit xpm. Qui non habet consilio impiorum. Qui a non cognauit malum. Et in uia peccatorum non steterit. Qui a non fecit malum. Et in cathedra pestilentie non sedit. Qui a nec alios iniquitatem docuit. nec dicit non peccauit. cum nemo hominum sine peccato. Sed non steterit. id non perseuerauit. Similiter intelligendum non sedit. qui in mala doctrina non perseuerauit. Cuius uoluntas in lege dni est. utique non coacte. nec timore presentium futurarumque poenarum dno seruiat. sed amore. Sed quia non sufficit sine operibus. addidit. Et in lege eius meditabitur. Meditatio ergo legis. non in legendo. sed in faciendo legem (pone). Nam dies non ex toto tempore et dies et noctis. non accipitur pro tribus. Et erit tamquam lignum. Lignum. xps huic comparatur iustus. qui ecclesie de nostra fecit ecclesiis. non conregnare. hoc lignum planatum. iuxta decursus aquarum. id septem dona spus sci. unde et decurrunt flumina salutaria. que non in presenti sed in futuro. dant fructum suum. id scis suis beatitudinem sempiternam. Et huius ligni fructum. sensus. per folia. uerba notantur que non defluunt quia uerbum dni manet in eternum. Cuius opa prosperantur. quia inutilia esse non possunt. Non sic impii non sic. id non erunt impii sicut boni. sed inutiles. non fructuosi. uento subpulueri dispulsibus de terra uenerium. Impius equidem negatur. peccator. qui etsi peccauerit tamen dm confitetur et laudat. Deo non resurgunt impii in iudicio. Impii. id incredduli. In iudicio. ut iudicentur. quia iudicati sunt. Neque peccatores. Uidelicet qui iudicabuntur. In consilio iustorum. ideoque qui iudicabunt cum dno. Quem nouit dns. Illorum uia non nosse dr. quorum opera sibi ipsis bene accepta. Et iter impiorum. Impietas eius est. Nam aperte impius sicuti uere tales. sed impietas est. Alioquin simul perirent.

QUARE fremuerunt. Fremit ppria bestiarum. Dicuntur hermetaphorice. contra infelicem gentem iudeorum et contra herodem et pilatum. qui fremuerunt uelut bestie contra xpm innocentem. et meditatus est inania. legem legentes et non custodientes. de xpm non receperunt a lege predictum. et quia xpm meditatus est extinguere qui non ualuerunt. Assteterunt reges terre. herodes dicit et pilatus. qui cum impiis iudeis. innocentem saluatorem conspirauerunt. utique aduersus dnm et patrem.

Paris BN. lat. nouv. acq. lat. 762

Paris BN. nouv. acq. lat. 762

fol. 135r

immorte. t. nehucdeficiā imoftepeccam. expofthec mihi. accnemoftirmpatsomnus. ne
mmdrio insultet diabol. .id demones thereticī tpagan. simotus
fuero fbafidirecta. sedeozmmiamisericordia confido. quiapseueraboinfide
exultabt insalutari. idinlhu. cantabo. laudaboexpdicabo eumoperib; bonis. bonatume
huius subsidia. tutamaterna psallam. quodp dico operecomplebo Sequenspsalmus
nonhabet inscriptionē. sedredemptionē nrām. exsionprocessura ēe pronuntiat. expri
moquidem contrampios loquitur. quiconfidentes indiuitiis secli. dm quibus largitur.
ignorant. dicentes incordib; suis

dixit insipiens. nonēdś. hecēuoxpa
ganorum t hereticorum. eor quiexpm dmnegantēe. husummodi ecaluplures.
Ipsicorruptisunt. i. abrectegritate bonenaturedegenerēs. abhominabiles. id odibiles.
inoperib; malis. Necestinuenireos tunusinuentus. quifaceret bonum. eumomninegassent
xpm tusq; adunum. xpm. omsalu intereos maneam. Abhoc
uersuusq; adillud quoatt nonestimordi anteoculos eorum. inhebrea scodicib; nonhabet.
quos apls. dedeuteronomio ecisaia. ecpsalterio comexens. inepta posuitadromanos. ora
udeorum t hereticorū tut sepulchrapatent. adoccidendasanimas. simlitter edingue
doctrinarum. uenenomortali plenesunt.
quabenedictionem doctrinarum xpi. ecdulcedinē reliquerunt. uelocespedes eorum
tanimarum t corporum. cumxpō essusclarum.
Contritio inuus iniquorum. id operib; contritio estrunfelicitas. quiamalib; conterunt.
Ipsiuampacis. quexpē cognoscerenoluerunt. nechabent timorem di anteoculos cordis
sui. neq; metuunt finarumiudicium. dñsdecedo.
transformatio excusu hominumnēaddm. etramen antexpi incarnationēomīfalesse re
inuentisunt. preterquameosiudeorum. quandopater filiumnisit similitconsonatet
isaias Nonnesb uenturumtuonē. etsimodonon in iudicio
cognoscent uenturo. quideuorant iudeiethereticī. quoscumq; fidelesposs int incorp
suumtrahunt. ludeexpm dñm inuocarenoluer. etimmertes
romanosneabeis pderentregnum. quodnonfuerat timendū. occiderunexpm. expdi
derunt regnum. paganiimmertes operahominum nominuocant dm. nā ethereticī
uerū inuocant dm. etomīs quiuirtus eccordeseruiunt. quesunt dueorū
dīs ingenerationeuxtaē. quameorum cordib; inha
bitat. consilium inopis. id pauperis. xpēdi. quapronobis factusēpaup. utrindenos
diuiteseēmus. Cuusconsilium iudeiconfuder. id proiecerunt etconculcauerunt

Paris BN. nouv. acq. lat. 762

Paris BN. nouv. acq. lat. 762

fol. 142r

Cuius tamen spes in patre ē omnium q; credentiū in eum. similiter a' hereticī consi
lium pauperis ecclesiæ spernunt Quis dabit ex ion saluare Sion illemon suo cat ubi ē
ierusalem terrestris. que ponitur pro habitatoribꝫ terre illius. id quis aliusmi sid pater
dabit ecclesiæ xp̄m ihm quē saluatorē israhel. uidentium dn̄. a' Nemoni sille. cum
liberauerit iudeos xp̄c nunc captiuos sub diabolo. et omnes gentes. tunc letabunt
omnes fideles qui in p̄senti iacob sunt utrasupplantando. in futuro ysrl dn̄ uidendo
DNE QUIS HABITABIT IN TABERNACULO TUO tabernaculum tm mons hic proce
lo ponitur Et pro ipso xp̄o quiē mons montium. et eossecorum. interrogat propheta
quis sit dignus habitare. in celi regno et in xp̄o. et respondet p eum spūs sc̄s Qui ingredi
id quiuuit sine mortali peccato. et operatur quia non sufficit nos abstinere a malis
nisi fecerimus et bona. et sine macula. N̄ dicit quē sine peccato. quod ē impossibile in
hac uita. uel minime sc̄are erat Qui loquit ueritatem in cor. id qui ueritatem que ē
xp̄c et ea que sunt xp̄i habet in corde. a' hanc p ferre tantū in lingua. non egit dolū in lin
guā. qui a nullū decipit uerbo. seducere tē p ferre ex corde & ore. nūt hereticī qui aliud dicūt
& aliud cogitant. Nec fecit p ximo suo malū p ximus n̄r omis homo est. p ximo malū n̄ fecit
quicq̄ sibi n̄ nuit. a bal tero fieri. n̄ fecit alteri ob p brū n̄ acceptū quia nulli docuit. ideo q; ob hoc
a pullo accepit ob p brū. A dmihi lū deductus est. In cor spectu malign' diabolus est. cuncta q;
illi seruientes. tali sm cor spectu iust. quasi mihil reputat quasolus dn̄ a beo amat. Illos il q̄d n̄
recte uiuendo ornent glorificat & honorat. quasi cet in illis habitare dn̄ Qui iurat p ximo suo
& non mentitur Qui iurat t ueracit̄ necessitate cōpulsus iurat t iurare ponit p excordē p mittit. quia ust q̄ solo
uerbo p mittit. nomittit. Pecuniā suā n̄ dedit ad usurā qui a n̄ plus recepit. quā p ximo cōmodat. nam
& pecuniā uer bi dī gratia ferri bu enda est sed usura bonoī operū exigenda. Si quis tamen p dicator uidē
& ere stimū Inde simplicit̄ accepit ne deficiat in p dicatione. non reputat inusurā munera tui pu
nocentes. id contra innocentes n̄ accepit. qui a nullo p tio ne dono nec uerbo innocentiū iudicium
corrupit Qui facit hec. Qui facit. hec omā superius exposita. & iam sc̄dm literā eius to dere da sus
que siquis in rep̄hensibilit̄ custodierit. n̄ solū a cōmotione aetīna iudicis securus erit. uerū & iam in
sūmo mētis habitaculo q; celeste possidere merebit̄. ut inde nūquā cōmoueatur Titulum scripti
sup sepulchra est mortuoī trans/ hic psalm ad xp̄m humilem & paupere atq; simplicē. eius q; uocē
in as sūpto homine cognitā/ sine diminutione nec ditatis Cant̄ enī de passione xp̄i. & qua tres sunt ti
tuli qui in scribuūt in titulis mortuoī a luis in luminib; cuiusdā domus. V ertuus in uicecoris
regis: hic de titulo regis uictorie d̄ regis qui scriptus est sup caput regis. ihū. in cruce. ihēna zaren'
rex iudeoy Titulus inscriptio ipsius david
Conserua me dne. Vox xp̄i ex parte carnis ad patrē humilit̄ orantis. quia sub dō est forma serui &

Paris BN. nouv. acq. lat. 762, f. 142v

Paris BN. nouv. acq. lat. 762

fol. 142v

magnā hab& apud dnm oracio eius Tunc ergo
diues prestat omnia pauperi quia sentit illū &
audit a dño & libentius sine dubitacione presta-
et omnia & curat ne quid deficiat Pauper dō gra
cias agit p diuite quia pusillanimes ad dño Apud dho
mine ergo ulmus non putatur fructus dare & nesci
unt nec intellegunt qm̄ sic citius euenerit uite
& uites aquā duplū dat fructū Et prose & pro
ulmo sic & pauperes pro locupletantibus oran
tes ad dnm & audiuntur Et augentur opes eoꝝ
qm̄ prestant [illegible] suis Fiunt
igitur deo consortes operibus bonis quicūq;
ergo hec fecerint non delebitur a dño adscri
ptus in ligno uite felices qui possident & fe
liciter locupletari quia hec eni sentire potest
aliquid ministrare ¶ Karta p̄ carta

In nomine dni nr̄i ihū xp̄i cognitu sit omib: fidelib: tam p̄sentib: quā futur
qualiter ego ill: quonda p̄cariū inpetrauerga dōmi N: qte mihi concessit
ei confessu omiū fr̄m in cenobio sci magnimi dō seruienciū Et hoc ē quod ego
[illegible] de rebus denominatis illo quod
ei habere uisus fuit de hereditate illorum: quia alibi ei dispensatum: silua: pratis: pascuis: aquis
aquarumue decursib: sit cultis & incultis mobilib: & immobilib: seu quicquid ibi
uisus non minus potest ei monasterius inscriptis Nim. Ego accepi ad abbatem
fratres ibi: imagō n̄ In nulla n̄ quicquid ibi de habere uisus fuit de rebus quas hominib:
datus est dispensatum silua: pratis pascuis aquis aquarumq; decursib: sit cultis & incultis
mobilib: & immobilib: uel quicquid ibi seu nunc esse uidetur nulla ei monasterius
deneminatis Nim. Cauendum est enim ne ita si ipse famulus qui [illegible]
pū & ipsi fuisset nobis procreati fuerint tunc ipsi post meū obitum eam obtinuerint & [illegible]

BIBL. NAT. PARIS
359 NAL 763 f.3
SERVICE PHOTOGRAPHIQUE
REPRODUCTION INTERDITE

Les œuvres protégées par la législation sur la propriété littéraire et artistique (loi du 11 mars 1957) ne peuvent être reproduites sans autorisation de l'auteur ou de ses ayants droit.

Phot. Bibl. Nat. Paris reproduction interdite sans autorisation.

magnā hab& apud dn̄m oracio eius Tunc ergo
diues prestat omnia pauperi quia sentit illū &
quidquid adn̄o & libentissime dubitacione prestat
omnia & curat ne quid deesse ei Pauper dō gra
cias agit p diuite quia pus facium adn̄o Apud ho
minē ergo ulmus non putatur fructus dare & nesci
unt nec intellegunt qm̄ sic citas euenerit uitē
Cuncte aquā duplū dat fructū Et prose & pro
ulmo sic & pauperes prolocupletantibus oran
tes ad dn̄m & audiuntur Et augentur opes eoꝝ
qm̄ prestant [illegible] opibus suis Fiunt → pauperibus
igitur ambo consortes operibus bonis quicūq;
ergo hec fecerint non delebitur a dn̄o adeptt
scriptus in ligno uite felices qui possidentt &
ciuitate locupletari quia hec enī sentire possent
aliquid ministrare ⁊ Karta p̄ carni-

[illegible] mee dn̄i nr̄i ih̄u xp̄i cognitū sit omib: fidelib: tam p̄sentib: quā futuris
qualiter ego [illegible] quandā p̄cariū imperatoris gr̄a dōmi n̄i. qui mihi concessit
in [illegible] omnīū fr̄m in cenobio sē mag̃ mm̄ dō ser uienciū. Et hoc ē testo ego
[illegible] denominata illa quicquid
ibi habere[illegible] in [illegible] quā aliis edificiis siluis pratis pascuis aquis aquarū
ductibus uel decursibus fluentis & manentib: quesitis & inquirendis mobilib: & immobilib: seu quecumq; deinceps
augmentum poterit cū manu capitis inscriptis. Nim. Ego uocem ad abbatem
tuum: Imago ñ In nulla ui quicquid ibi de habere uisus sum nō uerū quicquid in
silua edificiis silusue pratis pascuis aquisue aquarū ductibus uel decursibus fluentis & manentib:
mobilib: & immobilib: uel quecumq; deinceps seu nouiter cū manu capitis
scripta nra Nim. Cauete uobis ne mentiamini ut si ip̄ famulus qui
ui & testis ex nobis presens fuerit tunc ipse post mei obitum uenit obtutū &

tradidi ad [eundem monasterium in pago illo; in villa denominata illa quicquid
ibi habere[illegible] in [illegible] tam de domibus quam aliis edificiis ..

NAL 763

R 11200

3R°

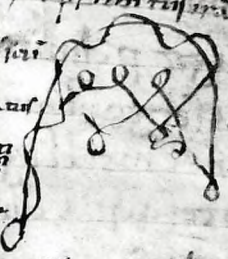
Paris BN. nouv. acq. lat. 763
fol. 3r

NAL 763

magnā hab& apud dn̄m oracio eius Tunc ergo
diues prestat omnia pauperi quia sentit illū &
audit a dn̄o & libentissime dubitacione prestat
omnia & curat ne quid deesse ei Pauper dō gra
cias agit p diuite quia pus facium a dn̄o Apud ho
minē ergo ul mus non putatur fructus dare & nesci
unt nec intellegunt qm̄ sic ciuis euenerit uite
& curtes aquā duplū dat fructū Et prose & pro
ulmo sic & pauperes prolocupletantibus eos an
eos dn̄m & ad[illegible] Et augentur opes eo
qm̄ prestant [illegible] & opibus suis Fiunt
igitur ēo consortes operibus bonis quicūq;
ergo hec fecerint non delebitur a dn̄o aderit
scriptus in ligno uite felices qui possident &
ci uitē plocupletari qui hec enī sentire poterit
aliquid ministrare ¶ Karta p̄ caria

[illegible] dn̄i nr̄i ih̄u xp̄i cognitū sit omib: fidelib: tam p̄sentib: quā futuris
qualiter ego [illegible] quandā p̄cariā imperpetuā gr̄a dn̄i nr̄i qui mihi concessit
in [illegible] monasterio sci magentii dō seruiendi Et hac de causa ego
[illegible] [illegible] mansa denominata illa cum quod
[illegible] [illegible] aquā aliis de fuerint filiis pratis pascuis aquis
aquarii uel de rup fisc uel in cultis mobilib: & immobilib: seu quicquid hoc
in nomine p̄sente cōmutatū inscriptis nim Ego uero hec habeo
fratribus ingressis nulla ui aut quicquid ibi de habere uisus sum nec ullus
homo de fuerint filiis pratis pascuis aquis aquarii de cuius sibi cultis & incultis
mobilib: & immobilib: uel quicquid ibi seu nouiter ibi nato cū manentib
[illegible] nim Ita ut de hac commutatione ut si ipse mihi per quā ego
[illegible] fuisset nobis q̄ cessus fuerit nunc ipsi post mei obitum habeant [illegible]

Paris BN nouv. acq. lat. 763, fol. 3r

SERVICE PHOTOGRAPHIQUE
REPRODUCTION INTERDITE
BIBL. NAT. PARIS
859
NAL 733, f. 3 v°

Les œuvres protégées par la législation sur la [illegible] et artistique (loi du [illegible] ne peuvent être reproduites sans autorisation de l'auteur ou de ses ayants droit.

Phot. Bibl. Nat. Paris reproduction interdite sans autorisation.

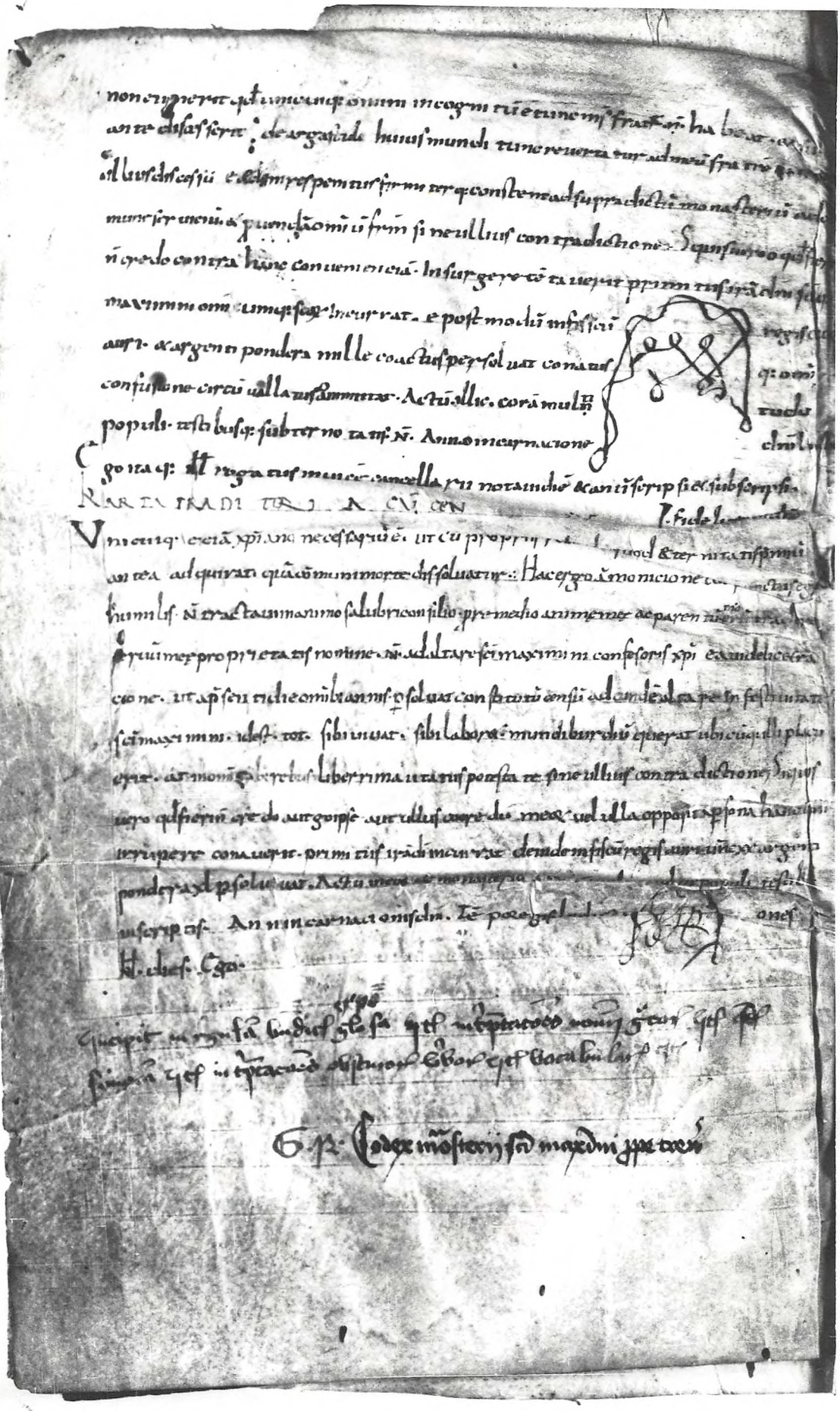

Paris BN. nouv. acq. lat. 763, fol. 3v

NAL 763

R 11200
3,1°

WAL 763

Paris BN. nouv. acq. lat. 763, fol. 3v

R 11200

ff. 1 N 74. 1

CODEX SCI MAXIMINI

No. 8. Nouv. acq. lat. 1835.

INCIPIUNT CAPITULA QUAESTIONUM

QUARE USQ; AD IOSEPH GENERATORES XPI CUM MEMO
rantur cum de illius semine non sit natus sed de uirgine maria.
Quomodo sit xpc filius dc cum de ioseph filio dd concubitu non sit natu.
Quare alius progenitores xpi matheus enumerat. alios lucas.
Quare quadraginta generationes excepto ipso xpo inueniuntur apud
matheum cum quattuor decim triplicate.
Quomodo matthei ordini congruat ordo lucae nihil quę de concep
tu et de infancia uel puericia xpi alius preter mutat alius commemorat.
De ordine predicationis iohannis baptiste ut eromis quattuor.
De duobus herodibus.
Quomodo matheus dicat eum uisse ioseph ire cum infante xpo in ie
rusalem propter archelaum et non eum uisse ire in galileam ubi
erat tetrarcha fr eius.
Quomodo dicat matheus ideo isse in galileam ioseph cum infante xpo
quia eum uit archelaum pro suo patre regnante in ierusalem. cum
lucas dicat ideo isse in galileam quia erat nazareth curtis eorum.
Quomodo lucas dicit ibant parentes eius p omnes annos in ierusalem
in de sollempnitate paschae cum illo puero. cum dicat matheus quod mortuo
archelao tamuerint illuc ire ab egipto redeuntes.
Quomodo potuerint compleri dies purgationis matris xpi sicut lucas
dicit ascendere cum illo in templum ad peragenda sollemnia secun
dum matheum iam herodi p magos notum erat eum natum. pro
quo cum eum quereret occidit infantes.
De uerbis iohannis ut eromis quattuor.
De baptizato ihu.
De uerbis uocis que facte de cado sup baptizatum.
Quomodo secundum iohannem euangelistam dicat iohannes baptista
ego non noueram eum. cum secundum alios inueniatur quod uim
De temptatione ihu. nouerat eum
De uocatione discipulorum piscantium.
De tempore secessionis eius in galileam.
De illo sermone prolixo quem sedm matheum habuit in monte

Ex Libris Imperialis Monasterij
S. Maximinj :~
3764

Paris BN. ~~lat~~ nouv. acq. lat. 1835

Paris BN. ~~lat.~~ univ. acq. lat. 1835

fol. 1r

Hand A

in hominibus factacaus exordiã · huic enim facta est p̃ angelicum ōculum manifesta promissio quam nunc uidemus impleri; huic quippe dictum est · insemine tuo benedicentur omnes gentes · excuius semine populus isrt — Undeurgo maria quae peperit xp̃m · inquo benedicomnes gentes audeant iam negare si possunt; haec promissio facta est & iam adisaac filium habrahe · haec & adiacob nepotem abrahe qui & iam isrt apellatus est · ex quo universe ille populus & propagatus & nominatus est · uthuius populi dr̃ appellaretur dr̃ isrt · Nonquod ipse nonsit dr̃ omnium gentium siue nesciencium siue iam scientium · sed quia in isto populo uoluit manifestus apparere iurtutem promissorum suorum; Ille enim populus primo in egr̃ pro multiplicatus est · & de illa seruitute p̃ moy̆sen in multis signis potentiisq· liberatus · debellatis plurimis gentibus terram & iam promissionis accepit · Inqua regnauit pregressuos de tribu iuda ex octos · qui iudas unus fuit ex duo decim filius isrt nepotibus abrahe · atq; inde iudaei cognominati · multa ipsodō adiuuante fecerunt · multa propeccatis suis ipso flagellāte p̃ pessisunt · donec ueniret semencum promissum est · inquo benedicerentur omnes gentes · & patrum suos simulacra sponte confrigerent; Nequeenim temporibus xp̃i anis sedtanto ante p̃ dictum est quod per xp̃ianos impletur; Ipsi iudaei qui remanserunt inimici nominis xp̃i Dequorum etiam futura perfidia illis prophetis litteris tacitum non est · Ipsi habent etlegum prophetas dicentem; Dn̄e dr̃ meus etrefugium meum in die malorum · ad te gentes uenient abextremo terrę et dicent · Uere mendacia coluerunt patres nr̄i simulacra etnon est in illis utilitas; Ecce nunc fit · ecce nunc gentes ab extremo terrae uenium ad xp̃m Ista dicentes · et simulacra franget; & hoc enim magnum est quod dr̃ praestitit ecclesiae suę ubiq: diffuse ut gens iudaea merito debellata et dispersa per terras Ne a nobis haec composita putarentur · codices prophetarum nr̄orum ubiq: portaret. & inimica fidei nr̄e · testes fieret ueritatis nr̄ae; Quomodo ergo discipuli xp̃i docuerunt quod a xp̃o non didicerunt sicut stulta desipiendo iactitant · ut deorum gentium & simulacrorum super

Paris BN. nouv. acq. lat. 1835, f. 15v

R11333 Paris BN. lat. nouv. acq. lat. 1835 fol. 15v

15v°

A + B

in hominibus factaeus exordiā · haec enim facta est p ange
licum ōēulum manifesta promissio quam nunc uidemus imple
ri; haec quippe dictum est · inseminō uo benedicentur omnes
gentes · exeuus semine populus isrl— Undeurgo maria quae
peperit xpm · inquo benedicomnes gentes uideāt iam negare
si possunt; haec promissio facta est & iam adisaac filium habra
he · haec & adiacob nepotem abrahe qui & iam isrl apellatus est · ex
quo unuersē illē populus & prō pagatus & nominatus est · uthuius po
puli ds · appellaretur dsisrl · nonquod ipse nonsit ds omnium gen
tium siue nesciencium siue iam scientium · sed quia misto populo
uoluit manifestius apparere ueritatem promissorum suorum; Ille
enim populus primo inegy pto multiplicatus est · & deilla seru
itute p mor sen in multis signis potentisq. liberatus · debellatis
plurimis gentibus terram & iam promissionis accepit · Inqua reg
nauit pregressuos detribu tribu iuda exostos · qui iudas unus fuit
ex duo decim filius isrl nepotibus Abrahe · acq; inde iudaei aqq
nominati · multa ipsodō adiuuante fecerunt · multa propecca
tis suis ipso flagellāte p pessisunt · donec ueniret semencau pro
missum est · inquo benedicerentur omnes gentes · & patrum suaq.
simulacra sponte confrigerent; Nequeenim temporibus xpi
anis sed tanto ante p dictum erat quod per xpianos impletur; Ipsi iudaei
qui remanserunt inimici nominis xpi Dequorum etiam futura perfidia
in illis prophetis latenti tacitum non est · Ipsi habent etlegunt prophetā
dicentem; Dne ds meus et refugium meum in die malorum · ad te gentes
uenient ab extremo terre et dicent · Uere mendacia coluerunt patres
nri simulacra et non est in illis utilitas: Ecce enim ecce nunc gentes ab
extremo terrae uenient ad xpm ista dicentes · et simulacra frangentes: &
hoc enim magnum est quod ds promisit ecclesiae suę ubiq: diffuse · ut
gens iudaea merito debellata et dispersa per terras Nec nobis haec
composita putarentur · codices prophetarum nrōrum ubiq. portarent.
& inimica fidei nre · testes fierent ueritatis nrae; Quomodo ergo
discipuli xpi docuerunt quod a xpo non didicerunt sicut stulti
desipiendo iactitant · ut deorum gentium & simulacrorum super

Paris BN. nouv. acq. lat. 1835
fol. 15v

in hominibus factacius exordiã · hanc enim facta est p angelicum cãulum manifesta promissio quam nunc uidemus impleri; hanc quippe dictum est · in semine tuo benedicentur omnes gentes · exeuius semine populus isrl — Unde ergo maria quae peperit xpm · in quo benedicuntur omnes gentes audeant iam negare si possunt; haec promissio facta est & iam ad isaac filium habraham · haec & ad iacob nepotem abrahe qui & iam isrl appellatus est · ex quo uniuersus ille populus & propagatus & nominatus est · uthuius populi dñi · appellaretur dñs isrl · non quod ipse non sit dñs omnium gentium siue nesciencium siue iam scientium · sed quia in isto populo uoluit manifestius apparere uirtutem promissorum suorum; Ille enim populus primo in egypto pro multiplicatus est · & de illa seruitute p moysen in multis signis potentiisq. liberatus · debellatis plurimis gentibus terram & iam promissionis accepit · In qua regnauit pregressus de tribu iuda ex ostos · qui iudas unus fuit ex duodecim filius isrl nepotibus abrahe · atq: inde iudaei cognominati · multa ipso dõ adiuuante fecerunt · multa propeccatis suis ipso flagellante p pessi sunt · donec ueniret semencium promissum est · in quo benedicerentur omnes gentes · & patrum suos. simulacra sponte confrigerent; Nequeenim temporibus xpi anis sed tanto ante p dictum est quod per xpianos impletur; Ipsi iudaei qui remanserunt inimici nominis xpi Dequorum etiam futura perfidia in illis prophetis latens tacitum non est · Ipsi habent et legunt prophetas dicentem; Dne dñs meus et refugium meum in die malorum · ad te gentes uenient ab extremo terre et dicent · Uere mendacia coluerunt patres nri simulacra et non est in illis utilitas; Ecce nunc fit · ecce nunc gentes ab extremo terrae uenient ad xpm Ista dicentes · et simulacra frangentes; & hoc enim magnum est quod dñs prestitit ecclesiae suę ubiq: diffuse · ut gens iudaea merito debellata et dispersa pereant nec alienis haec composita putarentur · codices prophetarum nrorum ubiq: portaret. & inimica fidei nre · testes fieret ueritatis nrae; Quomodo ergo discipuli xpi docuerunt quod a xpo non didicerunt sicut stulta desipiendo iacitant · ut deorum gentium & simulacrorum super

BN.
Paris nouv. acq. lat. 1835

dixerit tacē · Sequitur mattheus ·

Tunc ihs dixit discipulis suis · si quis uult post me uenire abneget semetipsum & tollat crucē suam & sequatur me · & cētus q̄ ad illud ubi ait · & tunc reddē unicuiq; sc̄dm opus eius · hoc & marcus subiungit eundem ordinem seruans · sed ipse non dicit de filio hominis uenturus ut euāngelista suus ut reddat unicuique sc̄dm opus suum · commemorat tamē etiam illud dixisse dn̄m · quicūm me confessus fuerit & meas uerba in generatione ista adultera & peccatrice · & filius hominis cōfundet eum cū uenerit in gl̄a sua euāngelista suus · quod intelligi potest · ad eandem sententiam pertinere · quia dixit mattheus · ut reddat unicuique sc̄dm opus suum · Lucas quoq; eadem eodem q̄ ordine annectit · non multum diuerso uerbor̄ modo · eadē tamen sententiarum ueritate simillim̄ · Seq̄ Amen dico uobis · sunt quidā de hic stantibus qui non gustabunt · Tur mattheus · mortē donec uideant filium hominis uenientē in regno suo · & p̄ dies sex adsumit ihs petrum & iacobum & iohannē fratrem eius & duxit illos in montē excelsum seorsum · & cētus q̄ ad illud ubi ait · neminem dixerit uisionē donec filius hominis a mortuis resurgat · haec uisio dn̄i in monte coram tribus discipulis petro iacobo & iohanne · ubi etiam de caelo illi testimonium paternae uocis promptum est · a tribus euangelistis eo dē ordine commemoratur · & eas de omnino sententias · sed cetera sc̄dm exigenera locutionum diuersa sine ulla sententiarum diuersitate quae multis locis superius demonstratum uideri a legentibus possunt · quod aut marcus post sex dies factum dicit sic mattheus · Lucas aut p̄ octo · non contemnendum est · Si quis mouetur · sed ratione reddita instruendi · Dies enim quando enunciam̄ dicentes p̄ tot dies · aliquando non annumeram̄ eum in quo loquimur & eum quo res ipsa futura est quam p̄nunciam̄ uel pollicem̄ · sed medios p̄ quos reuera plenos atq; integros illud futurum est · hoc fecit marcus excepto eo die quo haec loquebatur ihs · & illo quo exhibuit memoratam in monte uisionē · medios dies intuens dixit · p̄ sex dies quod illi adnumerantes finalibus · id est primo atq; ultimo dixer̄ · p̄ octo dies elocuendi modo quo pars p̄ toto cōmemorat · Item quod lucas ait de moyse & helia · & factum est dum discederent ab illo · ait petrus ad ihm · p̄ceptor · bonum est nos hic esse · & cētera · non debet putari ēt ariani quā mattheus marcus q̄ uta conuinxer̄ petrum hoc suggessisse quasi adhuc moyses & helias cum dn̄o loquerentur · Nonenim expressum est · quod tunc sed tacentibus potius quod iste addidit illis dicentibus · hoc petrum dicentibus · tabernaculis faciendis dn̄o suggessisse · addit etiam lucas intrantibus · illis in nubem · factam esse uocem de nube quod illi non dixerunt · sed nec contradixerunt · sequitur mattheus ·

Paris BN. nouv. acq. lat. 1835

Paris BN. univ. acq. lat. 1835

fr. 55 r

Hand C

erint · et dimittentur · sicut dimiserunt · p̄ resurrectionem à dño dictum commemorat · cum matheus hoc sermone dñm · hoc dixisse meminerit q̄d & petro antea dictū fuisse ide ipse testatur · eadē itaq; sæpe ac plurib; locis ibm dixisse · & ubi mouear hoc do dic tæ · quibus dā repugnare putabitur · sicut tociens cōmendauimus meminisse debemus · & hoc sēp admonere necesse est · Sequitur matheus ita narrans ·

Et factū est cum cōsummasset ihs sermones istos migrauit a galilea & uenit in fines iudae trans iordanē & secutæ sunt eum turbe multæ & curauit eos ibi · & accesserūt pharisæi tentantes eum & dicentes · licet homini dimittere uxorem suam quacumq; ex causa · & cēt usq; ad illud ubi ait · qui potest capere capiat · hoc & marcus commemorat eundem ordinem tenens · sane uidendū est repugnare uideatur · quod idē marcus a dño dicit interrogatos pharisæos quidnā moyses p̄ceperit · atq; ita illos sīt̄ rogata respondisse dep̄missio libello repudio · Cū matheus dixerit uobis dñs quib; ostenderat ex lege dñm coniunxisse masculū & feminam · & propterea non eos debere ab homine separari & tulisse responsionē · quid ergo moyses mandauit dari libellū repudii & dimittere · quibus uerbis ait · q̄m moyses ad duritiam cordis uestri p̄misit uob dimittere uxores uras · a principio aut̄ non sic fuit · nam & marcus hanc dñi responsionē non tacet · sed postea quæri respondet interroganti de libello repudii · in quo ordinem modo uerboꝝ hoc intellegere debemus a dreuerentiam · Nihil interest utrum dño separationem prohibenti et sententiam suam de lege firmanti ipsi intulerint quæstionē de libello repudii · eundem moysen sibi p̄misso · p quem & illud scriptum est quod dī coniunxerit masculū & feminā · An hoc idem illi de p̄cepto moysi eos interrogant responderint · Nam & uoluntas eius ita se habet ut non sit reddēda ratio nem · cur illud moyses p̄miserit · Nisi prius ipsi hoc commemorassent · quæ uoluntas eius ea quā marcus posuit interrogatione significata est · & illorū uoluntas ipsa erat ut de auctoritate moysi · q̄m mandauit dari libellum repudii qua concluderent eum separationē sine dubio uetaturum · hoc enim dicturi · etiam tentantes accesserant · quæ uoluntas eorū sic expressa est p̄mittendam · ut non eos ē commemorare & interrogatos · sed ultro intulisse de mandato moysi · quo uelut coniungerent dñm separationē coniugii phibentē · Cum ergo uoluntas loquentis cui debent uerba seruire ab euangelista utroq; monstrata sit · nihil int̄ est quia diuersus inter ambos fuerit narrandi modus · dū ab eadem ueritate neuter absce dat · potest etiam hoc intelligi q̄d sicut dicit marcus prius eos de uxore dimittenda interrogantes dñs uicissim interrogare quid eis præceperit moyses · qui cū respondissent moysen p̄misisse libellū repudii scribere & dimittere · reprendat eos de uita lege p̄mor

erunt · et dimittentur · sicut dimiserunt · p̄ resurrectionem à dn̄o dictum commemorat · cum matheus hoc sermone dn̄m · hoc dixisse meminerit q̄d & petro antea dictū fuisse ide ipse testatur · eadē ita q̄ · sæpe ac plurib; locis ihm̄ dixisse · Nec ubi moueam hoc do dic tor · quibus dā repugnare putabitur · sicut tociens cōmendauimus meminisse debemus · & hoc sēp admonere necesse est · Sequitur matheus ita narrans ·

Et factū est cum cōsummasset ihs sermones istos migrauit a galilea & uenit in fines iudae trans iordanē & secute sunt eum turbe multae & curauit eos ibi · & accesserūt pharisæi temptantes eum & dicentes · si licet homini dimittere uxorem suam quacumq; ex causa · & cēt usq; ad illud ubi ait · qui potest capere capiat · hoc & marcus commemorat eundem ordinem tenens · sane uidendū est ne pugnare uideatur · quod idē marcus à dn̄o dicit interrogatos pharisæos quid eis moyses p̄cepisset · atq; ita illos int̄rogata respondisse dep̄missio sibi libello repudio · Cū matheus dixerit uobis dixi quib; ostenderat ex lege dn̄m coniunxisse masculū & feminam · & propterea non eos debere ab homine separari & tulisse responsionē · quid ergo moyses mandauit dari libellū repudii & dimittere · quibus iterū ait · q̄m moyses ad duritiam cordis uestri p̄misit uob dimittere uxores uras · ab initio aut̄ non sic fuit · Nam & marcus hanc dn̄i responsionē non tacet · sed postea quāe responder̄ interroganti de libello repudii · in quo ordine et modo uerbor̄ hoc intellegere debemus à ueritatem · Nihil interest utrum dn̄o separationem prohibenti etsententiam suam de lege firmanti ipsi intulerint quaestionē de libello repudii · p̄ eundem moysen sibi p̄missio · p̄ quem & illud scriptum est quod dei coniunxerit masculū & feminā · An hoc idem illi de p̄cepto moysi eos interrogant respondērint · Nam & uoluntas eius ita se habet ut non nisi redda · rationem · cur illud moyses p̄miserit · Nisi prius ipsi hoc commemorassent · quae uoluntas eius ea quā marcus posuit interrogatione significatum est · & illorū uoluntas ipsa erat ut de auctoritate moysi · q̄m mandauit dari libellum repudii taqua concluderent cum separatione sine dubio uenturum · hoc enim dicturi · etiam tēptantes accesserant · quae uoluntas eorū sic expressa est p̄ matthaeum · ut non eos ē commemorare & interrogatos · sed ultro intulisse de mandato moysi · quo uelut coniungerent dn̄m separationē coniugii p̄hibentē · Cum ergo uoluntas loquentis cui debent uerba seruire ab euangelista utroq; monstrata sit · nihil interest quia diuersus inter amb̄os fuerit narrandi modus · dū ab eadem ueritate neuter abscedat · potest etiam hoc intelligi q̄d sicut dicit marcus prius eos de uxore dimittenda interrogantes dn̄i uicissim interrogare quid eis preceperit moyses · qui cū respondissent moysen p̄misisse libellū repudii scribere & dimittere · respondit eis de ipsa lege p̄ moy

Paris BN. nouv. acq. lat. 1835

Paris BN nouv. acq. lat. 1835 fol. 56r

R11333

56r°

Hand D

responsione istam dño ponus adtributam · quia ciuenerũ dixer · & iam de illus hoc ipse
respondat qauerita est · Sed illud magis mouẽ · qđ lucas · non solũ eos hoc respondisse
non dicit · haec etiam uerba ipsã quoq; · sic marc dño adtribuens · uerũ etiã contrariã re
tulisse responsionẽ dicentes · absit · ita enim narrat · quid ergo faciẽ illus dñs uineã ac
uemẽ & pdã colonos istos · & dabit uineam alis · q̃ audito dixer illi · absit · Ille autẽ aspi
ciens eos ait · quid est ergo hoc qđ scriptũ · lapidẽ quẽ reprobauer ædificantes hic factus ẽ in
caput anguli · quomodo ergo secm matthei illiq̃ b; haec loquebat̃ dixer · malos male
pdã & uineã locabit alis q̃ reddant ei fructũ tẽporib; suis · cũ secm lucam talib; ver
ba contradixerunt dicentes absit · & reuera qđ secutus dñs ait delapidere, probo ab
ædificantib; · & facto in capite anguli · ita nam latiẽ ut hoc testimonio ẽ uincerentur
illi parabolae ẽ tradicentes · Nã ipse matthe hoc sic commemorat dictũ tãquã
ẽ tradicentẽb; eiũ ait · Nũquã legistis in scripturis · lapidẽ quẽ reprobauer ædificantes
hic fact est in caput anguli · Quid ẽ enĩ nũquã legistis · si nũquã a hoc respondera̅t qđ
eẽ contrariũ · hoc & marc significat qui haec ipsa uerba ita refert · nec scripturã
hanc legistis · lapidẽ quẽ reprobauer ædificantes hic factus ẽ in caput anguli · Quae
sententia secundũ lucã magis apparẽ · loco suo dicta p illoz ẽ tradictionẽ q̃ dixer ·
absit · Tantundẽ enĩ ualẽ · sic hoc etiã ipse posuit quid est ergo hoc quod scriptũ est ·
lapidẽ quẽ reprobauer hic factus ẽ in caput anguli · hanc enim sententiae uoluntatem
unitat · siue nũquã legistis · siue nec hoc legistis · siue quod est ergo hoc qđ scriptũ ẽ ·
Restat intellegamus in plebe quae audiebat quos dã respondisse quo d matthe cõ
memorat dicens · aunt illi · malos male pdã & uineã suam locabit alis agricolis quos
dam uero illud quod lucas non tacuit · hoc est absit · his ergo qui illud dño responderant ·
illi alii responderãt absit · sed illoz responsio quib; istis retuler · absit · propterea
dño tributa est & amarco & aluca · qui a sicut dixi pcos uerita ipsa locuta est · siue
p nesci entes si malierant · sicut p caiphan qui nesciens quid dixerit · cuicẽ ponti fex
q̃ phẽ aut · siue p scientes ac iam intellegentes atq; credentes · Ibi enim erat etiam
illa multitudo p quã iam erat impleta pphẽia · ei uement in magna celebritate
occurrentes ad clamare · benedictus qui uenit in nomine dñi · Nec moueat quod
idẽ matthe us princip es sacer dotum & seniores populi dixit ad eum accessisse ad dñm ·
& quae sua sit in qua potestate haec facerẽ · & quis ei dederit hanc potestatẽ quan
do eos de baptismo iohannis ueri sim interrogaut · unde ei de celo an ex hominib;
q̃ b · respondentib; qđ nescirent ait · nec ego uob dico in qua potestate haec facio ·
Inde enim secutus est contextum loquendo & ait · quid autẽ uobis uidetur · homo

Paris BN. ~~lat~~ nouv. acq. lat. 1835, f. 59v

Paris BN. nouv. acq. lat. 1835
fol. 59v

59v°

Hand C

responsione istam dño ponus ad tributam · quia cum ueruī dicer · & tam de illis hoc ipse
respondit qua ueritas est · Sed illud magis mouā : qd lucas · non solū eos hoc respondisse
non dicit · haec enim uerba ipsā quoq; · sic marc dño adtribuens · uerū cū ea contrariā re
tulisse responsione dicentes · absit · ua enim narrat · quid ergo faciā illis dis iumen
uemā & pdā colonos istos · ed abit uineam alis · q audito dicer illi · absit · Ille autē aspi
ciens eos ait · quid est ergo hoc qd scriptū · lapidē quē reprobauer aedificantes hic factus in
caput anguli · quomodo ergo secm matthei illiq̄b; haec loquebat dicer malos male
pdā & uineā locabit alis q reddant ei fructū tēporib; suis · cui secm lucam talib · ver
ba contra dixerunt dicentes absit · & reuera qd secutus dis ait de lapidem pbato ab
aedificantib; · & facto in caput anguli · ua mlatiē ut hoc testimonio cū uincerentur
illi parabolae ētradicentes · Nā ipse matheus hoc sic commemorat dicti ri iquā
ētradicentib; cui ait · Nūquā legistis in scripturis · lapidē quē reprobauer aedificantes
hic factus est in caput anguli · Quid enī nūquā legistis · insiquā a hoc respondera qd
eis contrariū · hoc a marc significat quū haec ipsa uerba ita refert · nec scripturā
hanc legistis · lapidē quē reprobauer aedificantes hic factus ē in caput anguli · Quae
sententia secundū lucā magis apparā · loco suo dicta p illos · ētradictionē q̄ dixer ·
absit · Tantundē enī ualā · sic hoc etiā ipse potuit · qui dest ergo hoc quod scriptū est ·
lapidē quē reprobauer hic factus ē in caput anguli · hanc enim sententiae uoluntatem
unumat · siue nūquā legistis · siue nec hoc legistis · siue quod est ergo hoc qd scriptū ·
Restat intellegamus in plebe quae audiebat quos dā respondisse quod matheus cō
memorat dicens aunt illi · malos male pdā & uīām suam locabit alis agricolis quos
dam uero illud quod lucas non tacuit · hoc est absit · his ergo qui illud dño responderunt ·
illi alii responderint absit · sed illos responsio qui b; istis retuler · absit · propterea
dño tributum est & amarco & aluca · qua sicut dixi pcos uerba ipsa locuta est · siue
p nescientes similia erant · sicut p caiphan qui nesciens qui dixerit · cuicē ponti fex
p phēa aut · siue p scientes aciam intellegentes atq; credentes · Ibi enim erat etiam
illa multitudo p quā iam erat impleta pphēia cui uement in magna celebritate
occurrentes adclamare · benedictus qui uenit in nomine dni · Nec moueat quod
idē matheus princeps sacerdotum & seniores populi dixit accessisse ad dnm ·
& quae sibi se in qua potestate haec facera · & qui sibi dederit hanc potestatē quan
do eis de baptismo iohannis ueris sim interrogaut · unde eis de caelo an ihominib;
q̄b · respondentib; qd nescirent ait · nec ego uob dico in qua potestate haec facio ·
Inde enim secutus est contextum loquendo & ait · qd autē uobis uidet · homo

mo in ducuntur hostili · tota enim per negatio trina negatio est · in eadem nunq; p̄man
sit trepidatione animo proposito q; mendacii · donec admonitus quidei p̄dictum sit
Amaro fletu cordis dolore sanaretur · haec autem tota idest trina negatio si post primū galli
cantum inciperet falsi dixisse uiderentur · tres quorum matheus dixit · Amen dico
tibi quia hac nocte antequam gallus cantet ter me negabis · Lucas autem · dico tibi petre
non cantabit hodie gallus donec ter neges nosse me · Iohannes autem · Amen amen dico
tibi · non cantabit gallus donec ter me neges · Duo uersus enim uerbis & uerbo ordine eandē
explicauerunt sententiam dixisse dñm · quod antequam gallus cantare eum petrus
esse negaturus · rursus totam trinam negationem antepegisse quam cantare gallus incipe
ret sup fluo dixisse marcus deprehenderetur expersona dñi · Amen dico tibi quia tu hodie
in nocte hac prius quam gallus bis uocem dederit ter me negaturus es · Quidenim adtinebat
dicere prius quam bis · quando si ante primum galli cantum tota illa trina negatio compleretur
simul & ante & dum · & ante et cum & ante omnes galli cantus eiusdem noctis completa
inueniretur qua ante ipsum primum completa probaretur · sed ante qua primum galli
cantum coepta est illa trina negatio · adtenderunt illa tres non quando eum completurus
esse petrus · sed quanta futura esse · & quando coepta · idest quatrina · & qua ante galli
cantum · quàquam in animo eius & ante primū galli cantum tota posset intelligi ·
quamuis enim uerbis negantis ante primū coepta · post sed m autem gallicantum
peracta sit tota illa trina negatio · tamen affectione animi & timore per uenante primum
tota nocte coepta est · nec mente quantis morarum interuallis trina uox nuncupata sit ·
cum cor eius & iam ante primū galli cantum tota possederit · tam magna scelicā
formidinem imbuta possit dñm non solum semel sed ter um & tertio interrogatus
negare intrecutus diligentius q; adtendentibus quomodo iam moechatus mulierem
in corde suo quem uiderit adconcupiscendum · sic petrus quando cum que uer
bis sederet timorem · quem tam uehementer animo conceperat · ut p durare posse &
usq; ad tertiam dñi negationem · tota trina negatio eius tempori deputanda est quan
do eum trina negationis sufficiens timor inuasit · ex quo etiam si post primum galli
cantum inciperent pulsato interrogationibus peccatore uerbum lla negationis
erumpere · nec sic absurde atq; mendaciter ante gallicantum ter negasse diceret ·
quando ante gallicantum tantum tamor obsederat mentem quem posse & usq; ad
tertiam negationem p ducere · multo minus igitur mouere debet · quatrina negatio
etiam trinus negantis uocibus ante gallicantum coepta · & si non ante primum galli
cantum pacta est · tamquam si alicui dicerentur · hac nocte antequam gallus cantet ·
ad me scribes epistolam · inquam hinc conuicia beris · non utiq; sic am omnem galli

Paris BN. nouv. acq. lat. 1835, f. 67v

R11333

670

Paris BN. lat. 1835
fol. 67v

Hand E

NAL 1835

non dicuntur hostili · tota enim pernegatio trina negatio est · in eadem uinq; pmanſit trepidatione animo propositaq; mendacio · donec admonitus quidam predictum ſit amaro fletu cordis dolore ſanaretur · hec autem ideſt trina negatio ſi poſt primū gallicantum inciperet falſi dixiſſe uiderentur tres quorum matheus dixit · Amen dico tibi quia hac nocte antequam gallus cantet ter me negabis · Lucas autem · dicit pene non cantabit hodie gallus donec ter negaſ noſſe me · Iohannes autem · Amen amen dico tibi · non cantabit gallus donec ter me negaſ · Duer ſi enim uerbis & uerbo ordine eandē explicuerunt ſententiam dixiſſe dñm · quod antequam gallus cantare eum petrus eſſe negaturus · rurſus ſi totam trinam negationem antequam gallus incaperet ſuperfluo dixiſſe marcus deprehenderetur expertus adm · Amen dico tibi quia tu hodie in nocte hac priuſ quam gallus bis uocem dederit ter me negaturus eſ · Quidem adiecit dicere priuſquam bis · quando ſi antea primum gallicantum tota illa trina negatio compleretur ſimul & ante ſedm · & ante tertium & ante omnes gallicantus eiuſdem noctis complerentur inuenitur quia ante ipſum primum completa probaretur · ſed antequa primum gallicantum coepta eſt illa trina negatio · adtenderunt illi tres nonquando eam completurus eſſe petrus ſed quinta finitam eſſe · & quando coepta · ideſt quatrina · & quia ante gallicantum · quāquam animo euiſe ante primū gallicantum tota poſſit metiri quamuis enim uerbis negantis ante primū coepta · poſt ſedm autem gallicantum peracta ſit tota illa trina negatio · tamen affectione animi & timore peracta ante primum tota nocte coepta eſt · nec mire quantis mentium motibus illa trina uox enuntiata ſit · cum eorum & ante primū gallicantum tota poſſederit · tanta magna ſolicitudinem in eis tota poſſit dñm non ſolum ſemel ſed ter eum interrogatus negare intrepidus diligentiusq; adtendentibus quomodo iam nocturnus mulierem mox deſuo quem uiderat adconcupiſcendum · ſic petrus quando cumque uerbis ederet timorem · quem tam uehementer animo conceperat · ut pduraret poſſe uſq; · adtertiam dñi negationem · totum trina negatio eo tempore depiranda eſt quando eum trina negatio nem ſufficiens timor inuaſit · ex quo etiam ſi poſt primum gallicantum inciperent pulſato interrogationibus peccatore uerbum negationis erumpere · nec ſic abſurde atq; mendaciter ante gallicantum ter negaſſe diceret · quando ante gallicantum totum tam or obſederat mentem quem poſſet uſq; ad tertiam negationem pducere · multo minus igitur mouere debet · quatrina negatio etiam trinis negatis uocibus ante gallicantum coepta · & ſi non ante primum gallicantum pacta eſt · tamquam ſi alicui dicerentur · hac nocte ante quam gallus cantet · ad me ſcribes epiſtolam · inquam inter conuiuia beris · non utiq; ſic eam omnem galli

diuersis sermonum dñi locis commotus petrus singillatim ter enuntiauerit presumptionem suam et ter eius dñs suam negationem dixerit sicut probabilius indicat. siue aliquo alio ordine possint omnium euangelistarum commemorationes in unum redigi quibus demonstretur semel dñm predixisse passo presumi quod eum negaturus et nulla hic euangelistarum repugnancia deprehendi poterit sicut nulla est. nunc uero quantum possimus ipsi III
omnibus ordinem uni sequamur. Cum itaq; secundum iohannem hoc prius predictum esse. Sequitur idem iohannes et conferre dñi sermonem dicentis. Non turbetur cor uestrum credetis in dñm et in me credite. in domo patris mei mansiones multe sunt. et cetera sermonis eius preclara maximeq; sublimia diuinarum donec contextum ueniat ad illum locum ubi ait dñs. Pater iuste mundus te non cognouit. ego autem te cognoui. et hi cognouerunt quia tu me misisti. et notum feci nomen tuum. et notum faciam ut dilectio quam dilexisti me ipsis sit et ego in ipsis. Cum autem facta est contencio inter eos quis eorum uideretur esse maior sicut lucas cum memorat dixerit. Reges gentium dominantur eorum et qui potestatem habent super eos benefici uocantur. Vos autem non sic. Sed qui maior est in uobis fiat sicut iunior. et qui precessor est sicut ministrator. Nam quis maior est qui recumbit an qui ministrat nonne qui recumbit. Ego autem in medio uestrum sum sicut qui ministrat. Vos autem estis qui permansistis mecum in tribulationibus meis. et ego dispono uobis sicut disposuit mihi pater meus regnum ut edatis et bibatis super mensam meam in regno. et sedeatis super thronos iudicantes duodecim tribus israhel. Ait autem dñs Simoni sicut lucas ipse subiungit. Ecce sathanas expetiuit uos ut cribaret sicut triticum. ego autem rogaui pro te ne deficiat fides tua et tu aliquando conuersus confirma fratres tuos. qui dixit ei dñe tecum paratus sum et in carcerem et in mortem ire. ille dixit dico tibi petre non cantabit hodie gallus donec ter abneges nosse me. et dixerat eis. quando misi uos sine sacculo et pera et calciamentis. numquid aliquid defuit uobis. at illi dixerunt nihil. dixit ergo. sed nunc qui habet sacculum tollat similiter et peram. et qui non habet uendat tunicam suam et emat gladium. dico enim uobis quoniam adhuc hoc quod scriptum est oportet ut impleatur in me. Et cum iniustis deputatus est. Etenim ea que sunt de me finem habent. At illi dixerunt. dñe ecce gladii hic duo. ille dixit eis. satis est. Hymno dicto sicut matheus marcus q; commemorant. exierunt in montem oliueti. tunc ait illis ihs. Omnes uos scandalum patiemini in me ista nocte. scriptum est enim percutiam pastorem et dispergentur oues gregis. Postquam autem resurrexero precedam uos in galileam. Respondens autem petrus ait illi. etsi omnes scandalizati fuerint uos. ego numquam scandalizabor. ait illi ihs. Amen dico tibi quia in hac nocte antequam gallus cantet ter me negabis. At illi petrus. etiam si opportuerit me mori tecum non te negabo. similiter et omnes discipuli dixerunt. hec sedm matheum inseruimus sed et marcum pene ipsa et eadem uerba sunt. nisi quia distat illud quod de galli cantu tam

Paris BN. nouv. acq. lat. 1835

R 1233
59 R°

Paris BN. nouv. acq. lat. 1835 fol. 69 r°

Hands F + G

barabban · ihm flagrum tradidit eis ut crucifigeretur hoc narrauit mattheus
p pilatum gesta dedno · marcus quoq; peneis dem uerbis & rebus concinit · uer
ba autem pilati quibus respondit populo pententium ut sollemniter unus eis
tis dimitteret ita refert : pilatus autem respondit eis & dixit · uultis dimittam
uobis regem iudeorum · Mattheus autem sic ait · congregatis ergo illis dixit pi
latus quem uultis dimittam uobis barabban · anihm qui dicitur xps · nulla quaestio
o est quod tacet ipsos petisse ut aliquis eis dimitteretur : sed quaeri potest ·
quae uerba pilatus dixerit · utrum q: mattheo · an q: a marco referuntur · aliud
enim uidetur esse · quem uultis dimittam uobis barabban an ihm qui dicitur
xps · aliud enim dimittam uobis regem iudeorum / sed quia reges xpos dicebant · &
qui dixit illum · an illum · manifestum est enim quaesisse annuellent · dimittis ibi
regem iudeorum · i deest xpm · nihil interest sententiae quod hic dicit aut · Mar
cus de barabban hoc solu uolens dicere quod ad dnm pertinebat quando quidem in
eorum responsione satis et ipse ostendit quae sibi dimitti uoluerint · pontifices inquit
concitauerunt turbam ut magis barabban dimitteret eis · sequitur autem et dicit ·
pilatus autem iterum respondens ait illis · quid ergo uultis faciam regi iudaeorum ·
unde satis apparet quod id marcus uelit ostendere dicendo regem iudaeorum · quod
mattheus dicendo xpm : non enim dicebant xpi reges nisi iudeorum · nam q; meo dia
loco mattheus ait · dicit illis pilatus · quid igitur faciam de ihu qui dicitur xps ·
ergo sequitur marcus · illi iterum clamauerunt · crucifige eum · quod ille ait · di
cunt omnes · crucifigatur · et sequitur marcus · pilatus uero dicebat eis · quid enim
male fecit · at illi magis clamabant · crucifige eum · hoc mattheus dicit non dixit ·
sed quo dixit · uidens autem pilatus quia nihil proficeret · sed magis tumultus fieret &
dixit etiam eum lauisse manus coram populo ut innocentem se a sanguine iusti sig
nificaret : quod item & marcus & alii tacent : satis ostendit etiam mattheus egisse
praesidem cu populo ut dimitteretur · quod breuiter significauit marcus · meo qd
refert · pilatum dixisse · quid enim mali fecit · deinde sic etiam concludit quae p pila
tum cu dnio gesta sunt : pilatus ait inquit uolens populo satis facere · dimisit illis
barabban · & tradidit ihm flagellis caesum ut crucifigeretur · haec apud psidem
gesta narrauit marcus · lucas apud pilatum gesta sic narrat · coeperunt autem accu
sare illum dicentes · hunc inuenimus subuertentem gentem nram · & prohibentem tri
buta dari caesari · & dicentem se xpm regem esse · hoc illi duo euangelistae non dixe
runt · cum tamen dicerent quod eum accusabant : ergo iste etiam ipsa crimina

Paris BN. nouv. acq. lat. 1835

Paris BN. nouv. acq. lat. 1835

fol. 76r

Hand G

10504

16

supra enotauimus. Contexit ergo narrationem mattheus. & dicit. Tunc uenit ihs
cum illis in uillam quedicitur gethsamani. hocdicit & marcus. hoc & lucas nonex praes
senominato praedio cum ait. & egressus ibat secundum consuetudinem In montem oliuaru
secutisunt autem illum & discipuli: & cum peruenisset ad locum dixit illis. Orate neintretis
intemptationem iste locus est. cuius nomenilli dixerunt gethsemani ubifuisse intelligimus
hortum. quem commemorat iohannes ita narrans: hec cum dixisset ihs egressusest cum dis
cipulissuis transtorrentem cedron ubierat hortus Inquem introit ipse & discipuli eius.
Deinde secundum mattheum dixit discipulis. sedetehic donec nadam illuc orem & assump
to petro. & duobus filiis zebedei coepit contristari & mestus esse. Tunc ait illis. tristisest anima
mea usq; admortem sustinete hic & uigilate mecum. et progressus pusillum procidit in fa
ciem suam orans & dicens. mi pater sipossibile est transeat a me calix iste. Verumtamen non
sicut ego uolo. sedsicut tu. & uenit ad discipulos suos & inuenit eos dormientes. & dicit petro.
sic non potuistis unahora uigilare mecum. uigilate & orate ut non intretis intemptatione.
Sps quidem promptus est caro autem infirma. Iterum secundo abiit & orauit dicens.
Pater mi sinon potest hic calix transire nisi bibam illum fiat uoluntas tua. & uenit iterum & inue
nit eos dormientes. Erant enim oculi eorum grauati & relictis illis iterum abiit & orauit tertio
eundem sermonem dicens. Tunc uenit ad discipulos suos. & dicit illis. dormite iam & requi
escite. ecce adpropinquabit hora. et filius hominis tradetur Inmanus peccatorum. surgite eam.
ecce adpropinquabit quime tradet. haec iam marcus eoq; prae suis comodo atq; ordine
consecit aliquanto breuius quasdam constringens sententias. et aliquid magis aperiens
Nam inde itur huc sermo secundum mattheum tanquia sibi ipsi contrarius quod post tertia
orationem uenit ad discipulos suos & dicat illis. Dormite iam & requiescite. ecce adpropinqua
bit hora. & filius hominis tradetur Inmanus peccatorum. surgite eam. ecce adpropinquabit
quime tradet: quomodo enim supra. dormite iam & requiescite cum conectat. ecce adpropin
quabit hora. & ideo dicat. surgite eamus. quauelut repugnancia commoti quilegunt conant
ita pronunciare quod dictum est dormite iam & requiescite. tamquam abex probrante
nonaper mittente sit. dictum quod recte fieret si esset necesse. cum uero marcus ea hoc
commemorare uerit ut cum dixisset dormite iam & requiescite adiungeret sufficit. & de inde
inferre. Venit hora. ecce tradetur filius hominis. utiq; intelligitur post illud quod eis dictum
est dormitem & requiescate. siluisse dns aliquantum ut hoc fieret quod promiserat & tunc in
tulisse. ecce adpropinquabit hora. ideo post illa uerba secundum marcum positum est suffi
cit quod requieuitis iam sufficit. sedquia commemorata non est ipsa inter positio silentii dni
propterea coartat intellectum ut illis uerbis alia pronunciatio requiratur. Lucas autem

Paris BN. lat nouv. acq. lat. 1835